

Период извештавања:

од

01.01.2011.

до

31.12.2011.

Годишњи финансијски извештај за привредна друштва ГФИ-ПД

Пословно име: **Енергопројект-Нискоградња а.д.**

Матични број (МБ): **07073160**

Поштански број и место: **11070**

Нови Београд

Улица и број: **Булевар Михаила Пупина 12**

Адреса е-поште: **info@energoprojekt-ng.rs**

Интернет адреса: **www.energoprojekt-ng.rs**

Консолидовани/Појединачни: **Појединачни**

Усвојен (да/не): **Не**

Друштва субјекта консолидације:*

Седиште:

МБ:

Особа за контакт: **Томашевић Мирјана**

(уноси се само име и презиме особе за контакт)

Телефон: **3108369**

Факс: **2146 460**

Адреса е-поште: **m.tomasevic@energoprojekt-ng.rs**

Презиме и име: **Чолаков Стојан**

(особа овлашћена за заступање)

*Попуњава се у случају сачињавања консолидованог годишњег финансијског извештаја

БИЛАНС СТАЊА

на дан 31.12.2011.

у хиљадама динара

Позиција 1	АОП 2	Износ	
		Текућа година 3	Претходна година 4
АКТИВА			
A. СТАЛНА ИМОВИНА (002 + 003 + 004 + 005 + 009)	001	2,032,246	2,194,093
I НЕУПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ	002		
II GOODWILL	003		
III НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА	004	1,857	1,922
IV НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И БИОЛОШКА СРЕДСТВА (006 + 007 + 008)	005	2,019,592	1,952,336
1. Некретнине, постројења и опрема	006	1,814,950	1,872,962
2. Инвестиционе некретнине	007	204,642	79,374
3. Биолошка средства	008		
V ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (010+011)	009	10,797	239,835
1. Учешћа у капиталу	010	5,358	40,162
2. Остали дугорочни финансијски пласмани	011	5,439	199,673
Б. ОБРТНА ИМОВИНА (013 + 014 + 015)	012	5,132,502	4,622,596
I ЗАЛИХЕ	013	1,005,030	1,214,419
II СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	014	6,910	
III КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА, ПЛАСМАНИ И ГОТОВИНА (016 + 017 + 018 + 019 + 020)	015	4,120,562	3,408,177
1. Потраживања	016	2,873,158	2,131,627
2. Потраживања за више плаћен порез на добитак	017		46,930
3. Краткорочни финансијски пласмани	018	538,564	653,704
4. Готовински еквиваленти и готовина	019	250,036	167,278
5. Порез на додату вредност и активна временска разграничења	020	458,804	408,638
В. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	021	5,937	2,688
Г. ПОСЛОВНА ИМОВИНА (001 + 012 + 021)	022	7,170,685	6,819,377
Д. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА	023		
Ђ. УКУПНА АКТИВА (022 + 023)	024	7,170,685	6,819,377
Е. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	025	9,510,157	4,848,604
ПАСИВА			
A. КАПИТАЛ (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101	1,645,965	1,196,256
I ОСНОВНИ КАПИТАЛ	102	628,458	629,855
II НЕУПЛАЋЕНИ УПИСАНИ КАПИТАЛ	103		
III РЕЗЕРВЕ	104	69,075	64,313
IV РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ	105	98,974	63,764
V НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ	106	2,076	3,531
VI НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ	107		21,435
VII НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК	108	847,382	456,228
VIII ГУБИТАК	109		
IX ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ	110		
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ (112 + 113 + 116)	111	5,524,720	5,623,121
I ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	112	125,931	31,815
II ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (114 + 115)	113	976,352	882,662
1. Дугорочни кредити	114	299,000	874,163
2. Остале дугорочне обавезе	115	677,352	8,499
III КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (117 + 118 + 119 + 120 + 121 + 122)	116	4,422,437	4,708,644
1. Краткорочне финансијске обавезе	117	1,370,069	2,050,701
2. Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	118		
3. Обавезе из пословања	119	2,172,802	2,121,061
4. Остале краткорочне обавезе	120	213,920	174,863
5. Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода и пасивна временска разграничења	121	638,266	360,383
6. Обавезе по основу пореза на добитак	122	27,380	1,636
В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	123		
Г. УКУПНА ПАСИВА (101 + 111 + 123)	124	7,170,685	6,819,377
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	125	9,510,157	4,848,604

БИЛАНС УСПЕХА

од до

у хиљадама динара

Позиција 1	АОП 2	Износ	
		Текућа година 3	Претходна година 4
А. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
I ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (202 + 203 + 204 - 205 + 206)	201	6,196,349	5,604,283
1. Приходи од продаје	202	6,271,969	5,421,032
2. Приходи од активирања учинака и робе	203	8,632	28,802
3. Повећање вредности залиха учинака	204	16,162	140,738
4. Смањење вредности залиха учинака	205	126,473	8,591
5. Остали пословни приходи	206	26,059	22,302
II ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (208 до 212)	207	6,020,971	5,365,075
1. Набавна вредност продате робе	208	2,878	473
2. Трошкови материјала	209	2,001,595	1,698,219
3. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	210	1,291,368	1,324,326
4. Трошкови амортизације и резервисања	211	409,540	324,833
5. Остали пословни расходи	212	2,315,590	2,017,224
III ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (201 - 207)	213	175,378	239,208
IV ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (207 - 201)	214		
V ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	215	638,095	846,800
VI ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	216	910,996	882,647
VII ОСТАЛИ ПРИХОДИ	217	858,972	29,671
VIII ОСТАЛИ РАСХОДИ	218	325,491	131,385
IX ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (213 - 214 + 215 - 216 + 217 - 218)	219	435,958	101,647
X ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (214 - 213 - 215 + 216 - 217 + 218)	220		
XI НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	221		
XII НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА	222	10,733	505
Б. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (219 - 220 + 221 - 222)	223	425,225	101,142
В. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (220 - 219 + 222 - 221)	224		
Г. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
1. Порески расход периода	225	32,524	5,611
2. Одложени порески расходи периода	226		296
3. Одложени порески приходи периода	227	3,249	
Д. Исплаћена лична примања послодавцу	228		
Ђ. НЕТО ДОБИТАК (223 - 224 - 225 - 226 + 227 - 228)	229	395,950	95,235
Е. НЕТО ГУБИТАК (224 - 223 + 225 + 226 - 227 + 228)	230		
Ж. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА	231		
З. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЛАСНИЦИМА МАТИЧНОГ ПРАВНОГ ЛИЦА	232		
И. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
1. Основна зарада по акцији	233		
2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	234		

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

од 01.01.2011. до 31.12.2011.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I Приливи готовине из пословних активности (1 до 3)	301	7,048,374	5,767,376
1. Продаја и примљени аванси	302	6,656,339	5,724,519
2. Примљене камате из пословних активности	303	720	1,824
3. Остали приливи из редовног пословања	304	391,315	41,033
II Одливи готовине из пословних активности (1 до 5)	305	6,749,046	6,443,802
1. Исплате добављачима и дати аванси	306	5,139,375	4,661,418
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	307	1,194,873	1,459,448
3. Плаћене камате	308	189,722	145,643
4. Порез на добитак	309	70,586	104,299
5. Плаћања по основу осталих јавних прихода	310	154,490	72,994
III Нето прилив готовине из пословних активности (I-II)	311	299,328	
IV Нето одлив готовине из пословних активности (II-I)	312		676,426
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	313	586,325	1,093,062
1. Продаја акција и удела (нето приливи)	314	144,497	
2. Продаја нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	315	2,632	8,209
3. Остали финансијски пласмани (нето приливи)	316	397,441	1,084,853
4. Примљене камате из активности инвестирања	317		
5. Примљене дивиденде	318	41,755	
II Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	319	64,892	1,259,144
1. Куповина акција и удела (нето одливи)	320		
2. Куповина нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	321	20,374	146,141
3. Остали финансијски пласмани (нето одливи)	322	44,518	1,113,003
III Нето прилив готовине из активности инвестирања (I-II)	323	521,433	
IV Нето одлив готовине из активности инвестирања (II-I)	324		166,082
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I Приливи готовине из активности финансирања (1 до 3)	325	967,803	1,052,549
1. Увећање основног капитала	326		
2. Дугорочни и краткорочни кредити (нето приливи)	327	843,489	1,031,770
3. Остале дугорочне и краткорочне обавезе	328	124,314	20,779
II Одливи готовине из активности финансирања (1 до 4)	329	1,708,577	705,176
1. Откуп сопствених акција и удела	330		
2. Дугорочни и краткорочни кредити и остале обавезе (нето одливи)	331	1,624,050	632,152
3. Финансијски лизинг	332	84,527	73,024
4. Исплаћене дивиденде	333		
III Нето прилив готовине из активности финансирања (I-II)	334		347,373
IV Нето одлив готовине из активности финансирања (II-I)	335	740,774	
Г. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (301 + 313 + 325)	336	8,602,502	7,912,987
Д. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (305 + 319 + 329)	337	8,522,515	8,408,122
Ђ. НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (336 - 337)	338	79,987	
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (337 - 336)	339		495,135
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	340	167,278	561,497
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	341	3,235	100,916
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	342	464	
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (338 - 339 + 340 + 341 - 342)	343	250,036	167,278

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

од **01.01.2011.** до **31.12.2011.**

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Основни капитал (група 30 без 309)	АОП	Остали капитал (рн. 309)	АОП	Неуплаћени уписани капитал (група 31)	АОП	Емисиона премија (рн. 320)	АОП	Резерве (рн. 321, 322)	АОП	Ревалоризационе резерве (рачуни 330 и 331)	АОП	Нерелизовани добити по основу жартија од вредности (рачун 332)	АОП	Нерелизовани губици по основу жартија од вредности (рачун 333)	АОП	Нераспоредени добитак (група 34)	АОП	Губитак до висине капитала (група 35)	АОП	Откупљене сопствене акције удели (рн. 037, 237)	АОП	Укупно (кол. 11-12) 2+3+4+5+6+7+8+9+10- 11-12	АОП	Губитак изнад висине капитала (група 29)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14													
Стање на дан 01.01. претходне године ____	401	612184	414	17143	427		440		453	59710	466	55418	479	2816	492	21435	505	360607	518	531		544	1086443	557		
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години - повећање	402		415		428		441		454		467		480		493		506		519		532		545		558	
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години - смањење	403		416		429		442		455		468		481		494		507		520		533		546		559	
Кориговано почетно стање на дан 01.01. претходне године ____ (р.бр. 1+2-3)	404	612184	417	17143	430		443		456	59710	469	55418	482	2816	495	21435	508	360607	521	534		547	1086443	560		
Укупна повећања у претходној години	405		418	528	431		444		457	4603	470	8346	483	715	496		509	100224	522	535		548	114416	561		
Укупна смањења у претходној години	406		419		432		445		458		471		484		497		510	4603	523	536		549	4603	562		
Стање на дан 31.12. претходне године ____ (р.бр. 4+5-6)	407	612184	420	17671	433		446		459	64313	472	63764	485	3531	498	21435	511	456228	524	537		550	1196256	563		
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у текућој години - повећање	408		421		434		447		460		473		486		499		512		525		538		551		564	
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у текућој години - смањење	409		422		435		448		461		474		487		500		513		526		539		552		565	
Кориговано почетно стање на дан 01.01. текуће године ____ (р.бр. 7+8-9)	410	612184	423	17671	436		449		462	64313	475	63764	488	3531	501	213435	514	456228	527	540		553	1196256	566		
Укупна повећања у текућој години	411		424		437		450		463	4762	476	35210	489		502		515	395950	528	541		554	435922	567		
Укупна смањења у текућој години	412		425	1397	438		451		464		477		490	1455	503	21435	516	4796	529	542		555	29083	568		
Стање на дан 31.12. текуће године ____ (р.бр. 10+11-12)	413	612184	426	16274	439		452		465	69075	478	98974	491	2076	504		517	847382	530	543		556	1645965	569		

„ENERGOPROJEKT NISKOGRADNJA“ A.D.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2011. GODINU**

Beograd, 2012. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA.....	8
3. VLASNIČKA STRUKTURA.....	8
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	8
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	11
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	13
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA.....	14
7.1. Procenjivanje.....	14
7.2. Efekti kurseva stranih valuta.....	15
7.3. Prihodi	16
7.4. Rashodi.....	17
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja.....	17
7.6. Porez na dobitak	18
7.7. Nematerijalna ulaganja	20
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	21
7.9. Finansijski lizing	22
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	22
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	23
7.12. Investicione nekretnine	24
7.13. Zalihe.....	25
7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji.....	27

7.15. Finansijski instrumenti	28
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	31
7.17. Kratkoročna potraživanja	31
7.18. Finansijski plasmani	32
7.19. Obaveze	33
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	34
7.21. Naknade zaposlenima	36
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE	
FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	37
8.1. Kreditni rizik	39
8.2. Tržišni rizik	42
8.3. Rizik likvidnosti	48
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	50
9. BILANS USPEHA	52
9.1. Prihodi od prodaje	52
9.2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	53
9.3. Prihodi od povećanja (smanjenja) vrednosti zaliha učinaka	54
9.4. Ostali poslovni prihodi	54
9.5. Nabavna vrednost prodane robe	55
9.6. Troškovi materijala	55
9.7. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	56
9.8. Troškovi amortizacije	56
9.9. Troškovi rezervisanja	57
9.10. Troškovi proizvodnih usluga	57
9.11. Nematerijalni troškovi	58
9.12. Finansijski prihodi	60
9.13. Finansijski rashodi	61
9.14. Ostali prihodi	62
9.15. Ostali rashodi	63
9.16. Dobitak pre oporezivanja	65
9.17. Porez na dobitak i neto dobitak	66
9.18. Neto dobitak po akciji	66
10. BILANS STANJA	67
10.1. Nematerijalna ulaganja	67
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema	68

10.3. Investicione nekretnine	69
10.4. Dugoročni finansijski plasmani	70
10.5. Zalihe i dati avansi	71
10.6. Kratkoročna potraživanja	71
10.7. Kratkoročni finansijski plasmani	72
10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	74
10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	74
10.10. Promene na kapitalu	76
10.11. Osnovni kapital	77
10.12. Rezerve	78
10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju	78
10.14. Neraspoređeni dobitak	79
10.15. Dugoročna rezervisanja	79
10.16. Dugoročni krediti	83
10.17. Ostale dugoročne obaveze	84
10.18. Kratkoročne finansijske obaveze	86
10.19. Obaveze iz poslovanja	87
10.20. Ostale kratkoročne obaveze	88
10.21. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	89
10.22. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	90
10.23. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	92
10.24. Vanbilansna aktiva i pasiva	94
11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA	99
12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	99
13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	101
14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	104

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07073160
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	4291 izgradnja hidrotehničkih objekata
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001484

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:
Energoprojekt Niskogradnja a.d. je akcionarsko društvo, (u daljem tekstu Društvo). Registrovano je kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8055. Društvo je osnovano 1989.godine. Posluje kao zavisno preduzeće u sastavu Energoprojekt Holding.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je izgradnja hidrotehničkih objekata. Preciznije, osnovna delatnost Društva se odnosi na proizvodnju i prodaju usluga izvođenjem radova i inženjeringom u oblasti niskogradnje.

U finansijske izveštaje Društva su uključeni i finansijski izveštaji niže navedenih ino – zaključaka odnosno pogona u inostranstvu:

Broj i naziv zaključka

006	Metro stanica Almaly, Kazahstan
007	Luwero Kafu, Uganda
008	Trujillo, Peru
009	Kawempe Luwero, Uganda
010	Gayaza Ziobwe, Uganda
011	Metro stanica Abay, Kazahstan
0188	Chira Piura III, Peru
014	Yanacocha, Peru
015	Zarumilla, Peru
016	Chavimochic, Peru
017	Kawempe Kafu, Uganda
018	Nakansongola, Uganda
019	Cochabamba – Chota, Peru

U nastavku je dat kratak opis Projekata u zemlji i inostranstvu sa najznačajnijim učesšćem u realizaciji Društva:

- Z-018 Projekat “Wabigalo - Nakasongola - Isasira and Nakasongola - Air Base (21km)”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija postojećeg puta; popravka oštećenja, površinska obrada i drenaže duž trase. Investitor: Uganda National Roads Authority (UNRA).
- Z-010 Projekat: “ Kampala - Gayaza – Ziobwe”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija postojećeg puta (14 km) i izgradnja novog puta (30 km) sa pratećim objektima. Investitor: Vlada Republike Ugande - Ministry of Works and Transport.
- Z-017 Projekat: “Asphalt overlay of the Kawempe - Kafu road (166km)”. Predmet ugovora: Presvlačenje puta asfaltom. Investitor: Uganda National Roads Authority (UNRA).
- Z-015 Projekat: “Obalo utvrda reke Zarumilja”, Peru. Predmet ugovora: Izrada odbrambenih nasipa u ukupnoj dužini od 15.7 km obloženih geocelijama sa ispunom betona i izrada espigona od gabiona. Investitor: Nacionalni Institut za razvoj - INADE, Specijani binacionalni projekat “Puyango Tumbes”.
- Z-019 Projekat: “Rehabilitación y mejoramiento de la carretera Chongoyape-Cochabamba –Cajamarca, tramo: Cochabamba-Chota”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija i rehabilitacija puta podizanjem na nivo asfaltnog puta treće kategorije. Investitor: MTC, Provias Nacional – Peru.
- Z-014 Projekat: “Put Dv. Yanacocha – Hualgayoc”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija i rehabilitacija puta podizanjem na nivo asfaltnog puta treće kategorije. Investitor: MTC, Provias Nacional – Peru.
- Z-016 Projekat: “Rekonstrukcija vodozahvata Chavimochic”, Peru. Predmet ugovora: Radovi na rekonstrukciji brane i struktura na ulazu/izlazu optočnog tunela, izgradnja kampa za personal za upravljanje. Investitor: Regionalna Vlada pokrajine La Libertad.
- Projekat Lot 1.1 Novi Sad: “Glavni projekat i izgradnja nove deonice autoputa E-75 od km 108 - km 117”. Predmet ugovora: Izgradnja 9 km leve saobraćajne trake autoputa, sabirne saobraćajnica, dve nove petlje, rekonstrukcija stare petlje, 15 mostova i propusta i dve naplatne rampe. Investitor: JP “Putevi Srbije”.

- Projekat: "Obilaznica oko Beograda, Sektor 5, Tunel "Straževica". Predmet ugovora: tunel "Straževica", izgradnja nadvožnjaka br. 25, osnovne trasa i sanacija kosine. Investitor: JP "Putevi Srbije".
- Projekat: "Saobraćajnica Mirjevski bulevar sa pratećom infrastrukturom". Predmet ugovora: izgradnja saobraćajnice, izgradnja potpornog zida, hidrotehničke infrastrukture, elektrifikacija i izmeštanje gasovoda. Investitor: "Direkcija za GGZ i izgradnju Beograda".
- Projekat: "Radovi na pojačanju i nadvišenju nasipa na levoj obali reke Tise deonica od km 10+400 do km 29+546". Predmet ugovora: Izvodjenje radova pojačanju i nadvišenju nasipa na levoj obali reke Tise za odbranu od poplava. Investitor: Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, direkcija za vode Republike Srbije – JVP Vode Vojvodine.

Društvo je matično društvo koje sa sledećim zavisnim društvima čini ekonomsku celinu:

- IC Energo Uganda
- IC Enlisa, Peru

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
<i>Naziv zavisnog pravnog lica</i>	<i>% vlasništva</i>
Energo Uganda	100
Enlisa	100

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **veliko pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2011. godine : 438 radnika i
- 2010. godine: 459 radnika.

Godišnji finansijski izveštaj koji je predmet ovih Napomena je **pojedinačni finansijski izveštaj Društva** i odobren je od strane Upravnog odbora Društva dana 28. februara 2012. godine. Odobren finansijski izveštaj može naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2011. godini sačinjavali su:

Upravni odbor:

- Tadić Dragan, dipl. ing. - predsednik
- Čolakov Stojan, dipl.ing. - član
- Radosavljević Zoran, dipl.ing. - član
- Stišović Mr Bratislav, dip. ing. - član
- Višnjic Vladimir, dipl.ecc. - član.

Izvršni odbor:

- Čolakov Stojan, dipl.ing. - Direktor,
- Višnjic Vladimir, dipl.ecc. - Izvršni direktor za finansije, računovodstvo
- Ristić Milan, dipl.ing. - Izvršni direktor za realizaciju projekata

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u vlasništvu najvećim delom 93.32% Energoprojekt Holding a.d.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza,

prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004,18/2010),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011) ,
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),

- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o

računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 27.02.2007.god. (od strane Upravnog odbora Energoprojekt Niskogradnja a.d.). Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2011. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinama, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja

sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravlja početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod.

Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva dinar.** Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2010. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja,** korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja,** nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u

Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknativa (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2011.	31.12.2010.
	Iznos u dinarima	
1 EUR	104,6409	105,4982
1 USD	80,8662	79,2802
1 GBP	124,6022	122,4161
1 CHF	85,9121	84,4458

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobicajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobicajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod

uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja (ili iz faze razvoja internog projekta)* uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (npr. sitan inventar), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva; se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog

sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknativi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknativi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Kod investicionih nekretnina, kada je usvojena politika fer vrednosti, ne vrše se ispravka vrednosti investicionih nekretnina na osnovu amortizacije, kao ni ispravka vrednosti po osnovu eventualnog obezvređenja. Za poreske svrhe vrši se obračun poreske amortizacije primenom proporcionalne metode i amortizacione stope 2,5% na osnovicu koju čini nabavna vrednost investicione nekretnine.

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se po **metodi prosečne ponderisane cene**, koja polazi od pretpostavke da utrošeni materijal kao i materijal koji se nalazi na zalihama potiču podjednako iz svih izvršenih nabavki.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha

po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj pojavnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili

- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kreditni (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne

stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivna

dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjena vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjena vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Izvršni odbor odnosno Upravni odbora Društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Izvršni odbor odnosno Upravni odbora Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnjanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza

na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se

načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja. Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim

sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika**. Dodatno, a na osnovu komparativne analize podataka iz 2011. i 2010. godine, može se uočiti tendencija smanjenja rizika.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
<i>Energoprojekt Visokogradnja a.d.</i>		<i>1.763</i>
<i>Beogradski čvor</i>	<i>39.894</i>	<i>23.548</i>
<i>JP Kolubara</i>		<i>1.854</i>
<i>JP Putevi Srbije</i>	<i>222.719</i>	<i>128.077</i>
<i>Interkop</i>	<i>960</i>	<i>2.438</i>
<i>Direkcija za građevinsko zemljište</i>	<i>74.370</i>	
<i>Republička direkcija za vode</i>	<i>8.996</i>	
<i>Dunav grupa agregati a.d.</i>	<i>3.764</i>	
<i>Ostali</i>	<i>1.674</i>	<i>2.899</i>
Svega	<i>352.376</i>	<i>160.579</i>
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Uganda	<i>1.328.441</i>	<i>973.797</i>
<i>Uganda National Road Authority – pojekat Luwero Kafu Road (106 km)</i>		<i>40.760</i>
<i>Uganda National Road Authority – projekat Upgrading and strengthening of Kampala Gazaya Ziobwe Road</i>	<i>767.143</i>	<i>583.891</i>
<i>Uganda National Road Authority – pojekat Overlay of Kawempe Kafu Road (166km)</i>	<i>504.871</i>	<i>262.201</i>
<i>Uganda National Road Authority – Rehabilitation of Wabigalo Nakasangola Isasira (21 km)</i>	<i>56.427</i>	<i>86.945</i>
Peru	<i>748.653</i>	<i>671.720</i>
<i>Proyecto Especial Chavimochic</i>	<i>48.609</i>	<i>58.419</i>
<i>Consorcio Chota Cochabamba</i>	<i>37.023</i>	
<i>Consorcio Energoprojekt Johesa</i>	<i>25.509</i>	<i>38.675</i>
<i>Survey SRL</i>	<i>18.065</i>	<i>17.005</i>
<i>Llanos Calua, Luis Edilberto</i>	<i>12.845</i>	

<i>Inversiones Carranza</i>	7.637	7.189
<i>Compania Contratista de Equipos y Obras S.A.</i>		4.130
<i>Servicios generales Viviana Eirl</i>		3.934
<i>Proyecto Especial Chira Piura</i>	560.921	532.315
<i>Municipalidad de Santiago de Surco</i>	17.383	
<i>La Positiva Compania de Seguro</i>	2.884	
<i>Intersednas Transport Sac</i>	1.213	
<i>Ostali</i>	16.564	10.053
Kazahstan	348	354
<i>Kazdorstroj</i>	348	343
<i>Ostali</i>		11
Ostali – devizni kupci u zemlji		75.614
Svega	2.077.442	1.721.485
UKUPNO	2.429.818	1.882.064

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Tekuća</i>		
0-30 dana od dospeća	662.304	418.120
30 - 60 dana od dospeća	336.976	166.609
60 - 90 dana od dospeća	300.471	152.588
preko 90 dana od dospeća	1.130.067	1.144.747
UKUPNO	2.429.818	1.882.064

U nastavku su prikazane najznačajnije pozicije potraživanja 2011.g. sa starosnom strukturom dospeća preko 90 dana:

- 560.921 hiljada dinara Potraživanja od Investitora – projekat Z-0188 Chira Piura III, Peru (naplaćeno u januaru 2012.godine)
- 434.207 hiljada dinara Potraživanje za garantni depozit – projekti u Ugandi
- 39.333 hiljada dinara Potraživanje za garantni depozit – projekat Lot 1.1. Novi Sad
- 39.894 hiljada dinara Potraživanje od preduzeća za izgradnju železničkog čvora Beograd (dospeva na naplatu u aprilu 2012.godine)

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
Jodex - Beograd		274
JP Putevi Srbije	517	
Media Max d.o.o.	457	
Ostali		
Svega	974	274
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Potraživanje od Investitora Z-004 Ch. Jaen, Peru		426
Potraživanje od Investitora Z-0188 Chira Piura III, Peru	24.675	
Potraživanje od Investitora Z-011 Abay, Kazahstan	11	
Svega	24.686	426
UKUPNO	25.660	700

Polazeći od činjenice da su kupci Društva Vlade pojedinih država ili javna preduzeća u državnom vlasništvu, te da su poslovi dobijeni putem javnih (u velikom broju međunarodnih) tendera, kao i da su ugovori Društva sa kupcima bazirani na FIDIC-u (kupac ne daje sredstva obezbedjenja izvodjaču radova), ne postoji značajan rizik u vezi sa naplatom potraživanja Društva.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom i dolarom.

Pored obaveza prema ino-dobavljačima, Društvo je izloženo riziku od promene kurseva stranih valuta po osnovu obaveza po dugoročnim i kratkoročnim kreditima koji su indeksirani u ino-valuti i po osnovu kojih Društvo trpi značajne iznose negativnih kursnih razlika.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećim tabelama je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u 000 EUR</i>		<i>Obaveze u 000 EUR</i>	
<i>2011.</i>	<i>2010.</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
19	20	9.646	12.863

<i>Sredstva u 000 USD</i>		<i>Obaveze u 000 USD</i>	
<i>2011.</i>	<i>2010.</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
44.043	40.109	33.810	52.873

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (Analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu EUR i USD), analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuaciju svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10% u odnosu na EUR i USD	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	-20.444	-236.693

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor).

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da negativna promena kamatnih stopa (za 1%) ima značajan uticaj na promenu rezultata, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo kamatnom riziku.**

U sledećim tabelama je prikazana kamatonosna struktura finansijskih sredstava i obaveza Društva sa promenljivom kamatnom stopom na datum bilansa stanja.

Kamatonosna struktura finansijskih sredstava i obaveza sa promenljivom kamatnom stopom	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Kamatonosna finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom</i>		
Svega		
<i>Kamatonosne finansijske obaveze sa promenljivom kamatnom stopom</i>		
Dugoročni kredit	176.156	225.230
Kratkoročni krediti	486.054	387.470
Obaveze po osnovu iskorišćenog prekoračenja po tekućem računu	274.454	294.805
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	23.616	4.304
Svega	960.280	911.809

Obzirom na iskazane razlike u finansijskim sredstvima i obavezama sa promenljivim kamatnim stopama Društva, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na rast kamatne stope od 1%. Stopa osetljivosti od 1% predstavlja procenu potencijalno razumno očekivanih promena u kamatnim stopama.

Analiza osetljivosti je urađena u varijanti scenario analize, koja podrazumeva istovremeno i istosmerno pomeranje kamatne stope na sva finansijska sredstva i finansijske obaveze sa promenljivim kamatnim stopama. Pored navedenog, primenjena analiza osetljivosti podrazumeva da je preostali iznos sredstava i obaveza na datum bilansa stanja bio nepromenjen u toku cele godine.

Uz nepromenjene ostale varijable, ako su finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom veća od finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom, *rast kamatne stope* bi prouzrokovao pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda, usled pozitivnih efekata neto prihoda od kamata. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, ako su finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom manja od finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom, *rast kamatne stope*

bi prouzrokovao negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda, usled negativnih efekata neto prihoda od kamate.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju rasta kamatne stope za 1%	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	-9.603	-9.118

Vezano za potencijalne kamatne rizike po osnovu finansijskih obaveza, u nastavku je dat kratak osvrt na *politiku upravljanja rizikom dobavljača* koja se primenjuje u Društvu.

Kao što se iz tabele u kojoj je prikazana kamatonosna struktura finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom može uočiti, obaveze prema dobavljačima (kako obaveze po ispostavljenim fakturama, tako i nefakturisane obaveze) nisu uključene u navedenu grupu. Osnovna činjenica koja podržava realnost primenjenog pristupa je da dobavljači, po pravilu, ne zaračunavaju zatezne kamate u slučaju kašnjenja Društva u izmirenju svojih obaveza. Nezaračunavanje zatezne kamate treba prvenstveno razumeti kao posledicu potrebe za dugoročnim održavanjem dobrih poslovnih odnosa dobavljača sa potencijalno kvalitetnim kupcem. Pored navedenog, Društvo sa najznačajnijim dobavljačima/podizvodjačima ima „back to back“ ugovore, što podrazumeva odlaganje obaveze do momenta naplate od kupaca bez prava na obračun zatezne kamate. Shodno iznetom, *potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.*

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
<i>Energoprojekt Holding a.d.</i>	<i>186.579</i>	<i>264.307</i>
<i>Energoprojekt Visokogradnja a.d.</i>	<i>1.991</i>	<i>14.131</i>
<i>Energoprojekt Garant a.d.</i>	<i>11.027</i>	<i>2.554</i>
<i>Inter Kop d.o.o.</i>	<i>266.474</i>	<i>147.530</i>
<i>Evrogradnja</i>	<i>39.093</i>	<i>28.669</i>
<i>JKP Novi Sad</i>	<i>14.385</i>	<i>8.888</i>

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>OMV Srbija</i>	13.441	6.342
<i>Hidro – baza d.o.o.</i>	13.916	700
<i>Wetricom d.o.o.</i>	12.622	
<i>Peri – oplate d.o.o.</i>	10.211	242
<i>Dunav grupa agregati a.d.</i>	9.429	336
<i>Ostali</i>	99.247	46.961
Svega	678.415	519.960
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Uganda	252.492	180.703
<i>Shell ltd</i>	69.519	50.314
<i>Shell – capital</i>	11.045	9.302
<i>Seroma – ltd</i>	9.620	2.212
<i>Aquva – Internacional ltd</i>	1.518	3.731
<i>Termcotank s.a.</i>	53.521	26.041
<i>Ostali</i>	107.269	89.103
Peru	100.381	176.524
<i>Consortio Metal Mecanico Sr Ltda</i>	12.890	3.539
<i>Survey Srl</i>	11.891	11.193
<i>Petroleos del Peru Petroperu S.a.</i>	10.662	
<i>Repsol Comercial Sac</i>	6.988	5.263
<i>Llanos Calua, Luis Edilberto</i>	4.868	2.182
<i>Servicios generales Viviana Eirl</i>	2.506	19.350
<i>Garvil Maquinarias</i>		6.820
<i>Repsol YPF Marketnig</i>	3.251	4.407
<i>Sugashima Poma Jorge</i>		4.237
<i>Empresa Devicem Srl</i>		1.442
<i>Seguridad Privada</i>		2.800
<i>Ostali</i>	47.325	115.291
Kazahstan	5.272	4.223
<i>Leister Trade Limited</i>	4.440	4.197
<i>Ostali</i>	832	26
Ostali devizni dobavljači u zemlji	32.072	63.845
Svega	390.217	425.295
UKUPNO	1.068.632	945.255

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	470.355	292.055
30 - 60 dana od dospeća	175.550	81.064
60 - 90 dana od dospeća	85.668	30.298
preko 90 dana od dospeća	337.060	541.838
UKUPNO	1.068.632	945.255

Na ime obezbedjenja plaćanja, a saglasno odredbama ugovora, Društvo je pojedinim dobavljačima (Energoprojekt Holding a.d., OMV Srbija, NIS Jugopetrol, Iva agrar d.o.o., Volvo d.o.o.) dalo solo blanko menice.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Polazeći od činjenice da je ugovorima sa kupcima predviđeno redefinisavanje cene usluga u skladu sa promenama cena ključnih materijala i energenata, Društvo nije izloženo u značajnoj meri predmetnom riziku.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospеле obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa

- koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
 - neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	1.16 : 1	0.98 : 1
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	0.83 : 1	0.64 : 1
Gotovinski ratio likvidnosti		0.06 : 1	0.04 : 1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	710.067	-86.048

Rezultati ratio analize pokazuju da je Društvo tokom 2011. godine uvećalo sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i/ili unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze.

Aktivnostima na naplati potraživanja i uvećanoj realizaciji u 2011. godini, Društvo je obezbedilo uvećanu likvidnost, koja je omogućila smanjenje kreditne zaduženosti.

Uvažavajući uočene probleme sa likvidnošću Društva tokom 2010. godine, u 2011. godini preduzete su mere (poboljšanje procenta naplate, promena/produženje ročnosti otplate kredita bez uvećanja kamatnih stopa, refinansiranje postojećih kredita iz novih – jeftinijih izvora i sl.) koje podrazumevaju održavanje dovoljnog iznosa gotovine, kao i obezbeđenje adekvatnih izvora finansiranja.

U navedenom kontekstu ističemo da:

- uvažavajući dinamičnu prirodu poslovanja Društva, finansijska služba teži da održi fleksibilnost finansiranja, što, pored ostalog,

- podrazumeva držanje na raspolaganju postojećih kreditnih linija, kao i proširenje istih; a
- Rukovodstvo vrši kontinuirani nadzor nad rezervama likvidnosti Društva, koja obuhvataju raspoložive neiskorišćene kreditne linije, gotovinu i gotovinske ekvivalente, kao i likvidne potencijale shodno očekivanim novčanim tokovima.

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak/gubitak	425.225	95.235
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	1.196.256	1.086.443
Kapital na kraju godine	1.645.965	1.196.256
Svega	1.421.111	1.141.350
Stopa prinosa na sopstveni kapital	29.92%	8.34%

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2010. i 2011. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da **rizik kapitala nije izražen**.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Obaveze	5.524.720	5.623.121
Ukupna sredstva	7.170.685	6.819.377
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0.77 : 1	0.82 : 1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	1.645.965	1.196.256
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	1.102.283	914.477
Svega	2.748.248	2.110.733
Ukupna sredstva	7.170.685	6.819.377
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0.38 : 1	0.30 : 1

Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava smanjen je u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu saglasno politici navedenoj u Napomeni 8.3. Povećanje udela dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava Društva u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu, dominantno je posledica ostvarenog dobitka u 2011. godini, kao i refinansiranja kratkoročnih obaveza evidentiranih u 2010. godini dugoročnim obavezama u 2011. godini.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	5.398.789	5.591.306
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	250.036	167.278
Svega	5.148.753	5.424.028
Kapital	1.645.965	1.196.256
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	1 : 0.32	1 : 0.22

Racio neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu poboljšan je u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu zahvaljujući smanjenju finansijskih obaveza Društva, povećanju gotovine i gotovinskih ekvivalenata, kao i dobitku ostvarenom u 2011. godini.

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod **pružanjem usluga na domaćem i inostranom tržištu**. Struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima		
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	216	304
Svega	216	304
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od prodaje usluga	2.064.463	1.457.335
Svega	2.064.463	1.457.335
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od pružanja usluga	4.193.560	3.963.189
Svega	4.193.560	3.963.189
UKUPNO	6.258.239	5.420.828

Struktura prihoda od prodaje usluga po kupcima na domaćem i inostranom tržištu u 2011.god. data je u narednoj tabeli:

Struktura prihoda od prodaje po kupcima	<i>u 000 dinara</i>
Kupci u zemlji	2.064.679
<i>JP Putevi Srbije</i>	<i>1.410.488</i>
<i>Direkcija za građevinsko zemljište</i>	<i>630.255</i>
<i>Ostali</i>	<i>23.936</i>
Kupci u inostranstvu	4.193.560
Uganda	2.183.065
<i>Ministry of Works and Transport Uganda - UNRA</i>	<i>2.183.065</i>
Peru	2.010.495
<i>Projecto Especial Chavimochic</i>	<i>890.123</i>
<i>Provias Nacional</i>	<i>999.791</i>
<i>Gobierno Regional Cajamarca</i>	<i>38.941</i>
<i>Ostali</i>	<i>81.640</i>
UKUPNO	6.258.239

9.2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe

Struktura prihoda od aktiviranja učinaka i robe	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Prihodi od aktiviranja robe za sopstvene potrebe		
Prihodi od aktiviranja proizvoda i usluga za sopstvene potrebe	8.632	28.802
UKUPNO	8.632	28.802

Prihod od aktiviranja proizvoda i usluga za sopstvene potrebe u 2011.g. odnosi se na remont mašina i to na projektu Z-014 Yanacocha Peru u iznosu od 6.251 hiljada dinara i Z-016 Chavimochic Peru 2.381 hiljada dinara.

9.3. Prihodi od povećanja/(smanjenja) vrednosti zaliha učinaka

Struktura prihoda od povećanja (smanjenja) vrednosti zaliha učinaka	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Povećanje vrednosti zaliha učinaka	16.162	140.738
Smanjenje vrednosti zaliha učinaka	126.473	8.591
UKUPNO	110.311	132.147

Povećanje vrednosti zaliha učinaka u iznosu od 16.162 hiljada dinara odnosi se na proizveden materijal za izradu base-a, asfalta, frakcija za beton, kao i fabrikata za izradu vertikalne saobraćajne signalizacije na projektu Z-014 Yanacocha, Peru.

Smanjenje vrednosti zaliha učinaka u iznosu od 126.473 hiljada dinara odnosi se na smanjenje zaliha (ugradnju) agregata za proizvodnju betona, zaliha kamena za izradu RIP – RAP zaštite i obrađenog kamena za zaštitu zidova i dna slapišta vodozahvata na projektu Z-016 Chavimochic.

9.4. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Prihod od zakupnina	9.196	7.016
Ostali poslovni prihodi	16.863	15.286
UKUPNO	26.059	22.302

Najznačajniji ostali poslovni prihodi 2011.godine ostvareni u zemlji u iznosu od 15.698 hiljada dinara dati su u nastavku:

- 3.973 hiljada dinara na osnovu Ugovora o pružanju usluga u poslovnoj zgradi Energoprojekta (Energoprojekt Holding a.d.)
- 2.288 hiljada dinara - refundacija troškova premije osiguranja radova na osnovu podizvođačkih ugovora na projektu Mirijeovski bulevar (Inter Kop i Ratko Mitrović)
- 3.414 hiljada dinara – refundacija troškova premija osiguranja radova i troškova bankarskih provizija po garanciji na osnovu Ugovora o formiranju privremene grupacije za izvršenje zajedničkog posla na projektu Tisa (Dunav grupa agregati)
- 2.434 hiljada dinara – refundacija troškova režije i obezbeđenja na osnovu podizvođačkog ugovora na projektu Lot 1.1. (Inter Kop)

- 1.640 hiljada dinara – refundacija goriva na osnovu podizvođackog ugovora na projektu Lot 1.1 Novi Sad (Vučetić Steva – auto prevoznik)
- 532 hiljada dinara – refundacija troškova tenderske garancije od strane ogranka Alpine Bau GmbH na osnovu JV Ugovora pri podnošenju ponude za projekat Crvena reka

Od ukupnih prihoda od zakupnina u 2011.godini u zemlji je ostvareno 1.425 hiljada dinara po osnovu najma opreme na projektu Tunel Straževica, u inostranstvu 7.772 hiljada dinara po osnovu izdavanja manjeg dela zgrade Cruz del Sur u Limi.

9.5. Nabavna vrednost prodate robe

Nabavna vrednost prodate robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodate robe trećim licima u 2011. godini je iznosila 2.888 hiljada dinara, a u 2010. godini 473 hiljada dinara.

9.6. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Troškovi materijala za izradu	1.175.065	944.962
Troškovi ostalog materijala	156.224	178.440
Troškovi goriva i energije	670.306	574.817
UKUPNO	2.001.595	1.698.219

9.7. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	1.069.885	1.087.384
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	129.164	124.843
Svega	1.199.049	1.212.227
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	31.579	22.198
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	1.548	1.377
Ostali lični rashodi i naknade	59.192	88.524
UKUPNO	1.291.368	1.324.326

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po sledećim osnovama: prevoz radnika, ishrana na terenu, rente, stipendije, solidarne pomoći zaposlenima od kojih se na troškove u zemlji odnosi 30.403 hiljade dinara i na troškove u inostranstvu 28.789 hiljada dinara.

9.8. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	245	200
Amortizacija nekretnina	8.358	13.206
Amortizacija postrojenja i opreme	297.843	304.460
UKUPNO	306.446	317.866

9.9. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	5.997	6.967
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja	97.097	
UKUPNO	103.094	6.967

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2011. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2011. godine i, s druge strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2010. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2011. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju), kao i po osnovu MRS 37 (ostala dugoročna rezervisanja za pokriće obaveza koje će nastati kao rezultat prošlih događaja), detaljnije je objašnjena u Napomeni 11.12.

9.10. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi usluga na izradi učinaka	1.526.604	1.104.134
Troškovi transportnih usluga	90.031	82.890
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	48.670	102.700
Troškovi zakupnina	182.807	230.925
Troškovi sajmovi		
Troškovi reklame i propagande	1.961	1.403
Troškovi ostalih usluga	53.642	35.186
UKUPNO	1.903.715	1.557.238

Troškovi usluga na izradi učinaka predstavljaju troškove na osnovu podizvođačkih ugovora na projektima u zemlji u iznosu od 1.186.870 hiljada dinara, odnosno na projektima u inostranstvu 335.828 hiljada dinara.

U okviru **troškova zakupnina** evidentirani su troškovi zakupa opreme, terena, poslovnog, stambenog i skladišnog prostora i to u zemlji 19.811 hiljada dinara i u inostranstvu 164.956 hiljada dinara.

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se u celosti odnosi na tekuće održavanje opreme.

U strukturi **troškova ostalih usluga** u zemlji u ukupnom iznosu od 45.259 hiljada dinara najznačajniji su troškovi komunalnih usluga 7.425 hiljada dinara, troškovi proizvodnih usluga 3.629 hiljada dinara, zaštita na radu 2.191 hiljada dinara, registracija vozila 1.467 hiljada dinara, ostale usluge 30.290 hiljada dinara (ostale usluge trećih lica na projektima kao što su izrada saobraćajne signalizacije, demontaža i kabliranje dalekovoda i sl., troškovi legalizacije, overe dokumenta i dr.).

9.11. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Troškovi neproizvodnih usluga	59.616	81.088
Troškovi reprezentacije	10.477	11.797
Troškovi premija osiguranja	85.863	74.135
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	47.923	43.550
Troškovi članarina	5.952	3.459
Troškovi poreza	80.129	111.014
Ostali nematerijalni troškovi	121.915	134.943
UKUPNO	411.875	459.986

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: advokatskih usluga, stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, konsalting usluga, overe sudskih tumača, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Troškovi premije osiguranja nastali su po osnovu osiguranja radova, imovine i lica i to u zemlji 31.564 hiljada dinara, u inostranstvu 53.999 hiljada dinara.

Od ukupnih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga** najveći deo odnosi se na troškove bankarskih provizija za izdate garancije.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: porez na dobitak ostvaren u inostranstvu (Repubilka Srbija nije potpisnik Međunarodnog ugovora o izbegavanju dvostrukog oporezivanja sa zemljama u kojima Društvo izvodi radove), poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, naknada za šume i dr. U ukupnom iznosu troškova poreza inostranstvo učestvuje sa iznosom od 77.370 hiljada dinara, zemlja 2.759 hiljada dinara.

Ostali nematerijalni troškovi najvećim delom se odnose na: usluge matičnog preduzeća EP Holding a.d. 76.430 hiljada dinara (konsultanske usluge, usluge kontrole i nadzora, usluge održavanja poslovne zgrade, usluge korišćenja zaštitnog znaka i pravne usluge), takse (administrativne, sudske i dr.), troškove amortizacije mašina u vlasništvu ino – kompanije Energouganda a koje su tokom 2011.godine bile angažovane na projektima u Ugandi u iznosu od 31.408 hiljada dinara.

9.12. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Prihodi od kamate po drugim osnovama	17.185	2.468
Svega	17.185	2.468
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	4.449	
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	20.122	
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	544.495	843.648
Svega	569.066	843.648
Prihodi od efekata valutne klauzule	9.877	34
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	41.755	
Ostali finansijski prihodi	212	650
UKUPNO	638.095	846.800

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** je kamata na dug preduzeća Beogradski čvor utvrđen Protokolom u 2011.godini u iznosu od 16.345 hiljada dinara. Ostatak ostvarenih prihoda od kamate po drugim osnovama odnosi se na kamate na deponovana sredstva kod inostranih poslovnih banaka (detaljnije informacije o deponovanim sredstvima date su u Napomeni 10.7).

Na osnovu odluke Skupštine Energoprojekt Garant a.d. od 20.04.2011.godine izvršena je raspodela neraspoređene dobiti za isplatu dividende, čime je Drušvu kao vlasniku 33.404 akcija uplaćen iznos od 41.755 hiljada dinara i isti evidentiran kao **učešće u dobitku zavinih pravnih lica**.

9.13. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	36.188	6.521
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Rashodi od kamate po drugim osnovama	171.558	135.332
Svega	207.746	141.853
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	8.371	98
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	20.442	
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	663.501	740.515
Svega	692.314	740.613
Rashodi od efekata valutne klauzule	10.936	181
Ostali finansijski rashodi		
UKUPNO	910.996	882.647

Najznačajniji deo **rashoda od kamata po drugim osnovama** u 2011. godini je posledica kamata na uzete kredite kod poslovnih banaka u zemlji 66.005 hiljada dinara i u inostranstvu 102.740 hiljada dinara.

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte po osnovu obaveza u zemlji za uzete kredite i finansijski lizing sa valutnom klauzulom.

9.14. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	10.292	16.812
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	89.714	
Viškovi	767	8
Naplaćena otpisana potraživanja		
Prihodi od smanjenja obaveza	608.961	
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Prihodi od ukidanja rezervisanja		
Ostali nepomenuti prihodi	23.970	12.851
Svega	733.704	29.671
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja, opreme i nekretnina	125.268	
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine		
Svega	125.268	
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	125.268	29.671
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	8.167	831
UKUPNO	8.167	831

Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme su ostvareni po osnovu prodaje građevinskih mašina i opreme i to u 2011.godini u zemlji 2.231 hiljada dinara i u inostranstvu 8.061 hiljada dinara.

Dobitak od prodaje učešća u 2011.godini ostvaren je prodajom 33.404 akcija Energoprojekt Garant a.d.

Prihodi od smanjenja obaveza u zemlji u iznosu od 555.969 hiljada dinara rezultat su izvršene procene realnosti bilansnih pozicija, saglasno odredbama MRS 39, za koje je rukovodstvo Društva donelo odluku o otpisu. Prilikom procene predmetnih bilansnih pozicija, rukovodstvo Društva je, uz uvažavanje osnovnih računovodstvenih načela, uzelo u obzir sledeće činjenice: da se radi o obavezama čiji je ugovorni i/ili opšti rok zastare istekao, da se poverioci u dužem vremenskom periodu nisu obraćali društvu sa zahtevom za naplatu, kao i da ne postoji po tom osnovu mogućnost odliva sredstava iz Društva. Najznačajniji prihod po ovom osnovu odnosi se na ukidanje obaveze prema kompaniji „MCC“, Kina, u iznosu od 495.185 hiljada dinara (obaveza nastala pre 1991. godine po projektu Z-0163 „Navigation Lock“, Iraq).

Ostali nepomenuti prihodi se odnose na naplatu štete od osiguravajućih društava u inostranstvu 20.599 hiljada dinara i zemlji 3.371 hiljada dinara.

Prihodi od usklađivanja vrednosti nastali su po osnovu svođenja vrednosti investicione nekretnine na fer vrednost u skladu sa MRS 40 (Napomena 10.3)

9.15. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	2.012	16.780
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		
Manjkovi	1.520	25
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	45.038	700
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	1.226	75
Ostali nepomenuti rashodi	5.115	19.564
Svega	54.911	37.144

<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	193.767	
Zaliha materijala i sirovine		
Potraživanja i kratkočnih finansijskih plasmana	76.631	94.241
Ostale imovine	182	
Svega	270.580	94.241
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE		
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		
Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	18.899	1.336
UKUPNO	18.899	1.336

Gubici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme su ostvareni 2011. godini po osnovu prodaje postrojenja i opreme u zemlji 524 hiljada dinara i inostranstvu 1.488 hiljada dinara

Iskazani **manjkovi** se odnose na manjakove osnovnih sredstava i rezervnih delova.

Rashodi po osnovu direktnog otpisa u zemlji u iznosu od 22.438 hiljada dinara rezultat su izvršene procene realnosti bilansnih pozicija, saglasno odredbama MRS 39, za koje je rukovodstvo Društva donelo odluku o otpisu. Prilikom procene predmetnih bilansnih pozicija, rukovodstvo Društva je, uz uvažavanje osnovnih računovodstvenih načela, uzelo u obzir sledeće činjenice: da se radi o potraživanjima čiji je ugovorni i/ili opšti rok zastare istekao, da u značajnom broju slučajeva Društvo ne raspolaže adekvatnom dokumentacijom, jer se radi o potraživanjima Društva u vezi sa starim projektima u inostranstvu (Etiopija, Jaen, Satipo i sl.). Pored navedenih, Društvo je izvršilo otpise potraživanja od PPL (EP Entel i EP Oprema) na bazi predloga popisne komisije a zbog zastarelosti istih.

Rashodi po osnovu direktnog otpisa u inostranstvu u iznosu od 22.600 hiljada odnose se na otpis potraživanja od kupca na projektu Chira Piura III, saglasno poravnanju potpisanom 29.12.2011. godine.

Rashod po osnovu obezvređenja dugoročnih finansijskih plasmana detaljno objašnjen u Napomeni 10.4

Rashodi po osnovu obezvređenja potraživanja - Projekat Z-001 Kazahstan, izvršeni su na bazi odluke rukovodstva društva. Polazeći od načela opreznosti, osnov za donošenje predmetne odluke bile su činjenice da se radi o garantnom depozitu za projekat čija je suštinska primopredaja izvršena krajem 2003. godine ali da do finalne primopredaje nije došlo zbog neusaglašenosti sa kupcem. Imajući u vidu da predmetno potraživanje nije zastarelo, da se i dalje radi na naplati istog (u smislu obnove kontakta sa kupcem), kao i da izvesnost naplate nije moguće proceniti, Društvo je donelo odluku o obezvređenju.

9.16. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	6.196.349	5.604.283
Poslovni rashodi	6.020.971	5.365.075
Poslovni rezultat	175.378	239.208
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	638.095	846.800
Finansijski rashodi	910.996	882.647
Finansijski rezultat	-272.901	-35.847
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	858.972	29.671
Ostali rashodi	325.491	131.385
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	533.481	-101.714
<i>Efekte poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	8.166	831
Rashod	18.899	1.336
Neto efekat	-10.733	-505
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	7.701.582	6.481.585
UKUPNI RASHODI	7.276.357	6.380.443
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	425.225	101.142

9.17. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	425.225	101.142
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	225.198	11.082
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha	90.617	
Oporeziva dobit	559.807	112.224
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	90.672	
Poreska osnovica	650.479	112.224
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	65.048	11.222
Ukupna umanjnje obračunatog poreza	32.524	5.611
Obračunati porez po umanjenju	32.524	5.611
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	425.225	101.142
Poreski rashod perioda	32.524	5.611
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	3.249	296
Neto dobitak/gubitak	395.950	95.235

Kapitalni dobitak nastao je prodajom stana u ul. Omladinskih brigada br.124 Novi Beograd.

Umanjenje obračunatog poreza (50% oporezive osnovice) je posledica poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva u ranijem periodu. Neiskorišćeni deo poreskog kredita koji se može iskoristiti za umanjnja poreza na dobit u narednom periodu iznosi: na kraju 2011. godine. 126.053 hiljada RSD, dok je na kraju 2010. godine iznosio 153.469 hiljada RSD.

9.18. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	395.950	95.235
Prosečan broj akcija tokom godine	1.493.131	1.493.131
Neto dobitak po akciji u dinarima	260	60

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	<i>u 000 dinara</i>			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2011.)	1.494		5.722	7.266
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine				
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			182	182
Krajnje stanje (31.12.2011.)	1.494		5.952	7.446
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2011.)			5.344	5.344
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2011. godinu			245	245
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2011.)			5.589	5.589
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2011.	1.494		428	1.992
Stanje 31.12.2011.	1.494		363	1.857

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara						UKUPNO
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Ostala osnov. Sred.	Ulaganja na tuđim nekretninama	
<i>Nabavna vrednost</i>							
Početno stanje (1.1.2011.)	85.953	669.435	4.039.113	84.607	27		4.879.135
Korekcije početnog stanja							
Nove nabavke u toku godine		1.491	253.944	9.451			264.886
Prenos sa jednog oblika na drugi	28.303	23.481		-80.406		28.622	
Revalorizacija - efekti procene							
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	1.009	5.181	73.354	-4.201	27		75.316
Krajnje stanje (31.12.2011.)	115.265	699.588	4.366.411	9.451		28.622	5.219.337
<i>Ispravka vrednosti</i>							
Početno stanje (01.1.2011.)	139	288.847	2.721.187				3.006.173
Korekcije početnog stanja							
Amortizacija za 2011. godinu		8.358	297.843				306.201
Prenos sa jednog oblika na drugi							
Revalorizacija - efekti procene							
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	3	5	92.005				92.013
Krajnje stanje (31.12.2011.)	142	293.210	3.111.035				3.404.387
<i>Sadašnja (neotpisana vrednost)</i>							
Početno stanje 1.1.2011.	85.814	384.588	1.317.926	84.607	27		1.872.962
Krajnje stanje 31.12.2011.	115.123	406.378	1.255.376	9.451		28.622	1.814.950

Struktura imovine koje je Društvo založilo kao obezbeđenje kreditne linije odobrene od strane Scotiabank Peru obelodanjena je u Napomeni 11.

Na osnovu odluke Upravnog odbora Društva od 21.04.2011.godine o prodaji poslovno stambenog prostora u Argentini izvršena je reklasifikacija na građevinske objekte namenjene prodaji u iznosu od 6.910 hiljada dinara u skladu sa MSFI 5.

U 2011.godini izvršeno je aktiviranje sledećih investicija u toku:

- 29.479 hiljada dinara – nabavka zemljišta Sullana, Peru
- 23.481 hiljada dinara – izgradnja ostalih građevinskih objekata u sopstvenoj režiji
- 28.622 hiljada dinara – izgradnja ostalih građevinskih objekata u sopstvenoj režiji na zemljištu uzetom u zakup od Luke Beograd

10.3. Investicione nekretnine

Promena stanja investicionih nekretnina	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Početno stanje (01. januara)	79.374	
Korekcije početnog stanja		
Nove nabavke		79.374
Prenos sa jednog oblika na drugi		
Revalorizacija - efekti procene	125.268	
Otuđivanje i rashodovanje		
Krajnje stanje (31. decembra)	204.642	79.374

Ukupna vrednost investicionih nekretnina predstavlja učešće Društva u vlasništvu poslovno stambenog objekta Dom 12 u Moskvi (21,22% odnosno 359,78 m²). Fer vrednost investicione nekretnine na dan 31. decembra 2011. godine je iznosila 204.642 hiljada RSD. Procena je izvršena od strane nezavisnog procenitelja koji ima priznate i relevantne stručne kvalifikacije i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao. Procena vrednosti je vršena na osnovu brojnih faktora, kao što su: procena tržišnih uslova i procena stopa kapitalizacije korišćenjem uporednih tržišnih podataka, tamo gde je to moguće. Usled trenutnog stanja na tržištu nekretnina, i smanjenog broja kupoprodajnih transakcija u odnosu na ranije godine, prouzrokovanih ekonomskom krizom, procenitelji su u povećanoj meri koristili svoje poznavanje tržišta i profesionalno rasuđivanje, te se nisu oslanjali samo na rezultate uporedivih transakcija koje su se desile u prošlosti.

10.4. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
Energo Uganda	3.111	4.512
Svega	3.111	4.512
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
Energoprojekt Garant		33.404
Svega		33.404
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica</i>		
Beogradska berza	2.246	2.246
Svega		2.246
UKUPNO	5.357	40.162
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni kreditni dati zaposlenima	5.439	5.418
Ostali dugoročni finansijski plasmani		194.255
Svega	5.439	199.673
UKUPNO	10.796	239.835

Društvo poseduje 20 akcija Beogradske berze pojedinačne vrednosti 112 hiljada dinara.

Dugoročni stambeni krediti dati su zaposlenima bez kamate sa rokovima otplate 480 odnosno 240 mesečnih rata. Revalorizacija stanja duga vrši u skladu sa čl. 23 Zakona o stanovanju, čime se mesečne otplatne rate usklađuju sa kretanjem potrošačkih cena u Republici, a najviše do visine rasta prosečne mesečne zarade bez poreza i doprinosa u Republici.

Ostali dugoročni finansijski plasmani u 2010.god. u iznosu od 194.255 hiljada dinara odnose se na nenaplaćeno potraživanje od Vlade Republike Gvineja - Investitora na projektu Z-0150 HE Banieya II u Gvineji, a po osnovu kreditiranja 70% vrednosti ugovorenih radova od strane Društva kao izvođača. Polazeći od činjenice da se radi o nespornom potraživanju Društva a čija naplata nije realizovana zbog višegodišnje nestabilne političke situacije u Republici Gvineja, kao i da se i dalje radi na naplati istog, rukovodstvo Društva je u 2011.godini saglasno odredbama MRS 39 donelo odluku o obezvređenju pomenutog potraživanja.

10.5. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Zalihe materijala	801.225	691.349
Nedovršeni proizvodi	29.540	148.210
Gotovi proizvodi		
Roba	51.733	191.287
Stalna sredstva namenjena prodaji	6.910	
Dati avansi	122.714	183.573
Minus: ispravka vrednosti	182	
UKUPNO	1.011.940	1.214.419

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	806	354
Kupci – ostala povezana pravna lica	6	3.513
Kupci u zemlji	352.538	158.157
Kupci u inostranstvu	2.152.764	1.720.040
Minus: Ispravka vrednosti	76.297	
Svega	2.429.817	1.882.064
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	201.646	132.959
Minus: Ispravka vrednosti	94.241	94.241
Svega	107.405	38.718
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende		
Potraživanja od zaposlenih	4.066	7.548
Potraživanja za više plaćen porez na dobit		46.930
Potraživanja po osnovu preplaćenih poreza i doprinosa		3.023
Ostala potraživanja	331.870	200.274
Minus: Ispravka vrednosti		
Svega	335.936	257.775
UKUPNO	2.873.158	2.178.557

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Stanje na dan 01. januara	94.241	2.555
Dodatna ispravka vrednosti	76.297	94.241
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja		2.555
Naplaćena ispravljena potraživanja		
UKUPNO	170.538	94.241

Formiranje i ukidanje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru „Ostalih rashoda/ostalih prihoda“ u Bilansu uspeha (Napomene 9.14 i 9.15).

Maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izveštavanja je fer vrednost svake pojedinačne kategorije gore navedenih potraživanja.

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonsna.

Ispravka vrednosti pojedinih potraživanja izvršenih tokom 2011. godine je prezentovana u Napomeni 8.1, dok je informacija o neusaglašenim odnosima sa pojedinim kupcima prezentovana u Napomeni 10.23

10.7. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Kratkoročni krediti i plasmani – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica</i>		
Zavisnim pravnim licima	444.300	515.667
Ostala povezana pravna lica	46.916	209.475
Tekuće dospeće dugoročnih kredita		
Minus: Ispravka vrednosti		74.188
Svega	491.216	650.953
<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>		
Deo dugoročnih stambenih kredita koji dospevaju do 1 godine	684	

Tekuće dospeće dugoročnih kredita		
Minus: Ispravka vrednosti		
Svega	684	
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Kratkoročni krediti u inostranstvu		
Tekuće dospeće dugoročnih kredita u inostranstvu		
Namensko oročenje sredstava kod inostranih poslovnih banaka	44.518	
Ostali kratkoročni plasmani	4.623	2.751
Minus: Ispravka vrednosti	2.477	
Svega	46.664	2.751
UKUPNO	538.564	653.704

Kratkoročni krediti i plasmani dati zavisnim pravnim licima odnose se na potraživanja Društva od ino koompanija koje su 100% u vlasništvu Društva (IC Energo Uganda, Uganda).

Detaljnije informacije o deponovanim sredstvima kod inostranih poslovnih banaka su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Banka</i>	<i>Valuta</i>	<i>Datum plasmana</i>	<i>Datum Dospeća</i>	<i>Iznos u 000 RSD</i>
Banco Continental BBVA, Peru	soles	05.12.2011.	04.01.2012.	15.541
Banco Continental BBVA	soles	15.12.2011.	14.01.2012.	1.992
Banco Continental BBVA	soles	20.12.2011.	19.01.2012.	26.985
UKUPNO				44.518

Ostali kratkoročni plasmani uključuju deponovana sredstva kod inostranih poslovnih banaka. Sredstava su deponovana po osnovu garantovanja linije odobrene za avansne garancije, na period do amortizacije avansa za koji je od banke izdata garancija prema investitorima i sa kamatnom stopom od 0,8% na godišnjem nivou.

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Tekući računi (dinarski)	1.731	1.893
Tekući računi (devizni)	243.656	63.966
Dinarska blagajna	21	102
Devizna blagajna	1.305	15.288
Kratkoročno oročeni depoziti i akreditivi		82.888
Novčana sredstva čije je korišćenje ograničeno ili vrednost umanjena		
Ostala novčana sredstva	3.323	3.141
UKUPNO	250.036	167.278

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Komercijalna banka, Vojvođanska banka, Societe Generale Banka, Hypo Alpe Adria Bank, Intesa bank, Raiffeisen bank, UniCredit bank, Alpha banka, Jubmes banka, EFG banka, NLB banka) i
- na deviznim računima u inostranstvu:
 - u Kazahstanu (Kaspi banka, ATF banka, Nur banka)
 - u Peruu (Banco de Credito, Scotiabank, BBVA banco Continental, HSBC bank, Banco Santander, Banco Financiero)
 - u Ugandi (Barclays bank, BOA Bank of Africa, Standard Chartered)

10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Porez na dodatu vrednost	375	35.575
Unapred plaćeni troškovi	53.781	67.231
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	5.958	9.042
Potraživanja za nefakturisani prihod	398.690	264.707
Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza		
Ostala aktivna vremenska razgraničenja		32.083
UKUPNO	458.804	408.638

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

U okviru **potraživanja za nefakturisani prihod** evidentirana su sledeća potraživanja:

- 123.463 hiljada dinara potraživanja po osnovu Arbitražnih odluka (Rezolucija br. 31 od 31.01.2011. i Rezolucija br. 34 od 02.02.2011.) – Projekat Z-008 Huamachuco, Peru
- 71.119 hiljada dinara potraživanja od Investitora na osnovu overenih predsituacija za decembar 2011. – Projekat Z-014 Yanacocha, Peru
- 4.309 hiljada dinara potraživanja od Investitora na osnovu overenih predsituacija za decembar 2011. – Projekat Z-019 Cochabamba - Chota, Peru
- 199.799 hiljada dinara potraživanje od JP Putevi Srbije na osnovu overene predsituacije za period oktobar – decembar 2011.godine – Projekat Lot 1.1 Novi Sad

10.10. Promene na kapitalu

Red. br.	OPIS	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Ostali kapital (rn 309)	Neuplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Emisiona premija (rn 320)	Rezerve (rn 32,322)	Revalorizacijske rezerve (račun 330-331)	Nerealizovani dobitci po osnovu hartija od vrednosti (rn 332)	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (rn 333)	Neraspor. dobitak (rn 34)	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (rn 037,237)	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Stanje na dan 01.01. prethodne godine 01.01.2010.	612184	17143			59710	55418	2816	21435	360607			1086443	
2.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje												0	
3.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje												0	
4.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine 2010. (r.br.1+2-3)	612184	17143	0	0	59710	55418	2816	21435	360607	0	0	1086443	0
5.	Ukupna povećanja u prethodnoj godini		528			4603	8346	715		100224			114416	
6.	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini									4603			4603	
7.	Stanje na dan 31.12. prethodne godine 2010. (r.br.4+5-6)	612184	17671	0	0	64313	63764	3531	21435	456228	0	0	1196256	0
8.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje												0	
9.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje												0	
10.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine 2011. (r.br. 7+8-9)	612184	17671	0	0	64313	63764	3531	21435	456228	0	0	1196256	0
11.	Ukupna povećanja u tekućoj godini					4762	35210			395950			435922	
12.	Ukupna smanjenja u tekućoj godini		1397					1455	21435	4796			29083	
13.	Stanje na dan 31.12. tekuće godine 2011. (r.br.10+11-12)	612184	16274	0	0	69075	98974	2076	0	847382	0	0	1645965	0

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	612.184	612.184
Ostali osnovni kapital	16.274	17.671
UKUPNO	628.458	629.855

Akcijski kapital čini 1.493.131 običnih akcija. Knjigovodstvena vrednost akcija iznosi 410,00 dinara .

Akcijski kapital - obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečajne mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Akcijski kapital – obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečene mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Akcijski kapital se odnosi na akcije, koje su u skladu sa propisima o svojoj transformaciji besplatno ustupljene ili prodane sa popustom. Energoprojekt Holding poseduje 1.393.407 običnih akcija u iznosu od 571.296.870,00 dinara, o ostala lica sa 99.724 običnih akcija u iznosu od 40.886.840,00 dinara.

Ostali osnovni kapital u iznosu od 16.274 hiljada dinara nastao je preknjižavanjem izvora vanposlovnih sredstava.

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Emisiona premija		
Zakonske rezerve	67.967	63.205
Statutarne i druge rezerve	1.108	1.108
UKUPNO	69.075	64.313

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka.

10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Revalorizacione rezerve		
Rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti u odnosu na izveštajnu valutu	98.974	63.764
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju	2.076	3.531
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju		21.435
UKUPNO	101.050	45.860

10.14. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Stanje na dan 01.01.	456.228	360.607
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12		2.005
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19		2.984
Raspodela dobitka (dividende)		
Korekcija dobitka po osnovu izdvajanja u zakonske rezerve	4.761	4.603
Raspodela dobitka u statutarne rezerve		
Ostalo	35	
Dobit tekuće godine	395.950	95.235
Stanje na dan 31. decembra	847.382	456.228

Na predlog Upravnog odbora Energoprojekt Niskogradnja a.d., Skupština Društva je donela odluku o raspodeli dobiti za 2010.godinu i to:

- u rezerve Društva u visini od 5%, odnosno iznos od 4.761 hiljada dinara i,
- preostali deo u iznosu od 90.474 hiljada dinara u neraspoređenu dobit.

10.15 Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37		
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	28.834	31.815
Ostala dugoročna rezervisanja	97.097	
UKUPNO	125.931	31.815

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivn i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Smanjenje iznosa rezervisanja sistema Energoprojekt po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 13,07%), u bilansu stanja na dan 31.12.2011. godine u odnosu na dan 31.12.2010. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje očekivanog iznosa prosečne otpremnine za 7,39%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (pre svega, stupanje na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojima se, tokom „prelaznog perioda“, povećava broj potrebnih godina staža za odlazak u penziju zaposlenih ženskog pola; a na snižavanje iznosa rezervisanja utiče i smanjenje ukupog broja zaposlenih za 11,05%, povećanje realne diskontne stope za 0,5%, snižavanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 4,33% i povećanje neoporezivog iznosa otpremnina prilikom redovnog odlaska u penziju).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih u celom sistemu Energoprojekt.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i*

mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;

- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Preduzeću isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrćenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum Bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum Bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica (obveznice stare devizne štednje) čiji je garant Republika Srbija. Obzirom na nominalni godišnji prinos državnih obveznica, projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%,

odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjeg roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope kompariran je prinos na dugoročne (petnaestogodišnje) državne zapise (T-bills) emitovane na primarnom tržištu od strane Ministarstva finansija Republike Srbije, Uprave za trezor u EUR (sa aukcije održane 01.06.2011. godine) i prinos na obveznice stare devizne štednje koji je u tom mom momentu bio aktuelan na sekundarnom tržištu. Time su ispunjeni zahtevi iz paragrafa 81, MRS 19.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

“Odlukom o utvrđivanju programa monetarne politike Narodne banke Srbije”, koja je stupila na snagu 01.01.2012. godine, utvrđen je Program Monetarne politike Narodne banke Srbije u 2012. godini. Programom je, pored ostalog, utvrđena ciljna stopa inflacije za 2012. godinu (kraj 2012. godine u odnosu na kraj 2011. godine) od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2011. godini za više od 1,5% prekoračila ciljanu inflaciju (uvećanu za dozvoljeno odstupanje), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Programom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%.

Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

Ostala dugoročna rezervisanja u iznosu od 97.097 hiljada dinara u celosti se odnose na obavezu prema podizvodjaču po osnovu projekta Z-0163 „Navigation Lock“, Iraq. Iznos rezervacije utvrđen je po identičnoj

metodologiji propisanoj od strane Vlade Iraka, na bazi koje je Društvo naplatilo svoje potraživanje na pomenutom projektu.

10.16 Dugoročni krediti

Dugoročni krediti su uzeti za nabavku opreme. Detaljnije informacije o dugoročnim kreditima su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Poverilac</i>	<i>Valuta</i>	<i>Preostali dug u valuti</i>	<i>Preostali dug u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
Societe Generale Bank	eur	884.088	92.512	tromesecno 22.04.2013	3m EURIBOR + 2,75%
Societe Generale Bank	eur	750.000	78.481	tromesecno 22.12.2013	3m EURIBOR +4,5%
Societe Generale Bank	eur	1.000.000	104.641	tromesecno 20.01.2015	3m EURIBOR+5,0%
UniCredit banka	eur	321.429	33.634	tromesecno 12.03.2012	3mEURIBOR+1,35%
Atlas Copco	usd	10.746	869	msecno 30.06.2012	6,70%
Caterpillar Chile	usd	335.598	27.139	01.08.2013.	8.5%
UKUPNO			337.276		

U narednoj tabeli su prikazane obaveze po dugoročnim kreditima iskazane u dinarima, na dan 31.12.2011. godine, razdvojene na:

- obaveze do godinu dana (koje se iskazuju u okviru kratkoročnih obaveza) i
- na obaveze preko godinu dana (koje se iskazuju u okviru dugoročnih kredita).

<i>Poverilac</i>	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>Dugoročna obaveza</i>	<i>Kratkoročna obaveza</i>
Societe Generale Bank	30.837	61.675
Societe Generale Bank	39.241	39.240
Societe Generale Bank	72.444	32.197
UniCredit banka		33.634
Atlas Copco		869
Caterpillar Chile	11.728	15.411
UKUPNO	154.250	183.026

10.17 Ostale dugoročne obaveze

Struktura dugoročnih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital		
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	643.889	
Obaveze prema ostalim povezanim pravnim licima		393
Obaveze prema ostalim pravnim licima	156.478	159.252
Obaveze po osnovu dugoročnog finansijskog lizinga	21.734	7.174
Ostale dugoročne obaveze		489.762
UKUPNO	822.101	656.581

U sledećoj tabeli prikazana je obaveza prema matičnom pravnom licu EP Holding a.d.

<i>Poverilac</i>	<i>Valuta</i>	<i>Preostali dug u valuti</i>	<i>Preostali dug u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
Energoprojekt Holding	EUR	5.927.880	620.299	jednokratno, do 31.12.2013.	4,5%

Obaveza za kamatu po osnovu dugoročnog kredita odobrenog od strane EP Holding a.d. na dan 31.12.2011.godine iznosi 23.590 hiljada dinara.

Dugoročne obaveze prema ostalim pravnim licima odnose se na obaveze prema kooperantima iz bivših Republika SFRJ angažovanih na projektu HE Banieya II, Gvineja. Imajući u vidu da proces sukcesije bivših Republika SFRJ nije završen, a rukovodeći se načelom opreznosti, stav rukovodstva Društva je da u ovom momentu nisu stvoreni uslovi za otpis pomenutih obaveza.

Detaljnije informacije o obavezama po osnovu **finansijskog lizinga** su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Poverilac</i>	<i>Val</i>	<i>Ostatak obaveze u valuti</i>	<i>Ostatak obaveze u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
<i>Obaveze po osnovu lizinga u zemlji</i>					
Intesa leasing	EUR	1.416	148	mesečno 06.02.2012	10,32%
UniCredit leasing	EUR	16.716	1.749	mesečno 01.02.2012	8,36%
Raiffeisen leasing	EUR	58.197	6.090	mesečno 08.04.2012	12,80%
<i>Ukupno u zemlji</i>			7.987		
<i>Obaveze po osnovu lizinga u inostranstvu</i>					
HSBC bank leasing, Peru	USD	144.173	11.651	mesečno 01.12.2012.	7%
Banco Financiero, Peru	USD	183.017	14.799	mesečno 11.10.2013	7.50%
Banco Santander, Peru	USD	292.523	23.655	mesečno 01.08.2014.	5.95%
<i>Ukupno u inostranstvu</i>			50.105		
UKUPNO			58.092		

10.18 Kratkoročne finansijske obaveze

Struktura kratkoročnih finansijskih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	128.282	240.463
Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica	13.500	13.500
Kratkoročni krediti u zemlji	553.428	1.148.964
Kratkoročni krediti u inostranstvu	455.467	504.236
Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine (Napomena 10.17)	183.026	91.650
Deo ostalih dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine (Napomena 10.18)	36.366	36.589
Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti		
Ostale kratkoročne finansijske obaveze – po viza računima		
Ostale kratkoročne finansijske obaveze		15.299
UKUPNO	1.370.069	2.050.701

Detaljnije informacije o obavezama po **kratkoročnim kreditima** su prikazane u narednoj tabeli.

<i>Banka</i>	<i>Val</i>	<i>Ostatak obaveze u valuti</i>	<i>Ostatak obaveze u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>					
EP Holding	RSD	103.357.535	103.358	jednokratno 31.12.2012.	15.-dnevni repo nbs plus 1,5%
EP Hidroinžjering	RSD	13.500.000	13.500	jednokratno 31.12.2012.	bez kamate
Societe Generale Bank	EUR	311.390	32.584	jednokratno 30.06.2012.	3m EURIBOR + 4,5%
Societe Generale Bank-overdraft	RSD	274.454.250	274.454	10.08.2012.	1m BELIBOR + 1.4%
Banca Intesa - overdraft	RSD	29.390.322	29.390	11.08.2012.	15.60%
UniCredit banka	RSD	217.000.000	217.000	jednokratno 01.07.2012.	1m BELIBOR + 1,2 %
<i>Ukupno u zemlji</i>			670.286		

<i>Kratkoročni krediti u inostranstvu</i>					
Bomag	EUR	51.380	5.377	10.05.2012.	Bez kamate
Volvo	EUR	36.277	3.796	12.03.2012.	Bez kamate
Standard Chartered Bank	UGX	2.178.966.620	70.672	15.02.2012	21.5%
Standard Chartered Bank	USD	2.251.002	182.030	15.02.2012.	9%
Standard Chartered Bank - overdraft	USD	2.393.979	193.592	30.06.2012.	9%
<i>Ukupno u inostranstvu</i>			455.467		
UKUPNO			1.125.753		

Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine je objašnjen u Napomeni broj 10.17

Dozvoljeno prekoračenje po tekućim računima u zemlji odobreno je od strane Societe Generale bank u iznosu od 332.384 hiljada dinara i Intesa bank u iznosu od 30.000 hiljada dinara.

Dozvoljeno prekoračenje po tekućim računima u inostranstvu odobreno je od strane Standard Chartered Bank – Uganda u iznosu od 2.400 hiljada USD.

10.19 Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	1.082.727	1.105.812
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	186.579	265.255
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	15.000	17.649
Dobavljači u zemlji	477.700	238.004
Dobavljači u inostranstvu	389.353	424.347
Ostale obaveze iz poslovanja	21.442	69.994
Obaveze iz specifičnih poslova		
UKUPNO	2.172.802	2.121.061

Obaveze prema dobaljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 15 do 45 dana.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2011. godine u iznosu od 575.076 hiljada dinara su izražene u stranoj valuti, uglavnom u USD i EUR.

Ostale obaveze iz poslovanja se najvećim delom odnose na garantni depozit po podizvođačkim ugovorima 17.865 hiljada dinara na Projektima u Peruu Z-014 Yanacocha i Z-016 Chavimochic.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.20 Ostale kratkoročne obaveze

Struktura ostalih kratkoročnih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	183.119	151.941
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	24.003	16.722
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	510	510
Obaveze prema zaposlenima	5.787	4.892
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora		
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru		
Ostale obaveze	501	798
UKUPNO	213.920	174.863

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na obaveze prema Sindikalnoj organizaciji Društva.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.21 Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	569	
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	456.085	119.437
Svega	456.654	119.437
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi	148.703	185.897
Obračunati prihodi budućeg perioda	31.360	
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Razgraničene obaveze za PDV	1.549	
Ostala pasivna vremenska razgraničenja		55.049
Svega	181.612	240.946
UKUPNO	638.266	360.383

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Društvu izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

Najznačajniji iznosi **unapred obračunatih troškova**:

- 5.112 hiljada dinara obračunati troškovi otpremnina neisplaćenih u 2011.godini
- 77.386 hiljada dinara ukalkulisani troškovi na osnovu predsituacije podizvođača Inter Kop d.o.o. za period oktobar – decembar 2011.godine (Projekat Lot 1.1 Novi Sad)
- 1.166 hiljada dinara ukalkulisani troškovi podizvođača Kolubara građevinara d.o.o za decembar 2011.godine (Projekat Lot 1.1 Novi Sad)
- 41.662 hiljada dinara ukalkulisani troškovi kamata na dugoročne obaveze prema ostalim pravnim licima Napomena 10.18

- 17.063 hiljada dinara unapred obračunati troškovi advokatskih usluga Projekat Z-0188 Chira Piura, Peru.

Obaveze po osnovu poreza na dobitak u 2011. godini iznose 27.380 hiljada dinara, u 2010. godini 1.636 hiljada dinara.

10.22 Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Odložena poreska sredstva	5.937	2.688
Odložene poreske obaveze		
Neto poreska sredstva/obaveze	5.937	2.688

Na odloženim poreskim sredstvima iskazani su iznosi poreza iz dobiti koji mogu da se povrate u narednim godinama po osnovu odbitnih privremenih razlika, u skladu sa MRS 12 i drugim relevantnim standardima.

Privremene razlike predstavljaju razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva ili obaveze iskazane u bilansu stanja i njihovog poreskog iznosa (osnovice).

Odložena poreska sredstva, odnosno iznosi poreza na dobitak nadoknativi u budućim periodima, u Društvu su formirane po osnovu:

- rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19; i
- razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice.

Iznos odloženih poreskih sredstava izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (10%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Stanje odloženih poreskih sredstava (obaveza) na kraju prethodne godine	2.688	- 2.005
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	5.937	2.688
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI (RASHODI) PERIODA	3.249	-296

Odloženi poreski prihod perioda je priznat u korist rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno povećanje stanja odloženih poreskih sredstava.

U 2010.godini izvršena je korekcija obračuna poreskih sredstava/obaveza iz 2009.godine u iznosu od 4.989 hiljada dinara u korist neraspoređene dobiti ranijih godina.

Inače, u obrascu PK 1, pod nazivom „Poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva“, Društvo je u 2011. godini prikazalo iznos od 128.217 hiljada RSD (u 2010. godini 153.469 hiljada RSD), kao neiskorišćeni deo poreskog kredita Društva, koji se kao potencijal prenosi na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda.

Godina nastanka poreskog kredita, kao i godina kada ističe mogućnost da Društvo koristi poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva, prikazana je u narednoj tabeli.

<i>Godina nastanka poreskog kredita</i>	<i>Godina isteka poreskog kredita</i>	<i>u 000 RSD</i>
2003.	2013.	8.505
2004.	2014.	23.750
2005.	2015.	1.721
2006.	2016.	12.925
2007.	2017.	-3.426
2008.	2018.	88.314
2009.	2019.	12.666
2010.	2020.	9.014
2011.	2021.	-25.253
UKUPNO		128.217

10.23 Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa kupcima sa stanjem na dan 31.12.2011. godine .

Izvodi otvorenih stavki nisu slati po osnovu tuženih potraživanja, a koja iznose 639 hiljada dinara (Media Max d.o.o., „Internacional CG“ – Hotel Intercontinental Beograd).

U narednoj tabeli prikazani su iznosi potraživanja od kupaca koji su osporili iznos iz poslatih Izvoda otvorenih stavki.

<i>Kupci koji su osporili iznos iz poslatih Izvoda otvorenih stavki</i>	<i>Osporen iznos u 000 dinara</i>
Inter Kop d.o.o.	615
Dunav grupa agregati	1.465
UKUPNO	2.080

Osnov navedenih neslaganja u iznosu od 2.080 hiljada dinara je evidentiranje ispostavljenih faktura Društva za decembar 2011.godine u poslovnim knjigama kupaca u januaru 2012.godine.

I pored osporavanja iznosa od strane kupaca, Društvo nije u svojim poslovnim knjigama umanjilo vrednost potraživanja, jer je stav stručnih službi da su iskazani iznosi potraživanja realni.

Društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa dobavljačima sa stanjem na dan 31.12.2011. godine.

Struktura najznačajnijih osporenih iznosa je prikazana u narednoj tabeli.

<i>Dobavljači koji su poslali Izvod otvorenih stavki</i>	<i>Osporen iznos u 000 dinara</i>
Inter Kop	2.146
Lafarge	-213
SGZR Žiksi	-554
Peri oplate	95
Elektrovojvodina Novi Sad	-63
Termoelektro projekt – dati avans	-347
Ukupno	1.064

U vezi navedenih neslaganja Društvo raspolaže sledećim informacijama:

- 2.146 hiljada dinara – zaključno sa 31.12.2011.godine Društvu nisu ispostavljene dve fakture navedene u IOS-u dobavljača
- - 213 hiljada dinara – dobavljač u poslovnim knjigama nema evidentiranu uplatu avansa od strane Društva
- - 554 hiljada dinara – dobavljač je u poslovnim knjigama V privremenu situaciju za decembar 2011.godine ispostavljen Društvu evidentirao u januaru 2012.godine
- 95 hiljada dinara - zaključno sa 31.12.2011.godine Društvu nisu ispostavljene dve fakture navedene u IOS-u dobavljača, i dobavljač nije isknjižio primljen depozit u skladu sa ugovorom o zakupu br.SRB00A10-204 na ime zatvaranja dela duga Društva.
- - 63 hiljada dinara u poslovnim knjigama Društva evidentirana je veća obaveza, u toku je usaglašavanje
- - 347 hiljada dinara – dobavljač osporava primljen avans od Društva

10.24 Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivnu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	<i>u 000 dinara</i>
	<i>2011.</i>
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>	
Primljena jemstva	3.023.868
Svega	3.023.868
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>	
Date garancije	4.771.231
Data jemstva	1.709.682
Svega	6.480.913
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>	
Date menice	5.376
Svega	5.376
UKUPNO	9.510.157

U nastavku je dat analitički pregled vanbilansne aktive i pasive

<i>Poverilac</i>	<i>Podaci o glavnom dugu</i>	<i>Dospeće date menice</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos u valuti</i>	<i>Iznos u 000 RSD</i>
BOMAG GmbH, Hellerwald D56154 BOPPARD, Germany	Ugovor 1781/12.09.2011. eur 77.070	10.01.2012.	eur	10,276.00	1,075
BOMAG GmbH, Hellerwald D56154 BOPPARD, Germany	Ugovor 1781/12.09.2011. eur 77.070	10.02.2012.	eur	10,276.00	1,075
BOMAG GmbH, Hellerwald D56154 BOPPARD, Germany	Ugovor 1781/12.09.2011. eur 77.070	10.03.2012.	eur	10,276.00	1,075
BOMAG GmbH, Hellerwald D56154 BOPPARD, Germany	Ugovor 1781/12.09.2011. eur 77.070	10.04.2012.	eur	10,276.00	1,075
BOMAG GmbH, Hellerwald D56154 BOPPARD, Germany	Ugovor 1781/12.09.2011. eur 77.070	10.05.2012.	eur	10,276.00	1,075
UKUPNO DATE MENICE					5,376

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Banka</i>	<i>Vrsta garancije</i>	<i>Projekat</i>	<i>Zemlja</i>	<i>dospeće</i>	<i>kamata/ provizija</i>	<i>val</i>	<i>iznos u valuti</i>	<i>iznos u 000 RSD</i>
Societe generale banka	Garancija za urednu otplatu kredita EUR 2.210.221,00	N.Sad Lot 1.1, Kazakstan, Uga	Kazahstan,	22.04.2013.	0.25%	eur	884,088.00	92,512
Societe generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Novi Sad Lot 1.1.	Srbija	28.05.2012.	0.25%	rsd	342,015,429.66	342,015
Societe generale banka	Garancija za garantni depozit	Novi Sad Lot 1.1.	Srbija	28.08.2014.	0.25%	rsd	331,452,446.22	331,452
Jubmes banka	Garancija za garantni period	Jurija Gagarina	Srbija	24.06.2012.	0.25%	rsd	86,372,492.56	86,372
Unicredit banka	Kontragarancija u korist Deutche bank	Bancarevo-Crvena reka lot II	Srbija	27.02.2012.	0.30%	eur	600,000.00	62,785
Societe generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Tisa	Srbija	04.12.2012.	0.25%	rsd	67,066,715.57	67,067
Societe generale banka	Garancija za avans u gotovini	Tisa	Srbija	06.11.2012.	0.35%	rsd	67,066,715.57	67,067
Jubmes banka	Garancija za ozbiljnost ponude	Bancarevo-Crvena reka lot III	Srbija	10.02.2012.	0.25%	eur	600,000.00	62,785
Jubmes banka	Garancija za avans u gotovini	Strazevica	Srbija	31.03.2012.	0.25%	rsd	170,000,000.00	170,000
Jubmes banka	Garancija za garantni period	Mirijevski bulevar	Srbija	30.11.2013.	0.25%	rsd	74,370,029.53	74,370
Jubmes banka	Garancija za ozbiljnost ponude	Grdelica-Caricina dolina lot 3	Srbija	12.07.2012.	0.25%	eur	500,000.00	500
Societe generale banka	Kontragarancija HSBC	Filijala Peru	Peru	30.01.2013.	0.35%	usd	4,500,000.00	363,898
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Huamachuco	Peru	21.02.2012.	0.80% p.a.	sol	8,727,808.71	261,693
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla, finalna likvidacija	Chira Piura III Z-0188	Peru	10.06.2012.	0.80% p.a.	sol	30,000.00	900
Scotiabank	Garancija za ozbiljnost ponude	Filijala Peru	Peru	15.02.2012.	0.80% p.a.	sol	551,885.04	16,548
Scotiabank	Garancija za ozbiljnost ponude	Filijala Peru	Peru	10.04.2012.	0.80% p.a.	sol	1,560,000.00	46,775
Scotiabank	Garancija za ozbiljnost ponude	Filijala Peru	Peru	25.03.2012.	0.80% p.a.	sol	95,120.42	2,852
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Yanacocha Z-014	Peru	11.01.2012.	0.80% p.a.	sol	4,894,265.46	146,748
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Yanacocha Z-014	Peru	12.01.2012.	0.80% p.a.	sol	67,853.33	2,034
BBVA Continental	Garancija za avans u gotovini	Yanacocha Z-014	Peru	26.01.2012.	0.80% p.a.	sol	5,183,022.90	155,407
Scotiabank	Garancija za avans u gotovini-projekat Jesus	Yanacocha Z-014	Peru	18.02.2012.	0.80% p.a.	sol	372,293.77	11,163
HSBC	Garancija za avans za materijal br. 1	Yanacocha Z-014	Peru	02.02.2012.	0.95% p.a.	sol	815,136.80	24,441
Scotiabank	Garancija za avans za materijal-projekat Jesus	Yanacocha Z-014	Peru	18.02.2012.	0.80% p.a.	sol	744,587.54	22,326
Scotiabank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza-Petroleu	Yanacocha Z-014	Peru	31.12.2011.	0.80% p.a.	sol	450,000.00	13,493
Scotiabank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza-Petroleu	Yanacocha Z-014	Peru	19.01.2012.	0.80% p.a.	sol	250,000.00	7,496
Scotiabank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza-Repsol	Yanacocha Z-014	Peru	28.02.2012.	0.80% p.a.	sol	200,000.00	5,997
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla, adicional 01-12	Yanacocha Z-014	Peru	12.01.2012.	0.80% p.a.	sol	393,608.15	11,802
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Chavimochic Z-016	Peru	07.02.2012.	0.80% p.a.	sol	5,381,503.58	161,358
Scotiabank / BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla, adicionali 01-17	Chavimochic Z-016	Peru	07.02.2012.	0.80% p.a.	sol	852,626.29	25,565
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla, Tumbes Z-015	Peru	01.03.2012.	0.80% p.a.	sol	5,680,120.25	170,311
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla, Tumbes Z-015	Peru	01.03.2012.	0.80% p.a.	sol	663,614.43	19,898
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla, Tumbes Z-015	Peru	01.03.2012.	0.80% p.a.	sol	169,580.61	5,085
Scotiabank	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba Chota Z-019	Peru	23.02.2012.	0.80% p.a.	sol	7,550,106.97	226,381
Santander	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba Chota Z-019	Peru	23.02.2012.	1% p.a.	sol	5,000,000.00	149,919
BBVA Continental	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba Chota Z-019	Peru	23.02.2012.	0.80% p.a.	sol	9,000,000.00	269,854
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Cochabamba Chota Z-019	Peru	17.01.2014.	0.80% p.a.	sol	8,513,982.49	255,281
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Zirobwe Z-010	Uganda	19.08.2012.	0.30%	usd	5,459,106.61	441,457
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Kawempe-Kafu Z-017	Uganda	26.01.2013.	0.30%	usd	4,660,947.14	376,913
Banc of Africa	Garancija za dobro izvršenje posla	Wabigalo-Nakasongola Z-018	Uganda	28.09.2012.	0.50%	ugx	1,217,174,415.00	39,477
Banc of Africa	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza	Kawempe-Kafu Z-017	Uganda	28.05.2012.	0.50%	usd	700,000.00	56,606
Standard Chartered Bank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovorenih obaveza	Kawempe-Kafu Z-017	Uganda	14.10.2012.	0.75%	ugx	500,000,000.00	16,217
Unicredit banka	Garancija za ozbiljnost ponude	Mpigi-Kanoni	Uganda	28.01.2012.	0.30%	usd	900,000.00	72,780
Unicredit banka	Garancija za urednu otplatu kredita Yapi Amsterdam 4,5mil.E	Zirobwe Z-010	Uganda	12.03.2012.	0.30%	eur	321,428.58	33,635
UKUPNO DATE GARANCIJE								4,771,231

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Banka</i>	<i>Vrsta obaveze</i>	<i>Datum odobr.</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos u orig.valuti</i>	<i>Iznos u RSD</i>	<i>Dospeće</i>	<i>Obezbedjenje - Primljena jemstva</i>	<i>saldo u 000 RSD</i>
Societe generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla za Novi Sad lot 1.1	2010	rsd	342,015,429.66	342,015,429.66	28.05.2012.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	342,015
Societe generale banka	Garancija za garantni depozit Novi Sad lot 1.1.	2010	rsd	331,452,446.22	331,452,446.22	28.08.2014.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	331,452
Jubmes banka	Garancija za garantni period Jurija Gagarina	2010	rsd	86,372,492.56	86,372,492.56	24.06.2012.	jemstvo EP HO	86,372
Jubmes banka	Avansna garancija -Tunel Straževeca	2011	rsd	170,000,000.00	170,000,000.00	31.03.2012.	jemstvo EP HO	170,000
Societe generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla -Tisa	2011	rsd	67,066,715.57	67,066,715.57	04.12.2012.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	67,067
Societe generale banka	Garancija za avans u gotovini - Tisa	2011	rsd	67,066,715.57	67,066,715.57	06.11.2012.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	67,067
Unicredit banka	Kontragar. u korist Deutche bank "Brancarevo-Crvena reka" L	2011	eur	600,000.00	62,784,540.00	02.04.2012.	jemstvo EP HO	62,785
Jubmes banka	Licitaciona garancija za "Brancarevo-Crvena reka"Lot3	2011	eur	600,000.00	62,784,540.00	10.02.2012.	jemstvo EP HO	62,785
Jubmes banka	Garanc.za otklanjanje nedostataka u gar. periodu	2011	rsd	74,370,029.53	74,370,029.53	30.11.2013.	jemstvo EP HO	74,370
Societe generale banka	Overdraft	2011	rsd	332,384,000.00	332,384,000.00	10.08.2012.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	274,454
Intesa banka	Overdraft	2011	rsd	30,000,000.00	30,000,000.00	11.08.2012.	jemstvo EP HO i EP VG	29,390
Unicredit banka	Kratkoročni kredit za obrtna sredstva	2010-11	rsd	217,000,000.00	217,000,000.00	01.07.2012.	jemstvo EP HO, VG i OP	217,000
Raiffeisen banka	Nabavka opreme za N.Sad lot 1.1.	2007	eur	1,102,517.50	115,368,423.47	08.04.2012	jemstvo EP HO	6,109
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla - Zirobwe	2008	usd	5,459,106.61	441,457,206.95	19.08.2012.	jemstvo EP HO	441,457
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla - Kawempe-Kafu	2010	usd	4,660,947.14	376,913,083.61	26.01.2013.	EP HO, VG i OP	376,913
Unicredit banka	Licitaciona garancija za Mpigi-Kanoni u Ugandi	2011	usd	900,000.00	72,779,580.00	11.04.2012.	jemstvo EP HO	72,780
Unicredit banka	Nabavka opreme za Ugandu	2008	eur	4,500,000.00	470,884,050.00	12.03.2012.	EP HO, VG i OP	33,635
Societe generale banka	Nabavka opreme za Ugandu	2008	eur	2,210,221.00	231,279,514.64	22.04.2013.	jemstvo EP HO i EP VG	92,512
Societe generale banka	Nabavka asfaltne baze za Ugandu	2009	eur	1,500,000.00	156,961,350.00	22.12.2013.	jemstvo EP HO i EP VG	78,481
Societe generale banka	Nabavka opreme za Ugandu	2010	eur	1,000,000.00	104,640,900.00	20.01.2015.	jemstvo EP HO	104,641
Societe generale banka	Nabavka opreme za Ugandu	2010	eur	311,390.00	32,584,129.85	30.06.2012.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	32,584
UKUPNO PRIMLJENA JEMSTVA								3,023,868

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Glavni dužnik</i>	<i>Podaci o glavnom dugu</i>	<i>Datum i broj ugovora o jemstvu</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos neizmirene obaveze u valuti od strane glavnog dužnika na dan 31.12.2012.</i>	<i>Iznos neizmirene obaveze u 000 RSD od strane glavnog dužnika na dan 31.12.2012.</i>
<i>Energoprojekt Oprema ad</i>					<i>220,892</i>
Energoprojekt Oprema ad	Garancija dobro izvršenje posla za projekat Twin Lake Real Estate, EUR 634.000, Komercijalna banka, vaznost do 02.07.2012.	ugovor o jemstvu zaključen 31.05.2010. nas zav.br.1317/11.06.10.	eur	634,000.00	66,342
Energoprojekt Oprema ad	Okvirna linija za izdavanje garancija, akreditiva i pisma o namerama, EUR 6.000.000, Raiffeisen banka, vaznost do 30.04.2015.	Ugovor o jemstvu br. 5897 od 26.05.2011.	eur	1,476,948.16	154,549
<i>Energoprojekt Visokogradnja ad</i>					<i>1,167,617</i>
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/10, Societe Generale banka, EUR 1.500.000, vaznost do 30.06.2012.	28.07.2008.	eur	1,500,000.00	156,961
Energoprojekt Visokogradnja ad	Garancija za uredno pl.obaveza, Societe Generale banka, EUR 2.289.779, vaznost do 15.02.2013.	Ugovor o jemstvu br.3984/08 od 12.08.2008.	eur	763,259.00	79,868
Energoprojekt Visokogradnja ad	Avansna garancija, Unicredit banka, EUR 3.544.800, vaznost do 22.01.2012.	18.08.2010.	eur	2,739,412.67	286,655
Energoprojekt Visokogradnja ad	Garancija dobro izvršenje posla, Unicredit banka, EUR 2.363.200, vaznost do 22.01.2012.	18.08.2010.	eur	1,826,275.12	191,103
Energoprojekt Visokogradnja ad	Avansna garancija, Unicredit banka, EUR 429.372,00, vaznost do 18.10.2012.	23.12.2011.	eur	429,372.00	44,930
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 2.000.000, vaznost do 30.06.2012.	19.08.2011.	eur	2,000,000.00	209,282
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 1.900.000, vaznost do 30.06.2012.	22.12.2011.	eur	1,900,000.00	198,818
<i>Energoprojekt Holding ad</i>					<i>321,174</i>
Energoprojekt Holding ad	Kredit za trajna obrtna sredstva, RSD 321.174.000 Fond za razvoj Republike Srbije, ugovor o kreditu br.21437 od 29.12.2010., rok vaznosti 2 godine	Ugovor o jemstvu br. 21437/1 od 29.12.2010.	rsd	321,174,000.00	321,174
UKUPNO DATA JEMSTVA					1,709,682

11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA

U sledećoj tabeli je prikazana hipoteka upisana na teret Društva

<i>Nepokretnost</i>	<i>m²</i>	<i>Knjigovod. vrednost u USD</i>	<i>Knjigovod. vrednost u 000 RSD</i>	<i>Procenjena vrednost u USD</i>	<i>Procenjena vrednost u 000 RSD</i>
Zemljište „Santa Clara“, Lima, Peru	20.515,95	231.571	18.726	4.718.669	381.581
Poslovni prostor 16.-18. sprat, Lima, Peru	427,73	156.368	12.645	571.828	46.242
Zgrada Cruz Del Sur, Lima, Peru	3.229,84	2.666.267	215.611	4.865.167	393.428
Magacin “Santa Clara”, Lima, Peru	792,35	280.246	22.663	178.029	14.397
Ukupno	24.965,87	3.334.452	269.645	10.333.693	835.646
Hipoteka 66,53%				6.875.146	555.967

Za potrebe obezbeđenja kreditne linije odobrene od strane Scotiabank Peru upisana je hipoteka na imovini Društva u iznosu od 555.967 hiljada dinara što predstavlja 66,53% ukupno procenjene vrednosti imovine koja je predmet hipoteke. Procena vrednosti izvršena je od strane ovlašćenih procenitelja Scotiabank.

12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana.

U sledeće dve tabele je prikazana struktura obaveza i potraživanja sa povezanim pravnim licima kao i prihodi i rashodi nastali iz internih dužničko poverilačkih odnosa.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje (EP Visokogradnja, EP Oprema)	216	304
Drugi poslovni prihodi (EP Holding, EP Oprema)	4.063	3.567
Finansijski prihodi (EP Garant)		34
Ostali prihodi (EP Garant, EP Holding)	2.500	3.117
Svega	6.779	7.022
<i>Rashodi</i>		
Troškovi materijala (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Energodata)	5.180	3.999
Troškovi proizvodnih usluga (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Energodata)	6.020	7.659
Nematerijalni troškovi (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Energodata, EP Garant)	107.346	106.593
Ostali troškovi (EP Visokogradnja)	355	
Svega	118.901	118.251

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Potraživanja</i>		
Energoprojekt Holding	806	411
Energoprojekt Garant		33.404
Energoprojekt Visokogradnja	106.885	135.853
Energoprojekt Oprema	783	4.382
Energoprojekt Hidroinženjering	5.815	5.701
Energoprojekt Entel		2.501
Svega	114.289	181.842
<i>Obaveze</i>		
Energoprojekt Holding	952.445	373.482
Energoprojekt Visokogradnja	1.990	29.691
Energoprojekt Oprema	141	23
Energoprojekt Garant	11.027	2.554
Energoprojekt Hidroinženjering	13.587	13.587
Energoprojekt Energodata	806	651
Svega	979.996	419.988

Potraživanja i obaveze od povezanih pravnih lica potiču uglavnom iz transakcija prodaje usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu.

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu:

- sudskih sporova.

Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2011. godine, su uključene i vrednosti zateznih kamata .

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>R.br.</i>	<i>Tužilac</i>	<i>Tuženi</i>	<i>P.br.</i>	<i>Osnov i visina</i>	<i>Nadležan</i>	<i>Stanje postupka</i>
1	EP Niskogradnja	Internacional CG u restrukturiranju	P. 9720-08	Radi duga od 182.056,00 dinara	PSB	Pravnosnažnom presudom usvojen naš tužbeni zahtev
2	Dunav Osiguranje	EP Niskogradnja, a.d.	XXI P 3836/08	Regresna tužba 278.230,00 din.	Privredni sud Beograd	Neizvesno, postupak u prekidu do okončanja kriv.post.
3	Vitomir Ćipović	EP Niskogradnja, a.d.	77 P 52955/10	Naknada štete za povredu na radu 725.000,00 din.	I Osnovni sud Beograd	U prvom stepenu odbijen tuž.zahtev
4	RF PIO Filijala Beograd	EP Niskogradnja, a.d.	XXII 6850/09	Naknada štete 419.600,10 din.	Privredni sud Beograd	Postupak u prekidu do okončanja kriv. postup.
5	RZZO Filijala Beograd	EP Niskogradnja, a.d.	43 P 302/11	Naknada štete 468.345,00 dinara	Privredni sud Beograd	Neizvesno
6	Gordana i Veselin Medenica	EP Niskogradnja, a.d.	4 P1 9641/10	Nakna. štete 3.200.000,00 povreda na radu	I Osnovni sud Beograd	Neizvesno
7	Aleksić Mirjana	EP Niskogradnja, a.d.	P 4273/11	Naknada štete 500.000,00 din.	I Osnovni sud Novi Sad	Neizvesno
8	Dunav osiguranje	1. D. Nikolić 2. EP Niskogr.	31-P- 11853/10	Vrednost - 2.500.000 rsd Osnov - Regresna tužba	Privredni sud u Beogradu	Neizvesno
9	EP Niskogradnj a.d.	Media max d.o.o.	30-P- 3049/11	Dug- 456.540,79 rsd	Privredni sud u Beogradu	Osnovano
10	Nešković i dr.	Niskogradnja a.d.		Isplata bonusa, 81.317,14 USA\$	I OS	Neizvesno
11	Marinković Vladimir	Niskogradnja a.d.		Isplata bonusa, 46.000,00USA\$	I OS	Odbijen tužbeni zahtev prvostepenom presudom, postupak po žalbi
12	Gačić i dr.	Niskogradnja a.d.		Isplata bonusa, 50.028,00 USA\$	I OS	Neizvesno
13	Mutapović Danica	Niskogradnja a.d.		Isplata bonusa, 22.971,54 USA\$	I OS	Postupak po žalbi

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

14	EP Niskogradnj a.d.	Intermost doo u stečaju		Utvrđivanje potraživanja, 378.000.000 rsd	PS	Prvostepeni postupak-veštačenje
15	Intermost doo u stečaju	EP Niskogradnj a.d.		Protivtužba radi isplate 189.827.985,02 i 3.040.766,66 dinara	PS	Prvostepeni postupak-veštačenje, neosnovano
16	EP Niskogradnj a.d. i JIK Banka a.d. u stečaju	Privredna banka Sarajevo		Naplata garancija za uredno vraćanje avnsa po aneksu V uz Ugovor za radove u Jemenu, 1.400.000,00 USA \$	OS Sarajevo	Prvostepeni postupak
17	EP Niskogradnj a.d. i JIK Banka a.d. u stečaju	Privredna banka Sarajevo		Naplata garancija, za uredno vraćanje avansa za radove u Jemenu 2.576.674,10 USA \$ i 7.324.771,94 YER	OS Sarajevo	Prvostepeni postupak
19	EP Niskogradnj a.d. i JIK Banka a.d. u stečaju	Privredna banka Sarajevo		Naplata garancija za dobro izvršenjeposla za radove u Jemenu, 21.802.279YER	OS Sarajevo	Prvostepeni postupak
20	EP Niskogradnj a.d.	JIK banka a.d u stečaju		Utvrđivanje potraživanja, čeka se deoba stečajne mase, 218.000,00 USA\$	PS Bgd	Osnovano
21	EP Niskogradnja a.d.	Jugobanka a.d. i filijala Jugobanka New York Agency		Prijava potraživanja u stečaju - 455.877,88 USA \$ sa domicilnom kamatom od 3.1.2002.god do isplate - 800,00 USA \$ sa domicilnom kamatom od 3.1.2002.god. do isplate - 12.055.133,05 dinara sa zzk od 3.1.2002.god. do isplate 5.188,48 dinara sa zzk od 3.1.2002.god. do isplate	PS Bgd	Osnovano
22	EP Niskogradnja a.d.	Beogradska Banka a.d. i filijala Beogradska Banka New York Agency		Prijava potraživanja u stečaju - 4.546,10 USA \$ sa domicilnom kamatom od 3.1.2002.god. do isplate 16.278.516,61 dinara sa zzk od 3.01.2002	PS Bgd	Osnovano
23	GP Rad u stečaju	EP Vg a.d., EP Ng a.d., EPO, Promet d.o.o.		Potraživanje po Ugovoru za radove na Al Shamal, Irak, 36.423.823,14 USA\$	PS Bgd	Prvostepeni postupak (radove izvodila EP VG a.d.)
24	Bosna putevi, Sarajevo	EP Niskogradnja a.d.		Dug 17.604.299,00 USA \$ po osnovu ispostavljenih situacija i povraćaja mehanizacije za radove na rekonstrukciji puta SANA HODEIDA u Jemenu	PS Bgd	Neosnovano
25	Bosna putevi, Sarajevo	1.SDK 2.EP Niskogradnja a.d.		Zabrana naplata akceptnih naloga - Nevraćeni avans po aneksu 5 uz Ugovor za radove u Jemenu, 1.404.088,00 USD	OS Sarajevo	Neosnovano

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac.

Potencijalna **sredstva po osnovu sudskih sporova** se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva .

14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
28.02.2012. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Plb.

Direktor

**“ENERGOPROJEKT NISKOGRADNJA” a.d.,
BEOGRAD**

Finansijski izveštaji za 2011. godinu

i

Izveštaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 2
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Bilans stanja	
Bilans uspeha	
Izveštaj o tokovima gotovine	
Izveštaj o promenama na kapitalu	
Statistički aneks	
Napomene uz finansijske izveštaje	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima društva "Energoprojekt Niskogradnja" a.d., Beograd,

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja društva "Energoprojekt Niskogradnja" a.d., Beograd (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2011. godine i odgovarajući bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izveštaje. Statistički aneks predstavlja sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornost rukovodstva Društva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 46/2006 i 111/2009), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izveštaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju osnovu za izražavanje našeg revizijskog mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2011. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (Nastavak)

Akcionarima društva "Energoprojekt Niskogradnja" a.d., Beograd,

Ostalo

Godišnji finansijski izveštaji Društva za 2010. godinu su bili predmet revizije od strane drugog revizora, koji je u svom Izveštaju od 15. marta 2011. godine izrazio pozitivno mišljenje na ove finansijske izveštaje.

Beograd, 26. april 2012. godine

Igor Radmanović
Ovlašćeni revizor

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073160 Maticni broj	[] [] [] [] [] [] [] [] Sifra delatnosti	100001484 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	[] 19	[] [] [] [] [] [] [] [] 20 21 22 23 24 25 26

Naziv : Energoprojekt-Niskogradnja a.d.

Sediste : Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12

BILANS STANJA

7005010960057

na dan 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

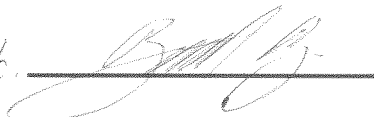
Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		2032246	2194093
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		1857	1922
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		2019592	1952336
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		1814950	1872962
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007		204642	79374
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		10797	239835
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010		5358	40162
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011		5439	199673
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012		5132502	4622596
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013		1005030	1214419
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014		6910	0
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		4120562	3408177
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016		2873158	2131627
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017		0	46930
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018		538564	653704
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019		250036	167278

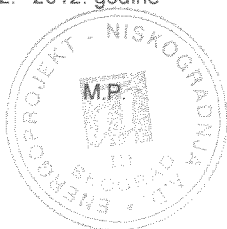
Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020		458804	408638
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021		5937	2688
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		7170685	6819377
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	Dj. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		7170685	6819377
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		9510157	4848604
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101		1645965	1196256
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		628458	629855
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		69075	64313
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105		98974	63764
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106		2076	3531
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107		0	21435
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108		847382	456228
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		5524720	5623121
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112		125931	31815
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113		976352	882662
414, 415	1. Dugorocni krediti	114		299000	874163
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115		677352	8499
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		4422437	4708644
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117		1370069	2050701
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119		2172802	2121061
45 i 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120		213920	174863
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121		638266	360383
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122		27380	1636

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123			
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		7170685	6819377
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		9510157	4848604

U BEOBRADU dana 28.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

516.

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik						
07073160 Maticni broj	[] [] [] [] [] [] [] [] Sifra delatnosti	100001484 PIB				
Popunjavanje Agencija za privredne registre						
750 1 2 3 Vrsta posla	[] 19	[] [] [] [] [] [] [] [] 20 21 22 23 24 25 26				

Naziv : Energoprojekt-Niskogradnja a.d.

Sediste : Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12

BILANS USPEHA

7005010960064

u period 01.01.2011 do 31.12.2011

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		6196349	5604283
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		6271969	5421032
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203		8632	28802
630	3. Povecanje vrednosti zaliha ucinaka	204		16162	140738
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha ucinaka	205		126473	8591
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		26059	22302
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		6020971	5365075
50	1. Nabavna vrednost prodate robe	208		2878	473
51	2. Troskovi materijala	209		2001595	1698219
52	3. Troskovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210		1291368	1324326
54	4. Troskovi amortizacije i rezervisanja	211		409540	324833
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		2315590	2017224
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		175378	239208
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215		638095	846800
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216		910996	882647
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217		858972	29671
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218		325491	131385
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219		435958	101647
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222		10733	505

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		425225	101142
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		32524	5611
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		0	296
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227		3249	0
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	Dj. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		395950	95235
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	Å. Å. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U BEOGRADU dana 28.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

516

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073160 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001484 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv :Energoprojekt-Niskogradnja a.d.

Sediste : Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005010960071

u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	7048374	5767376
1. Prodaja i primljeni avansi	302	6656339	5724519
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	720	1824
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	391315	41033
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	6749046	6443802
1. Isplate dobavljacima i dati avansi	306	5139375	4661418
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	1194873	1459448
3. Placene kamate	308	189722	145643
4. Porez na dobitak	309	70586	104299
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	154490	72994
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	299328	0
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II -I)	312	0	676426
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	586325	1093062
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314	144497	0
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloÅ. Åkih sredstava	315	2632	8209
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	397441	1084853
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317		
5. Primljene dividende	318	41755	0
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	64892	1259144
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloÅ. Åkih sredstava	321	20374	146141
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	44518	1113003
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323	521433	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324	0	166082

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325	967803	1052549
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327	843489	1031770
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328	124314	20779
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	1708577	705176
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331	1624050	632152
3. Finansijski lizing	332	84527	73024
4. Isplacene dividende	333		
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334	0	347373
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	740774	0
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	8602502	7912987
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	8522515	8408122
Dj. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338	79987	0
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	0	495135
Å. Å. GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	167278	561497
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	3235	100916
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	464	0
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	250036	167278

U BEOGRADU dana 28.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Fib.

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07073160 Maticni broj	Sifra delatnosti	100001484 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3 Vrsta posla	19	20 21 22 23 24 25 26

Naziv : Energoprojekt-Niskogradnja a.d.

Sediste : Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005010960095

u periodu od 01.01.2011. do 31.12.2011. godine

- u hiljadama dinara

Red. br.	O P I S	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)		Ostali kapital (racun 309)		Neuplaceni upisani kapital (grupa 31)		Emisiona premija (racun 320)
			AOP		AOP		AOP		
	1		2		3		4		5
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	612184	414	17143	427		440	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	612184	417	17143	430		443	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418	528	431		444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	612184	420	17671	433		446	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	612184	423	17671	436		449	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425	1397	438		451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	612184	426	16274	439		452	

Red. br.	OPIS	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	59710	466	55418	479	2816	492	21435
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	59710	469	55418	482	2816	495	21435
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457	4603	470	8346	483	715	496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471		484		497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	64313	472	63764	485	3531	498	21435
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	64313	475	63764	488	3531	501	21435
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463	4762	476	35210	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477		490	1455	503	21435
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	69075	478	98974	491	2076	504	

Red. br.	O P I S	AOP	Nerasporedjeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037,237)	AOP	Ukupno (kol.2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	360607	518		531		544	1086443
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	360607	521		534		547	1086443
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509	100224	522		535		548	114416
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510	4603	523		536		549	4603
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	456228	524		537		550	1196256
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	456228	527		540		553	1196256
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	395950	528		541		554	435922
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	4796	529		542		555	29083
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	847382	530		543		556	1645965

Red. br.	O P I S	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U BEOGRADU dana 28.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

716.

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik						
07073160		100001484				
Maticni broj	Sifra delatnosti	PIB				
Popunjiva Agencija za privredne registre						
750						
1 2 3	19	20	21	22	23	24 25 26
Vrsta posla						

Naziv :Energoprojekt-Niskogradnja a.d.

Sediste : Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12

STATISTICKI ANEKS

7005010960088

za 2011. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	3	3
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	438	459

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	89744	87822	1922
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	365	XXXXXXXXXXXX	365
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	430	XXXXXXXXXXXX	430
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	89679	87822	1857
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	4642893	2690557	1952336
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	495857	XXXXXXXXXXXX	495857
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	428601	XXXXXXXXXXXX	428601
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	4710149	2690557	2019592

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616	801225	691349
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617	29540	148210
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619	51733	191287
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620	6910	0
15	6. Dati avansi	621	122532	183573
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	1011940	1214419

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	612184	612184
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscju	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Društveni kapital	630		
305	6. Zadružni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	16274	17671
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	628458	629855

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	1493131	1493131
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	612184	612184
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	612184	612184

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	2429818	1882064
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	2172802	2121061
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641		
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	304532	239476
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	3972934	3509570
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	556619	563863
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	204910	207458
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	308356	316064
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647		
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648		
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	237613	80035
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	10187584	8919591

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	670306	574817
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	1069885	1087384
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	129164	124843
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	31579	22198
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	1548	1377
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	59192	88524
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	1526604	1557238
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658	182807	230924
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljista	659		
536, 537	10. Troškovi istrazivanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	306446	317866
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	85863	74135
553	13. Troškovi platnog prometa	663	47923	43550

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	5952	3459
555	15. Troškovi poreza	665	80129	111014
556	16. Troškovi doprinosa	666		
562	17. Rashodi kamata	667	207746	141853
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	207746	141853
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670	3363	965
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	4616253	4522000

VIII DRUGI PRIHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672	13730	204
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraca ja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljiste	675		
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	17185	2467
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678		
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679		
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	30915	2671

IX OSTALI PODACI

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrice tekucih troskova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

U BEOGRADU dana 28.2. 2012. godineLice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

516.

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadrzini i formi obrazaca finansijskih izvestaja za privredna drustva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Sluzbeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08 i 2/10)

„ENERGOPROJEKT NISKOGRADNJA“ A.D.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2011. GODINU**

Beograd, 2012. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	8
3. VLASNIČKA STRUKTURA	8
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	8
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA.....	11
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	13
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	14
7.1. Procenjivanje	14
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	15
7.3. Prihodi	16
7.4. Rashodi.....	17
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	17
7.6. Porez na dobitak	18
7.7. Nematerijalna ulaganja.....	20
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	21
7.9. Finansijski lizing	22
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	22
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	23
7.12. Investicione nekretnine.....	24
7.13. Zalihe	25
7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	27

7.15. Finansijski instrumenti	28
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	31
7.17. Kratkoročna potraživanja	31
7.18. Finansijski plasmani	32
7.19. Obaveze.....	33
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.....	34
7.21. Naknade zaposlenima.....	36
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	37
8.1. Kreditni rizik	39
8.2. Tržišni rizik	42
8.3. Rizik likvidnosti	48
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	50
9. BILANS USPEHA.....	52
9.1. Prihodi od prodaje	52
9.2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe.....	53
9.3. Prihodi od povećanja (smanjenja) vrednosti zaliha učinaka	54
9.4. Ostali poslovni prihodi	54
9.5. Nabavna vrednost prodane robe	55
9.6. Troškovi materijala	55
9.7. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	56
9.8. Troškovi amortizacije	56
9.9. Troškovi rezervisanja	57
9.10. Troškovi proizvodnih usluga	57
9.11. Nematerijalni troškovi.....	58
9.12. Finansijski prihodi.....	60
9.13. Finansijski rashodi.....	61
9.14. Ostali prihodi.....	62
9.15. Ostali rashodi.....	63
9.16. Dobitak pre oporezivanja	65
9.17. Porez na dobitak i neto dobitak	66
9.18. Neto dobitak po akciji	66
10. BILANS STANJA	67
10.1. Nematerijalna ulaganja.....	67
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	68

10.3. Investicione nekretnine.....	69
10.4. Dugoročni finansijski plasmani	70
10.5. Zalihe i dati avansi	71
10.6. Kratkoročna potraživanja	71
10.7. Kratkoročni finansijski plasmani.....	72
10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	74
10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	74
10.10. Promene na kapitalu	76
10.11. Osnovni kapital	77
10.12. Rezerve.....	78
10.13. Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju	78
10.14. Neraspoređeni dobitak.....	79
10.15. Dugoročna rezervisanja.....	79
10.16. Dugoročni krediti	83
10.17. Ostale dugoročne obaveze	84
10.18. Kratkoročne finansijske obaveze.....	86
10.19. Obaveze iz poslovanja.....	87
10.20. Ostale kratkoročne obaveze.....	88
10.21. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	89
10.22. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	90
10.23. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	92
10.24. Vanbilansna aktiva i pasiva	94
11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA	99
12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	99
13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA	101
14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	104

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07073160
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	4291 izgradnja hidrotehničkih objekata
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100001484

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:
Energoprojekt Niskogradnja a.d. je akcionarsko društvo, (u daljem tekstu Društvo). Registrovano je kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8055. Društvo je osnovano 1989.godine. Posluje kao zavisno preduzeće u sastavu Energoprojekt Holding.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je izgradnja hidrotehničkih objekata. Preciznije, osnovna delatnost Društva se odnosi na proizvodnju i prodaju usluga izvođenjem radova i inženjeringom u oblasti niskogradnje.

U finansijske izveštaje Društva su uključeni i finansijski izveštaji niže navedenih ino – zaključaka odnosno pogona u inostranstvu:

Broj i naziv zaključka

006	Metro stanica Almaly, Kazahstan
007	Luwero Kafu, Uganda
008	Trujillo, Peru
009	Kawempe Luwero, Uganda
010	Gayaza Ziobwe, Uganda
011	Metro stanica Abay, Kazahstan
0188	Chira Piura III, Peru
014	Yanacocha, Peru
015	Zarumilla, Peru
016	Chavimochic, Peru
017	Kawempe Kafu, Uganda
018	Nakansongola, Uganda
019	Cochabamba – Chota, Peru

U nastavku je dat kratak opis Projekata u zemlji i inostranstvu sa najznačajnijim učesšćem u realizaciji Društva:

- Z-018 Projekat “Wabigalo - Nakasongola - Isasira and Nakasongola - Air Base (21km)”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija postojećeg puta; popravka oštećenja, površinska obrada i drenaže duž trase. Investitor: Uganda National Roads Authority (UNRA).
- Z-010 Projekat: “ Kampala - Gayaza – Ziobwe”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija postojećeg puta (14 km) i izgradnja novog puta (30 km) sa pratećim objektima. Investitor: Vlada Republike Ugande - Ministry of Works and Transport.
- Z-017 Projekat: “Asphalt overlay of the Kawempe - Kafu road (166km)”. Predmet ugovora: Presvlačenje puta asfaltom. Investitor: Uganda National Roads Authority (UNRA).
- Z-015 Projekat: “Obalo utvrda reke Zarumilja”, Peru. Predmet ugovora: Izrada odbrambenih nasipa u ukupnoj dužini od 15.7 km obloženih geoćelijama sa ispunom betona i izrada espigona od gabiona. Investitor: Nacionalni Institut za razvoj - INADE, Specijani binacionalni projekat “Puyango Tumbes”.
- Z-019 Projekat: “Rehabilitación y mejoramiento de la carretera Chongoyape-Cochabamba –Cajamarca, tramo: Cochabamba-Chota”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija i rehabilitacija puta podizanjem na nivo asfaltnog puta treće kategorije. Investitor: MTC, Provias Nacional – Peru.
- Z-014 Projekat: “Put Dv. Yanacocha – Hualgayoc”. Predmet ugovora: Rekonstrukcija i rehabilitacija puta podizanjem na nivo asfaltnog puta treće kategorije. Investitor: MTC, Provias Nacional – Peru.
- Z-016 Projekat: “Rekonstrukcija vodozahvata Chavimochic”, Peru. Predmet ugovora: Radovi na rekonstrukciji brane i struktura na ulazu/izlazu optočnog tunela, izgradnja kampa za personal za upravljanje. Investitor: Regionalna Vlada pokrajine La Libertad.
- Projekat Lot 1.1 Novi Sad: “Glavni projekat i izgradnja nove deonice autoputa E-75 od km 108 - km 117”. Predmet ugovora: Izgradnja 9 km leve saobraćajne trake autoputa, sabirne saobraćajnica, dve nove petlje, rekonstrukcija stare petlje, 15 mostova i propusta i dve naplatne rampe. Investitor: JP “Putevi Srbije”.

- Projekat: "Obilaznica oko Beograda, Sektor 5, Tunel "Straževica". Predmet ugovora: tunel "Straževica", izgradnja nadvožnjaka br. 25, osnovne trasa i sanacija kosine. Investitor: JP "Putevi Srbije".
- Projekat: "Saobraćajnica Mirjevski bulevar sa pratećom infrastrukturom". Predmet ugovora: izgradnja saobraćajnice, izgradnja potpornog zida, hidrotehničke infrastrukture, elektrifikacija i izmeštanje gasovoda. Investitor: "Direkcija za GGZ i izgradnju Beograda".
- Projekat: "Radovi na pojačanju i nadvišenju nasipa na levoj obali reke Tise deonica od km 10+400 do km 29+546". Predmet ugovora: Izvodjenje radova pojačanju i nadvišenju nasipa na levoj obali reke Tise za odbranu od poplava. Investitor: Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, direkcija za vode Republike Srbije – JVP Vode Vojvodine.

Društvo je matično društvo koje sa sledećim zavisnim društvima čini ekonomsku celinu:

- IC Energo Uganda
- IC Enlisa, Peru

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
<i>Naziv zavisnog pravnog lica</i>	<i>% vlasništva</i>
Energo Uganda	100
Enlisa	100

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **veliko pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2011. godine : 438 radnika i
- 2010. godine: 459 radnika.

Godišnji finansijski izveštaj koji je predmet ovih Napomena je **pojedinačni finansijski izveštaj Društva** i odobren je od strane Upravnog odbora Društva dana 28. februara 2012. godine. Odobren finansijski izveštaj može naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2011. godini sačinjavali su:

Upravni odbor:

- Tadić Dragan, dipl. ing. - predsednik
- Čolakov Stojan, dipl.ing. - član
- Radosavljević Zoran, dipl.ing. - član
- Stišović Mr Bratislav, dip. ing. - član
- Višnjíć Vladimir, dipl.ecc. - član.

Izvršni odbor:

- Čolakov Stojan, dipl.ing. - Direktor,
- Višnjíć Vladimir, dipl.ecc. - Izvršni direktor za finansije, računovodstvo
- Ristić Milan, dipl.ing. - Izvršni direktor za realizaciju projekata

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u vlasništvu najvećim delom 93.32% Energoprojekt Holding a.d.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza,

prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004,18/2010),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2010);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2010, 03/2011);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2010, 03/2011) ,
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),

- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS" broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2010), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o

računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 27.02.2007.god. (od strane Upravnog odbora Energoprojekt Niskogradnja a.d.). Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2011. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, приходima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja

sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod.

Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva dinar.** Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2010. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u

Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknativa (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2011.</i>	<i>31.12.2010.</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	104,6409	105,4982
1 USD	80,8662	79,2802
1 GBP	124,6022	122,4161
1 CHF	85,9121	84,4458

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjena navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobicajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodane robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobicajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod

uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (npr. sitan inventar), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva; se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog

sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom priliti u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Kod investicionih nekretnina, kada je usvojena politika fer vrednosti, ne vrše se ispravka vrednosti investicionih nekretnina na osnovu amortizacije, kao ni ispravka vrednosti po osnovu eventualnog obezvređenja. Za poreske svrhe vrši se obračun poreske amortizacije primenom proporcionalne metode i amortizacione stope 2,5% na osnovicu koju čini nabavna vrednost investicione nekretnine.

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se po **metodi prosečne ponderisane cene**, koja polazi od pretpostavke da utrošeni materijal kao i materijal koji se nalazi na zalihama potiču podjednako iz svih izvršenih nabavki.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha

po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj pojavnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,
- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili

- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne

stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivna

dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjnja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjnja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Izvršni odbor odnosno Upravni odbora Društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Izvršni odbor odnosno Upravni odbora Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnjanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza

na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se

načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja. Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim

sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika**. Dodatno, a na osnovu komparativne analize podataka iz 2011. i 2010. godine, može se uočiti tendencija smanjenja rizika.

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
<i>Energoprojekt Visokogradnja a.d.</i>		<i>1.763</i>
<i>Beogradski čvor</i>	<i>39.894</i>	<i>23.548</i>
<i>JP Kolubara</i>		<i>1.854</i>
<i>JP Putevi Srbije</i>	<i>222.719</i>	<i>128.077</i>
<i>Interkop</i>	<i>960</i>	<i>2.438</i>
<i>Direkcija za građevinsko zemljište</i>	<i>74.370</i>	
<i>Republička direkcija za vode</i>	<i>8.996</i>	
<i>Dunav grupa agregati a.d.</i>	<i>3.764</i>	
<i>Ostali</i>	<i>1.674</i>	<i>2.899</i>
Svega	<i>352.376</i>	<i>160.579</i>
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Uganda	<i>1.328.441</i>	<i>973.797</i>
<i>Uganda National Road Authority – projekat Luwero Kafu Road (106 km)</i>		<i>40.760</i>
<i>Uganda National Road Authority – projekat Upgrading and strengthening of Kampala Gazaya Ziobwe Road</i>	<i>767.143</i>	<i>583.891</i>
<i>Uganda National Road Authority – projekat Overlay of Kawempe Kafu Road (166km)</i>	<i>504.871</i>	<i>262.201</i>
<i>Uganda National Road Authority – Rehabilitation of Wabigalo Nakasangola Isasira (21 km)</i>	<i>56.427</i>	<i>86.945</i>
Peru	<i>748.653</i>	<i>671.720</i>
<i>Proyecto Especial Chavimochic</i>	<i>48.609</i>	<i>58.419</i>
<i>Consortio Chota Cochabamba</i>	<i>37.023</i>	
<i>Consortio Energoprojekt Johesa</i>	<i>25.509</i>	<i>38.675</i>
<i>Survey SRL</i>	<i>18.065</i>	<i>17.005</i>
<i>Llanos Calua, Luis Edilberto</i>	<i>12.845</i>	

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Inversiones Carranza</i>	7.637	7.189
<i>Compania Contratista de Equipos y Obras S.A.</i>		4.130
<i>Servicios generales Viviana Eirl</i>		3.934
<i>Proyecto Especial Chira Piura</i>	560.921	532.315
<i>Municipalidad de Santiago de Surco</i>	17.383	
<i>La Positiva Compania de Seguro</i>	2.884	
<i>Intersednas Transport Sac</i>	1.213	
<i>Ostali</i>	16.564	10.053
Kazahstan	348	354
<i>Kazdorstroj</i>	348	343
<i>Ostali</i>		11
Ostali – devizni kupci u zemlji		75.614
Svega	2.077.442	1.721.485
UKUPNO	2.429.818	1.882.064

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Tekuća</i>		
<i>0-30 dana od dospeća</i>	662.304	418.120
<i>30 - 60 dana od dospeća</i>	336.976	166.609
<i>60 - 90 dana od dospeća</i>	300.471	152.588
<i>preko 90 dana od dospeća</i>	1.130.067	1.144.747
UKUPNO	2.429.818	1.882.064

U nastavku su prikazane najznačajnije pozicije potraživanja 2011.g. sa starosnom strukturom dospeća preko 90 dana:

- 560.921 hiljada dinara Potraživanja od Investitora – projekat Z-0188 Chira Piura III, Peru (naplaćeno u januaru 2012.godine)
- 434.207 hiljada dinara Potraživanje za garantni depozit – projekti u Ugandi
- 39.333 hiljada dinara Potraživanje za garantni depozit – projekat Lot 1.1. Novi Sad
- 39.894 hiljada dinara Potraživanje od preduzeća za izgradnju železničkog čvora Beograd (dospeva na naplatu u aprilu 2012.godine)

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje je tokom godine izvršeno umanjeње vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
Jodex - Beograd		274
JP Putevi Srbije	517	
Media Max d.o.o.	457	
Ostali		
Svega	974	274
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
Potraživanje od Investitora Z-004 Ch. Jaen, Peru		426
Potraživanje od Investitora Z-0188 Chira Piura III, Peru	24.675	
Potraživanje od Investitora Z-011 Abay, Kazahstan	11	
Svega	24.686	426
UKUPNO	25.660	700

Polazeći od činjenice da su kupci Društva Vlade pojedinih država ili javna preduzeća u državnom vlasništvu, te da su poslovi dobijeni putem javnih (u velikom broju međunarodnih) tendera, kao i da su ugovori Društva sa kupcima bazirani na FIDIC-u (kupac ne daje sredstva obezbeđenja izvođaču radova), ne postoji značajan rizik u vezi sa naplatom potraživanja Društva.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom i dolarom.

Pored obaveza prema ino-dobavljačima, Društvo je izloženo riziku od promene kurseva stranih valuta po osnovu obaveza po dugoročnim i kratkoročnim kreditima koji su indeksirani u ino-valuti i po osnovu kojih Društvo trpi značajne iznose negativnih kursnih razlika.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećim tabelama je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u 000 EUR</i>		<i>Obaveze u 000 EUR</i>	
<i>2011.</i>	<i>2010.</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
19	20	9.646	12.863

<i>Sredstva u 000 USD</i>		<i>Obaveze u 000 USD</i>	
<i>2011.</i>	<i>2010.</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
44.043	40.109	33.810	52.873

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (Analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu EUR i USD), analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuaciju svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10% u odnosu na EUR i USD	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	-20.444	-236.693

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor).

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da negativna promena kamatnih stopa (za 1%) ima značajan uticaj na promenu rezultata, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo kamatnom riziku**.

U sledećim tabelama je prikazana kamatonosna struktura finansijskih sredstava i obaveza Društva sa promenljivom kamatnom stopom na datum bilansa stanja.

Kamatonosna struktura finansijskih sredstava i obaveza sa promenljivom kamatnom stopom	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Kamatonosna finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom</i>		
Svega		
<i>Kamatonosne finansijske obaveze sa promenljivom kamatnom stopom</i>		
Dugoročni kredit	176.156	225.230
Kratkoročni krediti	486.054	387.470
Obaveze po osnovu iskorišćenog prekoračenja po tekućem računu	274.454	294.805
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	23.616	4.304
Svega	960.280	911.809

Obzirom na iskazane razlike u finansijskim sredstvima i obavezama sa promenljivim kamatnim stopama Društva, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na rast kamatne stope od 1%. Stopa osetljivosti od 1% predstavlja procenu potencijalno razumno očekivanih promena u kamatnim stopama.

Analiza osetljivosti je urađena u varijanti scenario analize, koja podrazumeva istovremeno i istosmerno pomeranje kamatne stope na sva finansijska sredstva i finansijske obaveze sa promenljivim kamatnim stopama. Pored navedenog, primenjena analiza osetljivosti podrazumeva da je preostali iznos sredstava i obaveza na datum bilansa stanja bio nepromenjen u toku cele godine.

Uz nepromenjene ostale varijable, ako su finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom veća od finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom, *rast kamatne stope* bi prouzrokovao pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda, usled pozitivnih efekata neto prihoda od kamata. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, ako su finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom manja od finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom, *rast kamatne stope*

bi prouzrokovao negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda, usled negativnih efekata neto prihoda od kamate.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju rasta kamatne stope za 1%	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	-9.603	-9.118

Vezano za potencijalne kamatne rizike po osnovu finansijskih obaveza, u nastavku je dat kratak osvrt na *politiku upravljanja rizikom dobavljača* koja se primenjuje u Društvu.

Kao što se iz tabele u kojoj je prikazana kamatonosna struktura finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom može uočiti, obaveze prema dobavljačima (kako obaveze po ispostavljenim fakturama, tako i nefakturisane obaveze) nisu uključene u navedenu grupu. Osnovna činjenica koja podržava realnost primenjenog pristupa je da dobavljači, po pravilu, ne zaračunavaju zatezne kamate u slučaju kašnjenja Društva u izmirenju svojih obaveza. Nezaračunavanje zatezne kamate treba prvenstveno razumeti kao posledicu potrebe za dugoročnim održavanjem dobrih poslovnih odnosa dobavljača sa potencijalno kvalitetnim kupcem. Pored navedenog, Društvo sa najznačajnijim dobavljačima/podizvodjačima ima „back to back“ ugovore, što podrazumeva odlaganje obaveze do momenta naplate od kupaca bez prava na obračun zatezne kamate. Shodno iznetom, *potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.*

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
<i>Energoprojekt Holding a.d.</i>	<i>186.579</i>	<i>264.307</i>
<i>Energoprojekt Visokogradnja a.d.</i>	<i>1.991</i>	<i>14.131</i>
<i>Energoprojekt Garant a.d.</i>	<i>11.027</i>	<i>2.554</i>
<i>Inter Kop d.o.o.</i>	<i>266.474</i>	<i>147.530</i>
<i>Evrogradnja</i>	<i>39.093</i>	<i>28.669</i>
<i>JKP Novi Sad</i>	<i>14.385</i>	<i>8.888</i>

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>OMV Srbija</i>	13.441	6.342
<i>Hidro – baza d.o.o.</i>	13.916	700
<i>Wetricom d.o.o.</i>	12.622	
<i>Peri – oplata d.o.o.</i>	10.211	242
<i>Dunav grupa agregati a.d.</i>	9.429	336
<i>Ostali</i>	99.247	46.961
Svega	678.415	519.960
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
Uganda	252.492	180.703
<i>Shell ltd</i>	69.519	50.314
<i>Shell – capital</i>	11.045	9.302
<i>Seroma – ltd</i>	9.620	2.212
<i>Aquva – Internacional ltd</i>	1.518	3.731
<i>Termcotank s.a.</i>	53.521	26.041
<i>Ostali</i>	107.269	89.103
Peru	100.381	176.524
<i>Consorcio Metal Mecanico Sr Ltda</i>	12.890	3.539
<i>Survey Srl</i>	11.891	11.193
<i>Petroleos del Peru Petroperu S.a.</i>	10.662	
<i>Repsol Comercial Sac</i>	6.988	5.263
<i>Llanos Calua, Luis Edilberto</i>	4.868	2.182
<i>Servicios generales Viviana Eirl</i>	2.506	19.350
<i>Garvil Maquinarias</i>		6.820
<i>Repsol YPF Marketnig</i>	3.251	4.407
<i>Sugashima Poma Jorge</i>		4.237
<i>Empresa Devicem Srl</i>		1.442
<i>Seguridad Privada</i>		2.800
<i>Ostali</i>	47.325	115.291
Kazahstan	5.272	4.223
<i>Leister Trade Limited</i>	4.440	4.197
<i>Ostali</i>	832	26
Ostali devizni dobavljači u zemlji	32.072	63.845
Svega	390.217	425.295
UKUPNO	1.068.632	945.255

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	470.355	292.055
30 - 60 dana od dospeća	175.550	81.064
60 - 90 dana od dospeća	85.668	30.298
preko 90 dana od dospeća	337.060	541.838
UKUPNO	1.068.632	945.255

Na ime obezbedjenja plaćanja, a saglasno odredbama ugovora, Društvo je pojedinim dobavljačima (Energoprojekt Holding a.d., OMV Srbija, NIS Jugopetrol, Iva agrar d.o.o., Volvo d.o.o.) dalo solo blanko menice.

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Polazeći od činjenice da je ugovorima sa kupcima predviđeno redefinisavanje cene usluga u skladu sa promenama cena ključnih materijala i energenata, Društvo nije izloženo u značajnoj meri predmetnom riziku.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa

koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;

- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu ratio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	1.16 : 1	0.98 : 1
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	0.83 : 1	0.64 : 1
Gotovinski ratio likvidnosti		0.06 : 1	0.04 : 1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	710.067	-86.048

Rezultati ratio analize pokazuju da je Društvo tokom 2011. godine uvećalo sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i/ili unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze.

Aktivnostima na naplati potraživanja i uvećanoj realizaciji u 2011. godini, Društvo je obezbedilo uvećanu likvidnost, koja je omogućila smanjenje kreditne zaduženosti.

Uvažavajući uočene probleme sa likvidnošću Društva tokom 2010. godine, u 2011. godini preduzete su mere (poboljšanje procenta naplate, promena/produženje ročnosti otplate kredita bez uvećanja kamatnih stopa, refinansiranje postojećih kredita iz novih – jeftinijih izvora i sl.) koje podrazumevaju održavanje dovoljnog iznosa gotovine, kao i obezbeđenje adekvatnih izvora finansiranja.

U navedenom kontekstu ističemo da:

- uvažavajući dinamičnu prirodu poslovanja Društva, finansijska služba teži da održi fleksibilnost finansiranja, što, pored ostalog,

podrazumeva držanje na raspolaganju postojećih kreditnih linija, kao i proširenje istih; a

- Rukovodstvo vrši kontinuirani nadzor nad rezervama likvidnosti Društva, koja obuhvataju raspoložive neiskorišćene kreditne linije, gotovinu i gotovinske ekvivalente, kao i likvidne potencijale shodno očekivanim novčanim tokovima.

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Neto dobitak/gubitak	425.225	95.235
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	1.196.256	1.086.443
Kapital na kraju godine	1.645.965	1.196.256
Svega	1.421.111	1.141.350
Stopa prinosa na sopstveni kapital	29.92%	8.34%

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2010. i 2011. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da **rizik kapitala nije izražen**.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Obaveze	5.524.720	5.623.121
Ukupna sredstva	7.170.685	6.819.377
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0.77 : 1	0.82 : 1
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	1.645.965	1.196.256
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	1.102.283	914.477
Svega	2.748.248	2.110.733
Ukupna sredstva	7.170.685	6.819.377
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0.38 : 1	0.30 : 1

Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava smanjen je u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu saglasno politici navedenoj u Napomeni 8.3. Povećanje udela dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava Društva u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu, dominantno je posledica ostvarenog dobitka u 2011. godini, kao i refinansiranja kratkoročnih obaveza evidentiranih u 2010. godini dugoročnim obavezama u 2011. godini.

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	5.398.789	5.591.306
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	250.036	167.278
Svega	5.148.753	5.424.028
Kapital	1.645.965	1.196.256
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	1 : 0.32	1 : 0.22

Racio neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu poboljšan je u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu zahvaljujući smanjenju finansijskih obaveza Društva, povećanju gotovine i gotovinskih ekvivalenata, kao i dobitku ostvarenom u 2011. godini.

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod **pružanjem usluga na domaćem i inostranom tržištu**. Struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima		
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	216	304
Svega	216	304
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od prodaje usluga	2.064.463	1.457.335
Svega	2.064.463	1.457.335
<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od pružanja usluga	4.193.560	3.963.189
Svega	4.193.560	3.963.189
UKUPNO	6.258.239	5.420.828

Struktura prihoda od prodaje usluga po kupcima na domaćem i inostranom tržištu u 2011.god. data je u narednoj tabeli:

Struktura prihoda od prodaje po kupcima	<i>u 000 dinara</i>
Kupci u zemlji	2.064.679
<i>JP Putevi Srbije</i>	<i>1.410.488</i>
<i>Direkcija za građevinsko zemljište</i>	<i>630.255</i>
<i>Ostali</i>	<i>23.936</i>
Kupci u inostranstvu	4.193.560
Uganda	2.183.065
<i>Ministry of Works and Transport Uganda - UNRA</i>	<i>2.183.065</i>
Peru	2.010.495
<i>Projecto Especial Chavimochic</i>	<i>890.123</i>
<i>Provias Nacional</i>	<i>999.791</i>
<i>Gobierno Regional Cajamarca</i>	<i>38.941</i>
<i>Ostali</i>	<i>81.640</i>
UKUPNO	6.258.239

9.2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe

Struktura prihoda od aktiviranja učinaka i robe	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Prihodi od aktiviranja robe za sopstvene potrebe		
Prihodi od aktiviranja proizvoda i usluga za sopstvene potrebe	8.632	28.802
UKUPNO	8.632	28.802

Prihod od aktiviranja proizvoda i usluga za sopstvene potrebe u 2011.g. odnosi se na remont mašina i to na projektu Z-014 Yanacocha Peru u iznosu od 6.251 hiljada dinara i Z-016 Chavimochic Peru 2.381 hiljada dinara.

9.3. Prihodi od povećanja/(smanjenja) vrednosti zaliha učinaka

Struktura prihoda od povećanja (smanjenja) vrednosti zaliha učinaka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Povećanje vrednosti zaliha učinaka	16.162	140.738
Smanjenje vrednosti zaliha učinaka	126.473	8.591
UKUPNO	110.311	132.147

Povećanje vrednosti zaliha učinaka u iznosu od 16.162 hiljada dinara odnosi se na proizveden materijal za izradu base-a, asfalta, frakcija za beton, kao i fabrikata za izradu vertikalne saobraćajne signalizacije na projektu Z-014 Yanacocha, Peru.

Smanjenje vrednosti zaliha učinaka u iznosu od 126.473 hiljada dinara odnosi se na smanjenje zaliha (ugradnju) agregata za proizvodnju betona, zaliha kamena za izradu RIP – RAP zaštite i obrađenog kamena za zaštitu zidova i dna slapišta vodozahvata na projektu Z-016 Chavimochic.

9.4. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Prihod od zakupnina	9.196	7.016
Ostali poslovni prihodi	16.863	15.286
UKUPNO	26.059	22.302

Najznačajniji ostali poslovni prihodi 2011. godine ostvareni u zemlji u iznosu od 15.698 hiljada dinara dati su u nastavku:

- 3.973 hiljada dinara na osnovu Ugovora o pružanju usluga u poslovnoj zgradi Energoprojekta (Energoprojekt Holding a.d.)
- 2.288 hiljada dinara - refundacija troškova premije osiguranja radova na osnovu podizvođačkih ugovora na projektu Mirijeovski bulevar (Inter Kop i Ratko Mitrović)
- 3.414 hiljada dinara – refundacija troškova premija osiguranja radova i troškova bankarskih provizija po garanciji na osnovu Ugovora o formiranju privremene grupacije za izvršenje zajedničkog posla na projektu Tisa (Dunav grupa agregati)
- 2.434 hiljada dinara – refundacija troškova režije i obezbeđenja na osnovu podizvođačkog ugovora na projektu Lot 1.1. (Inter Kop)

- 1.640 hiljada dinara – refundacija goriva na osnovu podizvođackog ugovora na projektu Lot 1.1 Novi Sad (Vučetić Steva – auto prevoznik)
- 532 hiljada dinara – refundacija troškova tenderske garancije od strane ogranka Alpine Bau GmbH na osnovu JV Ugovora pri podnošenju ponude za projekat Crvena reka

Od ukupnih prihoda od zakupnina u 2011.godini u zemlji je ostvareno 1.425 hiljada dinara po osnovu najma opreme na projektu Tunel Straževica, u inostranstvu 7.772 hiljada dinara po osnovu izdavanja manjeg dela zgrade Cruz del Sur u Limi.

9.5. Nabavna vrednost prodate robe

Nabavna vrednost prodate robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodate robe trećim licima u 2011. godini je iznosila 2.888 hiljada dinara, a u 2010. godini 473 hiljada dinara.

9.6. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Troškovi materijala za izradu	1.175.065	944.962
Troškovi ostalog materijala	156.224	178.440
Troškovi goriva i energije	670.306	574.817
UKUPNO	2.001.595	1.698.219

9.7. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	1.069.885	1.087.384
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	129.164	124.843
Svega	1.199.049	1.212.227
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	31.579	22.198
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	1.548	1.377
Ostali lični rashodi i naknade	59.192	88.524
UKUPNO	1.291.368	1.324.326

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po sledećim osnovama: prevoz radnika, ishrana na terenu, rente, stipendije, solidarne pomoći zaposlenima od kojih se na troškove u zemlji odnosi 30.403 hiljade dinara i na troškove u inostranstvu 28.789 hiljada dinara.

9.8. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	245	200
Amortizacija nekretnina	8.358	13.206
Amortizacija postrojenja i opreme	297.843	304.460
UKUPNO	306.446	317.866

9.9. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	5.997	6.967
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja	97.097	
UKUPNO	103.094	6.967

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2011. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2011. godine i, s druge strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2010. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2011. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju), kao i po osnovu MRS 37 (ostala dugoročna rezervisanja za pokriće obaveza koje će nastati kao rezultat prošlih događaja), detaljnije je objašnjena u Napomeni 11.12.

9.10. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Troškovi usluga na izradi učinaka	1.526.604	1.104.134
Troškovi transportnih usluga	90.031	82.890
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	48.670	102.700
Troškovi zakupnina	182.807	230.925
Troškovi sajmova		
Troškovi reklame i propagande	1.961	1.403
Troškovi ostalih usluga	53.642	35.186
UKUPNO	1.903.715	1.557.238

Troškovi usluga na izradi učinaka predstavljaju troškove na osnovu podizvođačkih ugovora na projektima u zemlji u iznosu od 1.186.870 hiljada dinara, odnosno na projektima u inostranstvu 335.828 hiljada dinara.

U okviru **troškova zakupnina** evidentirani su troškovi zakupa opreme, terena, poslovnog, stambenog i skladišnog prostora i to u zemlji 19.811 hiljada dinara i u inostranstvu 164.956 hiljada dinara.

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se u celosti odnosi na tekuće održavanje opreme.

U strukturi **troškova ostalih usluga** u zemlji u ukupnom iznosu od 45.259 hiljada dinara najznačajniji su troškovi komunalnih usluga 7.425 hiljada dinara, troškovi proizvodnih usluga 3.629 hiljada dinara, zaštita na radu 2.191 hiljada dinara, registracija vozila 1.467 hiljada dinara, ostale usluge 30.290 hiljada dinara (ostale usluge trećih lica na projektima kao što su izrada saobraćajne signalizacije, demontaža i kabliranje dalekovoda i sl., troškovi legalizacije, overe dokumenta i dr.).

9.11. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Troškovi neproizvodnih usluga	59.616	81.088
Troškovi reprezentacije	10.477	11.797
Troškovi premija osiguranja	85.863	74.135
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	47.923	43.550
Troškovi članarina	5.952	3.459
Troškovi poreza	80.129	111.014
Ostali nematerijalni troškovi	121.915	134.943
UKUPNO	411.875	459.986

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: advokatskih usluga, stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, konsalting usluga, overe sudskih tumača, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Troškovi premije osiguranja nastali su po osnovu osiguranja radova, imovine i lica i to u zemlji 31.564 hiljada dinara, u inostranstvu 53.999 hiljada dinara.

Od ukupnih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga** najveći deo odnosi se na troškove bankarskih provizija za izdate garancije.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: porez na dobitak ostvaren u inostranstvu (Repubilka Srbija nije potpisnik Međunarodnog ugovora o izbegavanju dvostrukog oporezivanja sa zemljama u kojima Društvo izvodi radove), poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, naknada za šume i dr. U ukupnom iznosu troškova poreza inostranstvo učestvuje sa iznosom od 77.370 hiljada dinara, zemlja 2.759 hiljada dinara.

Ostali nematerijalni troškovi najvećim delom se odnose na: usluge matičnog preduzeća EP Holding a.d. 76.430 hiljada dinara (konsultanske usluge, usluge kontrole i nadzora, usluge održavanja poslovne zgrade, usluge korišćenja zaštitnog znaka i pravne usluge), takse (administrativne, sudske i dr.), troškove amortizacije mašina u vlasništvu ino – kompanije Energouganda a koje su tokom 2011.godine bile angažovane na projektima u Ugandi u iznosu od 31.408 hiljada dinara.

9.12. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Prihodi od kamate po drugim osnovama	17.185	2.468
Svega	17.185	2.468
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	4.449	
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	20.122	
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	544.495	843.648
Svega	569.066	843.648
Prihodi od efekata valutne klauzule	9.877	34
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	41.755	
Ostali finansijski prihodi	212	650
UKUPNO	638.095	846.800

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** je kamata na dug preduzeća Beogradski čvor utvrđen Protokolom u 2011.godini u iznosu od 16.345 hiljada dinara. Ostatak ostvarenih prihoda od kamate po drugim osnovama odnosi se na kamate na deponovana sredstva kod inostranih poslovnih banaka (detaljnije informacije o deponovanim sredstvima date su u Napomeni 10.7).

Na osnovu odluke Skupštine Energoprojekt Garant a.d. od 20.04.2011.godine izvršena je raspodela neraspoređene dobiti za isplatu dividende, čime je Drušvu kao vlasniku 33.404 akcija uplaćen iznos od 41.755 hiljada dinara i isti evidentiran kao **učešće u dobitku zavanih pravnih lica**.

9.13. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	36.188	6.521
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Rashodi od kamate po drugim osnovama	171.558	135.332
Svega	207.746	141.853
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	8.371	98
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	20.442	
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	663.501	740.515
Svega	692.314	740.613
Rashodi od efekata valutne klauzule	10.936	181
Ostali finansijski rashodi		
UKUPNO	910.996	882.647

Najznačajniji deo **rashoda od kamata po drugim osnovama** u 2011. godini je posledica kamata na uzete kredite kod poslovnih banaka u zemlji 66.005 hiljada dinara i u inostranstvu 102.740 hiljada dinara.

Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte po osnovu obaveza u zemlji za uzete kredite i finansijski lizing sa valutnom klauzulom.

9.14. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	10.292	16.812
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	89.714	
Viškovi	767	8
Naplaćena otpisana potraživanja		
Prihodi od smanjenja obaveza	608.961	
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Prihodi od ukidanja rezervisanja		
Ostali nepomenuti prihodi	23.970	12.851
Svega	733.704	29.671
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja, opreme i nekretnina	125.268	
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine		
Svega	125.268	
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	125.268	29.671
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	8.167	831
UKUPNO	8.167	831

Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme su ostvareni po osnovu prodaje građevinskih mašina i opreme i to u 2011. godini u zemlji 2.231 hiljada dinara i u inostranstvu 8.061 hiljada dinara.

Dobitak od prodaje učešća u 2011.godini ostvaren je prodajom 33.404 akcija Energoprojekt Garant a.d.

Prihodi od smanjenja obaveza u zemlji u iznosu od 555.969 hiljada dinara rezultat su izvršene procene realnosti bilansnih pozicija, saglasno odredbama MRS 39, za koje je rukovodstvo Društva donelo odluku o otpisu. Prilikom procene predmetnih bilansnih pozicija, rukovodstvo Društva je, uz uvažavanje osnovnih računovodstvenih načela, uzelo u obzir sledeće činjenice: da se radi o obavezama čiji je ugovorni i/ili opšti rok zastare istekao, da se poverioci u dužem vremenskom periodu nisu obraćali društvu sa zahtevom za naplatu, kao i da ne postoji po tom osnovu mogućnost odliva sredstava iz Društva. Najznačajniji prihod po ovom osnovu odnosi se na ukidanje obaveze prema kompaniji „MCC“, Kina, u iznosu od 495.185 hiljada dinara (obaveza nastala pre 1991. godine po projektu Z-0163 „Navigation Lock“, Iraq).

Ostali nepomenuti prihodi se odnose na naplatu štete od osiguravajućih društava u inostranstvu 20.599 hiljada dinara i zemlji 3.371 hiljada dinara.

Prihodi od usklađivanja vrednosti nastali su po osnovu svođenja vrednosti investicione nekretnine na fer vrednost u skladu sa MRS 40 (Napomena 10.3)

9.15. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	2.012	16.780
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		
Manjkovi	1.520	25
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	45.038	700
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	1.226	75
Ostali nepomenuti rashodi	5.115	19.564
Svega	54.911	37.144

<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	193.767	
Zaliha materijala i sirovine		
Potraživanja i kratkočnih finansijskih plasmana	76.631	94.241
Ostale imovine	182	
Svega	270.580	94.241
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE		
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		
Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda	18.899	1.336
UKUPNO	18.899	1.336

Gubici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme su ostvareni 2011. godini po osnovu prodaje postrojenja i opreme u zemlji 524 hiljada dinara i inostranstvu 1.488 hiljada dinara

Iskazani **manjkovi** se odnose na manjakove osnovnih sredstava i rezervnih delova.

Rashodi po osnovu direktnog otpisa u zemlji u iznosu od 22.438 hiljada dinara rezultat su izvršene procene realnosti bilansnih pozicija, saglasno odredbama MRS 39, za koje je rukovodstvo Društva donelo odluku o otpisu. Prilikom procene predmetnih bilansnih pozicija, rukovodstvo Društva je, uz uvažavanje osnovnih računovodstvenih načela, uzelo u obzir sledeće činjenice: da se radi o potraživanjima čiji je ugovorni i/ili opšti rok zastare istekao, da u značajnom broju slučajeva Društvo ne raspolaže adekvatnom dokumentacijom, jer se radi o potraživanjima Društva u vezi sa starim projektima u inostranstvu (Etiopija, Jaen, Satipo i sl.). Pored navedenih, Društvo je izvršilo otpise potraživanja od PPL (EP Entel i EP Oprema) na bazi predloga popisne komisije a zbog zastarelosti istih.

Rashodi po osnovu direktnog otpisa u inostranstvu u iznosu od 22.600 hiljada odnose se na otpis potraživanja od kupca na projektu Chira Piura III, saglasno poravnanju potpisanom 29.12.2011. godine.

Rashod po osnovu obezvređenja dugoročnih finansijskih plasmana detaljno objašnjen u Napomeni 10.4

Rashodi po osnovu obezvređenja potraživanja - Projekat Z-001 Kazahstan, izvršeni su na bazi odluke rukovodstva društva. Polazeći od načela opreznosti, osnov za donošenje predmetne odluke bile su činjenice da se radi o garantnom depozitu za projekat čija je suštinska primopredaja izvršena krajem 2003. godine ali da do finalne primopredaje nije došlo zbog neusaglašenosti sa kupcem. Imajući u vidu da predmetno potraživanje nije zastarelo, da se i dalje radi na naplati istog (u smislu obnove kontakta sa kupcem), kao i da izvesnost naplate nije moguće proceniti, Društvo je donelo odluku o obezvređenju.

9.16. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	6.196.349	5.604.283
Poslovni rashodi	6.020.971	5.365.075
Poslovni rezultat	175.378	239.208
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	638.095	846.800
Finansijski rashodi	910.996	882.647
Finansijski rezultat	-272.901	-35.847
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	858.972	29.671
Ostali rashodi	325.491	131.385
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	533.481	-101.714
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod	8.166	831
Rashod	18.899	1.336
Neto efekat	-10.733	-505
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	7.701.582	6.481.585
UKUPNI RASHODI	7.276.357	6.380.443
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	425.225	101.142

9.17. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	425.225	101.142
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu	225.198	11.082
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha	90.617	
Oporeziva dobit	559.807	112.224
Kapitalni dobici/gubici obračunati u skladu sa zakonom	90.672	
Poreska osnovica	650.479	112.224
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)	65.048	11.222
Ukupna umanj enje obračunatog poreza	32.524	5.611
Obračunati porez po umanj enju	32.524	5.611
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	425.225	101.142
Poreski rashod perioda	32.524	5.611
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	3.249	296
Neto dobitak/gubitak	395.950	95.235

Kapitalni dobitak nastao je prodajom stana u ul. Omladinskih brigada br.124 Novi Beograd.

Umanjenje obračunatog poreza (50% oporezive osnovice) je posledica poreskog kredita za ulaganja u osnovna sredstva u ranijem periodu. Neiskorišćeni deo poreskog kredita koji se može iskoristiti za umanj enja poreza na dobit u narednom periodu iznosi: na kraju 2011. godine. 126.053 hiljada RSD, dok je na kraju 2010. godine iznosio 153.469 hiljada RSD.

9.18. Neto dobitak po akciji

Pokazatelj	2011.	2010.
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	395.950	95.235
Prosečan broj akcija tokom godine	1.493.131	1.493.131
Neto dobitak po akciji u dinarima	260	60

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	<i>u 000 dinara</i>			
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2011.)	1.494		5.722	7.266
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine				
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			182	182
Krajnje stanje (31.12.2011.)	1.494		5.952	7.446
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2011.)			5.344	5.344
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2011. godinu			245	245
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Krajnje stanje (31.12.2011.)			5.589	5.589
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2011.	1.494		428	1.992
Stanje 31.12.2011.	1.494		363	1.857

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara						
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Ostala osnov. Sred.	Ulaganja na tuđim nekretninama	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>							
Početno stanje (1.1.2011.)	85.953	669.435	4.039.113	84.607	27		4.879.135
Korekcije početnog stanja							
Nove nabavke u toku godine		1.491	253.944	9.451			264.886
Prenos sa jednog oblika na drugi	28.303	23.481		-80.406		28.622	
Revalorizacija - efekti procene							
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	1.009	5.181	73.354	-4.201	27		75.316
Krajnje stanje (31.12.2011.)	115.265	699.588	4.366.411	9.451		28.622	5.219.337
<i>Ispravka vrednosti</i>							
Početno stanje (01.1.2011.)	139	288.847	2.721.187				3.006.173
Korekcije početnog stanja							
Amortizacija za 2011. godinu		8.358	297.843				306.201
Prenos sa jednog oblika na drugi							
Revalorizacija - efekti procene							
Otuđivanje, rashodovanje i dr.	3	5	92.005				92.013
Krajnje stanje (31.12.2011.)	142	293.210	3.111.035				3.404.387
<i>Sadašnja (neotpisana vrednost)</i>							
Početno stanje 1.1.2011.	85.814	384.588	1.317.926	84.607	27		1.872.962
Krajnje stanje 31.12.2011.	115.123	406.378	1.255.376	9.451		28.622	1.814.950

Struktura imovine koje je Društvo založilo kao obezbeđenje kreditne linije odobrene od strane Scotiabank Peru obelodanjena je u Napomeni 11.

Na osnovu odluke Upravnog odbora Društva od 21.04.2011.godine o prodaji poslovno stambenog prostora u Argentini izvršena je reklasifikacija na građevinske objekte namenjene prodaji u iznosu od 6.910 hiljada dinara u skladu sa MSFI 5.

U 2011.godini izvršeno je aktiviranje sledećih investicija u toku:

- 29.479 hiljada dinara – nabavka zemljišta Sullana, Peru
- 23.481 hiljada dinara – izgradnja ostalih građevinskih objekata u sopstvenoj režiji
- 28.622 hiljada dinara – izgradnja ostalih građevinskih objekata u sopstvenoj režiji na zemljištu uzetom u zakup od Luke Beograd

10.3. Investicione nekretnine

Promena stanja investicionih nekretnina	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Početno stanje (01. januara)	79.374	
Korekcije početnog stanja		
Nove nabavke		79.374
Prenos sa jednog oblika na drugi		
Revalorizacija - efekti procene	125.268	
Otuđivanje i rashodovanje		
Krajnje stanje (31. decembra)	204.642	79.374

Ukupna vrednost investicionih nekretnina predstavlja učešće Društva u vlasništvu poslovno stambenog objekta Dom 12 u Moskvi (21,22% odnosno 359,78 m²). Fer vrednost investicione nekretnine na dan 31. decembra 2011. godine je iznosila 204.642 hiljada RSD. Procena je izvršena od strane nezavisnog procenitelja koji ima priznate i relevantne stručne kvalifikacije i nedavno iskustvo sa lokacijama i kategorijom investicione nekretnine koju je procenjivao. Procena vrednosti je vršena na osnovu brojnih faktora, kao što su: procena tržišnih uslova i procena stopa kapitalizacije korišćenjem uporednih tržišnih podataka, tamo gde je to moguće. Usled trenutnog stanja na tržištu nekretnina, i smanjenog broja kupoprodajnih transakcija u odnosu na ranije godine, prouzrokovanih ekonomskom krizom, procenitelji su u povećanoj meri koristili svoje poznavanje tržišta i profesionalno rasuđivanje, te se nisu oslanjali samo na rezultate uporedivih transakcija koje su se desile u prošlosti.

10.4. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
Energo Uganda	3.111	4.512
Svega	3.111	4.512
<i>Učešće u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica</i>		
Energoprojekt Garant		33.404
Svega		33.404
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica</i>		
Beogradska berza	2.246	2.246
Svega		2.246
UKUPNO	5.357	40.162
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Dugoročni stambeni kreditni dati zaposlenima	5.439	5.418
Ostali dugoročni finansijski plasmani		194.255
Svega	5.439	199.673
UKUPNO	10.796	239.835

Društvo poseduje 20 akcija Beogradske berze pojedinačne vrednosti 112 hiljada dinara.

Dugoročni stambeni krediti dati su zaposlenima bez kamate sa rokovima otplate 480 odnosno 240 mesečnih rata. Revalorizacija stanja duga vrši u skladu sa čl. 23 Zakona o stanovanju, čime se mesečne otplatne rate usklađuju sa kretanjem potrošačkih cena u Republici, a najviše do visine rasta prosečne mesečne zarade bez poreza i doprinosa u Republici.

Ostali dugoročni finansijski plasmani u 2010.god. u iznosu od 194.255 hiljada dinara odnose se na nenaplaćeno potraživanje od Vlade Republike Gvineja - Investitora na projektu Z-0150 HE Banieya II u Gvineji, a po osnovu kreditiranja 70% vrednosti ugovorenih radova od strane Društva kao izvođača. Polazeći od činjenice da se radi o nespornom potraživanju Društva a čija naplata nije realizovana zbog višegodišnje nestabilne političke situacije u Republici Gvineja, kao i da se i dalje radi na naplati istog, rukovodstvo Društva je u 2011.godini saglasno odredbama MRS 39 donelo odluku o obezvređenju pomenutog potraživanja.

10.5. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Zalihe materijala	801.225	691.349
Nedovršeni proizvodi	29.540	148.210
Gotovi proizvodi		
Roba	51.733	191.287
Stalna sredstva namenjena prodaji	6.910	
Dati avansi	122.714	183.573
Minus: ispravka vrednosti	182	
UKUPNO	1.011.940	1.214.419

10.6. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	806	354
Kupci – ostala povezana pravna lica	6	3.513
Kupci u zemlji	352.538	158.157
Kupci u inostranstvu	2.152.764	1.720.040
Minus: Ispravka vrednosti	76.297	
Svega	2.429.817	1.882.064
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	201.646	132.959
Minus: Ispravka vrednosti	94.241	94.241
Svega	107.405	38.718
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende		
Potraživanja od zaposlenih	4.066	7.548
Potraživanja za više plaćen porez na dobit		46.930
Potraživanja po osnovu preplaćenih poreza i doprinosa		3.023
Ostala potraživanja	331.870	200.274
Minus: Ispravka vrednosti		
Svega	335.936	257.775
UKUPNO	2.873.158	2.178.557

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Stanje na dan 01. januara	94.241	2.555
Dodatna ispravka vrednosti	76.297	94.241
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja		2.555
Naplaćena ispravljena potraživanja		
UKUPNO	170.538	94.241

Formiranje i ukidanje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru „Ostalih rashoda/ostalih prihoda“ u Bilansu uspeha (Napomene 9.14 i 9.15).

Maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izveštavanja je fer vrednost svake pojedinačne kategorije gore navedenih potraživanja.

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonosna.

Ispravka vrednosti pojedinih potraživanja izvršenih tokom 2011. godine je prezentovana u Napomeni 8.1, dok je informacija o neusaglašenim odnosima sa pojedinim kupcima prezentovana u Napomeni 10.23

10.7. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Kratkoročni krediti i plasmani – matična, zavisna i ostala povezana pravna lica</i>		
Zavisnim pravnim licima	444.300	515.667
Ostala povezana pravna lica	46.916	209.475
Tekuće dospeće dugoročnih kredita		
Minus: Ispravka vrednosti		74.188
Svega	491.216	650.953
<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>		
Deo dugoročnih stambenih kredita koji dospevaju do 1 godine	684	

Tekuće dospeće dugoročnih kredita		
Minus: Ispravka vrednosti		
Svega	684	
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Kratkoročni krediti u inostranstvu		
Tekuće dospeće dugoročnih kredita u inostranstvu		
Namensko oročenje sredstava kod inostranih poslovnih banaka	44.518	
Ostali kratkoročni plasmani	4.623	2.751
Minus: Ispravka vrednosti	2.477	
Svega	46.664	2.751
UKUPNO	538.564	653.704

Kratkoročni krediti i plasmani dati zavisnim pravnim licima odnose se na potraživanja Društva od ino koompanija koje su 100% u vlasništvu Društva (IC Energo Uganda, Uganda).

Detaljnije informacije o deponovanim sredstvima kod inostranih poslovnih banaka su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Banka</i>	<i>Valuta</i>	<i>Datum plasmana</i>	<i>Datum Dospeća</i>	<i>Iznos u 000 RSD</i>
Banco Continental BBVA, Peru	soles	05.12.2011.	04.01.2012.	15.541
Banco Continental BBVA	soles	15.12.2011.	14.01.2012.	1.992
Banco Continental BBVA	soles	20.12.2011.	19.01.2012.	26.985
UKUPNO				44.518

Ostali kratkoročni plasmani uključuju deponovana sredstva kod inostranih poslovnih banaka. Sredstava su deponovana po osnovu garantovanja linije odobrene za avansne garancije, na period do amortizacije avansa za koji je od banke izdata garancija prema investitorima i sa kamatnom stopom od 0,8% na godišnjem nivou.

10.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Tekući računi (dinarski)	1.731	1.893
Tekući računi (devizni)	243.656	63.966
Dinarska blagajna	21	102
Devizna blagajna	1.305	15.288
Kratkoročno oročeni depoziti i akreditivi		82.888
Novčana sredstva čije je korišćenje ograničeno ili vrednost umanjena		
Ostala novčana sredstva	3.323	3.141
UKUPNO	250.036	167.278

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Komercijalna banka, Vojvođanska banka, Societe Generale Banka, Hypo Alpe Adria Bank, Intesa bank, Raiffeisen bank, UniCredit bank, Alpha banka, Jubmes banka, EFG banka, NLB banka) i
- na deviznim računima u inostranstvu:
 - u Kazahstanu (Kaspi banka, ATF banka, Nur banka)
 - u Peruu (Banco de Credito, Scotiabank, BBVA banco Continental, HSBC bank, Banco Santander, Banco Financiero)
 - u Ugandi (Barclays bank, BOA Bank of Africa, Standard Chartered)

10.9. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Porez na dodatu vrednost	375	35.575
Unapred plaćeni troškovi	53.781	67.231
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	5.958	9.042
Potraživanja za nefakturisani prihod	398.690	264.707
Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza		
Ostala aktivna vremenska razgraničenja		32.083
UKUPNO	458.804	408.638

Razgraničeni PDV obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

U okviru **potraživanja za nefakturisani prihod** evidentirana su sledeća potraživanja:

- 123.463 hiljada dinara potraživanja po osnovu Arbitražnih odluka (Rezolucija br. 31 od 31.01.2011. i Rezolucija br. 34 od 02.02.2011.) – Projekat Z-008 Huamachuco, Peru
- 71.119 hiljada dinara potraživanja od Investitora na osnovu overenih predušitacija za decembar 2011. – Projekat Z-014 Yanacocha, Peru
- 4.309 hiljada dinara potraživanja od Investitora na osnovu overenih predušitacija za decembar 2011. – Projekat Z-019 Cochabamba - Chota, Peru
- 199.799 hiljada dinara potraživanje od JP Putevi Srbije na osnovu overene predušitacije za period oktobar – decembar 2011.godine – Projekat Lot 1.1 Novi Sad

10.10. Promene na kapitalu

Red. br.	OPIS	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Ostali kapital (rn 309)	Neplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Emisiona premija (rn 320)	Rezerve (rn 32,322)	Revalorizaci- ne rezerve (račun 330- 331)	Nerealizovani dobici po osnovu hartija od vrednosti (rn 332)	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (rn 333)	Neraspor. dobitak (rn 34)	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (rn 037,237)	Ukupno (kol.2+3+4+ 5+6+7+8- 9+10-11-12)	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Stanje na dan 01.01. prethodne godine 01.01.2010.	612184	17143			59710	55418	2816	21435	360607			1086443	
2.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - povećanje												0	
3.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje												0	
4.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. prethodne godine 2010. (r.br.1+2-3)	612184	17143	0	0	59710	55418	2816	21435	360607	0	0	1086443	0
5.	Ukupna povećanja u prethodnoj godini		528			4603	8346	715		100224			114416	
6.	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini									4603			4603	
7.	Stanje na dan 31.12. prethodne godine 2010. (r.br.4+5-6)	612184	17671	0	0	64313	63764	3531	21435	456228	0	0	1196256	0
8.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - povećanje												0	
9.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika u tekućoj godini - smanjenje												0	
10.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. tekuće godine 2011. (r.br. 7+8-9)	612184	17671	0	0	64313	63764	3531	21435	456228	0	0	1196256	0
11.	Ukupna povećanja u tekućoj godini					4762	35210			395950			435922	
12.	Ukupna smanjenja u tekućoj godini		1397					1455	21435	4796			29083	
13.	Stanje na dan 31.12. tekuće godine 2011. (r.br.10+11-12)	612184	16274	0	0	69075	98974	2076	0	847382	0	0	1645965	0

10.11. Osnovni kapital

Struktura kapitala	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	612.184	612.184
Ostali osnovni kapital	16.274	17.671
UKUPNO	628.458	629.855

Akcijski kapital čini 1.493.131 običnih akcija. Knjigovodstvena vrednost akcija iznosi 410,00 dinara .

Akcijski kapital - obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečajne mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Akcijski kapital – obične akcije obuhvataju osnivačke i u toku poslovanja emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečene mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Akcijski kapital se odnosi na akcije, koje su u skladu sa propisima o svojinskoj transformaciji besplatno ustupljene ili prodane sa popustom. Energoprojekt Holding poseduje 1.393.407 običnih akcija u iznosu od 571.296.870,00 dinara, o ostala lica sa 99.724 običnih akcija u iznosu od 40.886.840,00 dinara.

Ostali osnovni kapital u iznosu od 16.274 hiljada dinara nastao je preknjižavanjem izvora vanposlovnih sredstava.

10.12. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Emisiona premija		
Zakonske rezerve	67.967	63.205
Statutarne i druge rezerve	1.108	1.108
UKUPNO	69.075	64.313

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

Opštim aktom Društva utvrđene su statutarne rezerve o čijoj visini odlučuje Skupština akcionara Društva na predlog Upravnog odbora, a koje ne mogu biti manje od 5% ostvarenog neto dobitka.

10.13. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Revalorizacione rezerve		
Rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti u odnosu na izveštajnu valutu	98.974	63.764
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju	2.076	3.531
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih za prodaju		21.435
UKUPNO	101.050	45.860

10.14. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Stanje na dan 01.01.	456.228	360.607
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12		2.005
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19		2.984
Raspodela dobitka (dividende)		
Korekcija dobitka po osnovu izdvajanja u zakonske rezerve	4.761	4.603
Raspodela dobitka u statutarne rezerve		
Ostalo	35	
Dobit tekuće godine	395.950	95.235
Stanje na dan 31. decembra	847.382	456.228

Na predlog Upravnog odbora Energoprojekt Niskogradnja a.d., Skupština Društva je donela odluku o raspodeli dobiti za 2010.godinu i to:

- u rezerve Društva u visini od 5%, odnosno iznos od 4.761 hiljada dinara i,
- preostali deo u iznosu od 90.474 hiljada dinara u neraspoređenu dobit.

10.15 Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37		
Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	28.834	31.815
Ostala dugoročna rezervisanja	97.097	
UKUPNO	125.931	31.815

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva preduzeća iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna preduzeća u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivian i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Smanjenje iznosa rezervisanja sistema Energoprojekt po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 13,07%), u bilansu stanja na dan 31.12.2011. godine u odnosu na dan 31.12.2010. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje očekivanog iznosa prosečne otpremnine za 7,39%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (pre svega, stupanje na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kojima se, tokom „prelaznog perioda“, povećava broj potrebnih godina staža za odlazak u penziju zaposlenih ženskog pola; a na snižavanje iznosa rezervisanja utiče i smanjenje ukupog broja zaposlenih za 11,05%, povećanje realne diskontne stope za 0,5%, snižavanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 4,33% i povećanje neoporezivog iznosa otpremnina prilikom redovnog odlaska u penziju).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih u celom sistemu Energoprojekt.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i*

mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;

- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Preduzeću isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrćenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum Bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum Bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica (obveznice stare devizne štednje) čiji je garant Republika Srbija. Obzirom na nominalni godišnji prinos državnih obveznica, projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%,

odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjeg roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope kompariran je prinos na dugoročne (petnaestogodišnje) državne zapise (T-bills) emitovane na primarnom tržištu od strane Ministarstva finansija Republike Srbije, Uprave za trezor u EUR (sa aukcije održane 01.06.2011. godine) i prinos na obveznice stare devizne štednje koji je u tom mom momentu bio aktuelan na sekundarnom tržištu. Time su ispunjeni zahtevi iz paragrafa 81, MRS 19.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

“Odlukom o utvrđivanju programa monetarne politike Narodne banke Srbije”, koja je stupila na snagu 01.01.2012. godine, utvrđen je Program Monetarne politike Narodne banke Srbije u 2012. godini. Programom je, pored ostalog, utvrđena ciljna stopa inflacije za 2012. godinu (kraj 2012. godine u odnosu na kraj 2011. godine) od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2011. godini za više od 1,5% prekoračila ciljanu inflaciju (uvećanu za dozvoljeno odstupanje), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Programom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%.

Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

Ostala dugoročna rezervisanja u iznosu od 97.097 hiljada dinara u celosti se odnose na obavezu prema podizvodjaču po osnovu projekta Z-0163 „Navigation Lock“, Iraq. Iznos rezervacije utvrđen je po identičnoj

metodologiji propisanoj od strane Vlade Iraka, na bazi koje je Društvo naplatilo svoje potraživanje na pomenutom projektu.

10.16 Dugoročni krediti

Dugoročni krediti su uzeti za nabavku opreme. Detaljnije informacije o dugoročnim kreditima su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Poverilac</i>	<i>Valuta</i>	<i>Preostali dug u valuti</i>	<i>Preostali dug u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
Societe Generale Bank	eur	884.088	92.512	tromesečno 22.04.2013	3m EURIBOR + 2,75%
Societe Generale Bank	eur	750.000	78.481	tromesečno 22.12.2013	3m EURIBOR +4,5%
Societe Generale Bank	eur	1.000.000	104.641	tromesečno 20.01.2015	3m EURIBOR+5,0%
UniCredit banka	eur	321.429	33.634	tromesečno 12.03.2012	3mEURIBOR+1,35%
Atlas Copco	usd	10.746	869	mesečno 30.06.2012	6,70%
Caterpillar Chile	usd	335.598	27.139	01.08.2013.	8.5%
UKUPNO			337.276		

U narednoj tabeli su prikazane obaveze po dugoročnim kreditima iskazane u dinarima, na dan 31.12.2011. godine, razdvojene na:

- obaveze do godinu dana (koje se iskazuju o okviru kratkoročnih obaveza) i
- na obaveze preko godinu dana (koje se iskazuju u okviru dugoročnih kredita).

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Poverilac</i>	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>Dugoročna obaveza</i>	<i>Kratkoročna obaveza</i>
Societe Generale Bank	30.837	61.675
Societe Generale Bank	39.241	39.240
Societe Generale Bank	72.444	32.197
UniCredit banka		33.634
Atlas Copco		869
Caterpillar Chile	11.728	15.411
UKUPNO	154.250	183.026

10.17 Ostale dugoročne obaveze

Struktura dugoročnih obaveza	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital		
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	643.889	
Obaveze prema ostalim povezanim pravnim licima		393
Obaveze prema ostalim pravnim licima	156.478	159.252
Obaveze po osnovu dugoročnog finansijskog lizinga	21.734	7.174
Ostale dugoročne obaveze		489.762
UKUPNO	822.101	656.581

U sledećoj tabeli prikazana je obaveza prema matičnom pravnom licu EP Holding a.d.

<i>Poverilac</i>	<i>Valuta</i>	<i>Preostali dug u valuti</i>	<i>Preostali dug u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
Energoprojekt Holding	EUR	5.927.880	620.299	jednokratno, do 31.12.2013.	4,5%

Obaveza za kamatu po osnovu dugoročnog kredita odobrenog od strane EP Holding a.d. na dan 31.12.2011.godine iznosi 23.590 hiljada dinara.

Dugoročne obaveze prema ostalim pravnim licima odnose se na obaveze prema kooperantima iz bivših Republika SFRJ angažovanih na projektu HE Banieya II, Gvineja. Imajući u vidu da proces sukcesije bivših Republika SFRJ nije završen, a rukovodeći se načelom opreznosti, stav rukovodstva Društva je da u ovom momentu nisu stvoreni uslovi za otpis pomenutih obaveza.

Detaljnije informacije o obavezama po osnovu **finansijskog lizinga** su prezentovane u narednoj tabeli.

<i>Poverilac</i>	<i>Val</i>	<i>Ostatak obaveze u valuti</i>	<i>Ostatak obaveze u 000 RSD</i>	<i>Način otplate i datum dospeća</i>	<i>Godišnja kamatna stopa</i>
<i>Obaveze po osnovu lizinga u zemlji</i>					
Intesa leasing	EUR	1.416	148	mesečno 06.02.2012	10,32%
UniCredit leasing	EUR	16.716	1.749	mesečno 01.02.2012	8,36%
Raiffeisen leasing	EUR	58.197	6.090	mesečno 08.04.2012	12,80%
<i>Ukupno u zemlji</i>			7.987		
<i>Obaveze po osnovu lizinga u inostranstvu</i>					
HSBC bank leasing, Peru	USD	144.173	11.651	mesečno 01.12.2012.	7%
Banco Financiero, Peru	USD	183.017	14.799	mesečno 11.10.2013	7.50%
Banco Santander, Peru	USD	292.523	23.655	mesečno 01.08.2014.	5.95%
<i>Ukupno u inostranstvu</i>			50.105		
UKUPNO			58.092		

10.18 **Kratkoročne finansijske obaveze**

Struktura kratkoročnih finansijskih obaveza	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	128.282	240.463
Kratkoročni krediti od ostalih povezanih pravnih lica	13.500	13.500
Kratkoročni krediti u zemlji	553.428	1.148.964
Kratkoročni krediti u inostranstvu	455.467	504.236
Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine (Napomena 10.17)	183.026	91.650
Deo ostalih dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine (Napomena 10.18)	36.366	36.589
Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti		
Ostale kratkoročne finansijske obaveze – po viza računima		
Ostale kratkoročne finansijske obaveze		15.299
UKUPNO	1.370.069	2.050.701

Detaljnije informacije o obavezama po **kratkoročnim kreditima** su prikazane u narednoj tabeli.

Banka	Val	Ostatak obaveze u valuti	Ostatak obaveze u 000 RSD	Način otplate i datum dospeća	Godišnja kamatna stopa
<i>Kratkoročni krediti u zemlji</i>					
EP Holding	RSD	103.357.535	103.358	jednokratno 31.12.2012.	15.-dnevni repo nbs plus 1,5%
EP Hidroinžjering	RSD	13.500.000	13.500	jednokratno 31.12.2012.	bez kamate
Societe Generale Bank	EUR	311.390	32.584	jednokratno 30.06.2012.	3m EURIBOR + 4,5%
Societe Generale Bank-overdraft	RSD	274.454.250	274.454	10.08.2012.	1m BELIBOR + 1.4%
Banca Intesa - overdraft	RSD	29.390.322	29.390	11.08.2012.	15.60%
UniCredit banka	RSD	217.000.000	217.000	jednokratno 01.07.2012.	1m BELIBOR + 1,2 %
<i>Ukupno u zemlji</i>			670.286		

<i>Kratkoročni krediti u inostranstvu</i>					
Bomag	EUR	51.380	5.377	10.05.2012.	Bez kamate
Volvo	EUR	36.277	3.796	12.03.2012.	Bez kamate
Standard Chartered Bank	UGX	2.178.966.620	70.672	15.02.2012	21.5%
Standard Chartered Bank	USD	2.251.002	182.030	15.02.2012.	9%
Standard Chartered Bank - overdraft	USD	2.393.979	193.592	30.06.2012.	9%
<i>Ukupno u inostranstvu</i>			455.467		
UKUPNO			1.125.753		

Deo dugoročnih kredita koji dospeva do jedne godine je objašnjen u Napomeni broj 10.17

Dozvoljeno prekoračenje po tekućim računima u zemlji odobreno je od strane Societe Generale bank u iznosu od 332.384 hiljada dinara i Intesa bank u iznosu od 30.000 hiljada dinara.

Dozvoljeno prekoračenje po tekućim računima u inostranstvu odobreno je od strane Standard Chartered Bank – Uganda u iznosu od 2.400 hiljada USD.

10.19 Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	1.082.727	1.105.812
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	186.579	265.255
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	15.000	17.649
Dobavljači u zemlji	477.700	238.004
Dobavljači u inostranstvu	389.353	424.347
Ostale obaveze iz poslovanja	21.442	69.994
Obaveze iz specifičnih poslova		
UKUPNO	2.172.802	2.121.061

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 15 do 45 dana.

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2011. godine u iznosu od 575.076 hiljada dinara su izražene u stranoj valuti, uglavnom u USD i EUR.

Ostale obaveze iz poslovanja se najvećim delom odnose na garantni depozit po podizvođačkim ugovorima 17.865 hiljada dinara na Projektima u Peruu Z-014 Yanacocha i Z-016 Chavimochic.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.20 Ostale kratkoročne obaveze

Struktura ostalih kratkoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2011.	2010.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	183.119	151.941
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	24.003	16.722
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	510	510
Obaveze prema zaposlenima	5.787	4.892
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora		
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru		
Ostale obaveze	501	798
UKUPNO	213.920	174.863

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na obaveze prema Sindikalnoj organizaciji Društva.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.21 Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2011.	2010.
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	569	
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	456.085	119.437
Svega	456.654	119.437
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi	148.703	185.897
Obračunati prihodi budućeg perioda	31.360	
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Razgraničene obaveze za PDV	1.549	
Ostala pasivna vremenska razgraničenja		55.049
Svega	181.612	240.946
UKUPNO	638.266	360.383

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Društvu izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

Najznačajniji iznosi **unapred obračunatih troškova**:

- 5.112 hiljada dinara obračunati troškovi otpremnina neisplaćenih u 2011. godini
- 77.386 hiljada dinara ukalkulisani troškovi na osnovu predušitacije podizvođača Inter Kop d.o.o. za period oktobar – decembar 2011. godine (Projekat Lot 1.1 Novi Sad)
- 1.166 hiljada dinara ukalkulisani troškovi podizvođača Kolubara građevinara d.o.o za decembar 2011. godine (Projekat Lot 1.1 Novi Sad)
- 41.662 hiljada dinara ukalkulisani troškovi kamata na dugoročne obaveze prema ostalim pravnim licima Napomena 10.18

- 17.063 hiljada dinara unapred obračunati troškovi advokatskih usluga Projekat Z-0188 Chira Piura, Peru.

Obaveze po osnovu poreza na dobitak u 2011. godini iznose 27.380 hiljada dinara, u 2010. godini 1.636 hiljada dinara.

10.22 Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Odložena poreska sredstva	5.937	2.688
Odložene poreske obaveze		
Neto poreska sredstva/obaveze	5.937	2.688

Na odloženim poreskim sredstvima iskazani su iznosi poreza iz dobiti koji mogu da se povrate u narednim godinama po osnovu odbitnih privremenih razlika, u skladu sa MRS 12 i drugim relevantnim standardima.

Privremene razlike predstavljaju razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva ili obaveze iskazane u bilansu stanja i njihovog poreskog iznosa (osnovice).

Odložena poreska sredstva, odnosno iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima, u Društvu su formirane po osnovu:

- rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19; i
- razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice.

Iznos odloženih poreskih sredstava izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (10%).

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih sredstava (obaveza)	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
Stanje odloženih poreskih sredstava (obaveza) na kraju prethodne godine	2.688	- 2.005
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	5.937	2.688
ODLOŽENI PORESKI PRIHODI (RASHODI) PERIODA	3.249	-296

Odloženi poreski prihod perioda je priznat u korist rezultata Društva u godini kada je ustanovljeno povećanje stanja odloženih poreskih sredstava.

U 2010.godini izvršena je korekcija obračuna poreskih sredstava/obaveza iz 2009.godine u iznosu od 4.989 hiljada dinara u korist neraspoređene dobiti ranijih godina.

Inače, u obrascu PK 1, pod nazivom „Poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva“, Društvo je u 2011. godini prikazalo iznos od 128.217 hiljada RSD (u 2010. godini 153.469 hiljada RSD), kao neiskorišćeni deo poreskog kredita Društva, koji se kao potencijal prenosi na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda.

Godina nastanka poreskog kredita, kao i godina kada ističe mogućnost da Društvo koristi poreski kredit za ulaganja u osnovna sredstva, prikazana je u narednoj tabeli.

<i>Godina nastanka poreskog kredita</i>	<i>Godina isteka poreskog kredita</i>	<i>u 000 RSD</i>
2003.	2013.	8.505
2004.	2014.	23.750
2005.	2015.	1.721
2006.	2016.	12.925
2007.	2017.	-3.426
2008.	2018.	88.314
2009.	2019.	12.666
2010.	2020.	9.014
2011.	2021.	-25.253
UKUPNO		128.217

10.23 Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa kupcima sa stanjem na dan 31.12.2011. godine .

Izvodi otvorenih stavki nisu slati po osnovu tuženih potraživanja, a koja iznose 639 hiljada dinara (Media Max d.o.o., „Internacional CG“ – Hotel Intercontinental Beograd).

U narednoj tabeli prikazani su iznosi potraživanja od kupaca koji su osporili iznos iz poslatih Izvoda otvorenih stavki.

<i>Kupci koji su osporili iznos iz poslatih Izvoda otvorenih stavki</i>	<i>Osporen iznos u 000 dinara</i>
Inter Kop d.o.o.	615
Dunav grupa agregati	1.465
UKUPNO	2.080

Osnov navedenih neslaganja u iznosu od 2.080 hiljada dinara je evidentiranje ispostavljenih faktura Društva za decembar 2011.godine u poslovnim knjigama kupaca u januaru 2012.godine.

I pored osporavanja iznosa od strane kupaca, Društvo nije u svojim poslovnim knjigama umanjilo vrednost potraživanja, jer je stav stručnih službi da su iskazani iznosi potraživanja realni.

Društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa dobavljačima sa stanjem na dan 31.12.2011. godine.

Struktura najznačajnijih osporenih iznosa je prikazana u narednoj tabeli.

<i>Dobavljači koji su poslali Izvod otvorenih stavki</i>	<i>Osporen iznos u 000 dinara</i>
Inter Kop	2.146
Lafarge	-213
SGZR Žiksi	-554
Peri oplate	95
Elektrovojvodina Novi Sad	-63
Termoelektro projekt – dati avans	-347
Ukupno	1.064

U vezi navedenih neslaganja Društvo raspolaže sledećim informacijama:

- 2.146 hiljada dinara – zaključno sa 31.12.2011.godine Društvu nisu ispostavljene dve fakture navedene u IOS-u dobavljača
- - 213 hiljada dinara – dobavljač u poslovnim knjigama nema evidentiranu uplatu avansa od strane Društva
- - 554 hiljada dinara – dobavljač je u poslovnim knjigama V privremenu situaciju za decembar 2011.godine ispostavljenju Društvu evidentirao u januaru 2012.godine
- 95 hiljada dinara - zaključno sa 31.12.2011.godine Društvu nisu ispostavljene dve fakture navedene u IOS-u dobavljača, i dobavljač nije isknjižio primljen depozit u skladu sa ugovorom o zakupu br.SRB00A10-204 na ime zatvaranja dela duga Društva.
- - 63 hiljada dinara u poslovnim knjigama Društva evidentirana je veća obaveza, u toku je usaglašavanje
- - 347 hiljada dinara – dobavljač osporava primljen avans od Društva

10.24 Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivnu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	<i>u 000 dinara</i>
	<i>2011.</i>
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>	
Primljena jemstva	3.023.868
Svega	3.023.868
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>	
Date garancije	4.771.231
Data jemstva	1.709.682
Svega	6.480.913
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>	
Date menice	5.376
Svega	5.376
UKUPNO	9.510.157

U nastavku je dat analitički pregled vanbilansne aktive i pasive

<i>Poverilac</i>	<i>Podaci o glavnom dugu</i>	<i>Dospeće date menice</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos u valuti</i>	<i>Iznos u 000 RSD</i>
BOMAG GmbH, Hellerwald D56154 BOPPARD, Germany	Ugovor 1781/12.09.2011. eur 77.070	10.01.2012.	eur	10,276.00	1,075
BOMAG GmbH, Hellerwald D56154 BOPPARD, Germany	Ugovor 1781/12.09.2011. eur 77.070	10.02.2012.	eur	10,276.00	1,075
BOMAG GmbH, Hellerwald D56154 BOPPARD, Germany	Ugovor 1781/12.09.2011. eur 77.070	10.03.2012.	eur	10,276.00	1,075
BOMAG GmbH, Hellerwald D56154 BOPPARD, Germany	Ugovor 1781/12.09.2011. eur 77.070	10.04.2012.	eur	10,276.00	1,075
BOMAG GmbH, Hellerwald D56154 BOPPARD, Germany	Ugovor 1781/12.09.2011. eur 77.070	10.05.2012.	eur	10,276.00	1,075
UKUPNO DATE MENICE					5,376

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Banka</i>	<i>Vrsta garancije</i>	<i>Projekat</i>	<i>Zemlja</i>	<i>dospeće</i>	<i>kamata/ provizija</i>	<i>val</i>	<i>iznos u valuti</i>	<i>iznos u 000 RSD</i>
Societe generale banka	Garancija za urednu otplatu kredita EUR 2.210.221,00	N.Sad Lot 1.1, Kazakstan, Uga	Kazahstan,	22.04.2013.	0.25%	eur	884,088.00	92,512
Societe generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Novi Sad Lot 1.1.	Srbija	28.05.2012.	0.25%	rsd	342,015,429.66	342,015
Societe generale banka	Garancija za garantni depozit	Novi Sad Lot 1.1.	Srbija	28.08.2014.	0.25%	rsd	331,452,446.22	331,452
Jubmes banka	Garancija za garantni period	Jurija Gagarina	Srbija	24.06.2012.	0.25%	rsd	86,372,492.56	86,372
Unicredit banka	Kontragarancija u korist Deutche bank	Bancarevo-Crvena reka lot II	Srbija	27.02.2012.	0.30%	eur	600,000.00	62,785
Societe generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Tisa	Srbija	04.12.2012.	0.25%	rsd	67,066,715.57	67,067
Societe generale banka	Garancija za avans u gotovini	Tisa	Srbija	06.11.2012.	0.35%	rsd	67,066,715.57	67,067
Jubmes banka	Garancija za ozbiljnost ponude	Bancarevo-Crvena reka lot III	Srbija	10.02.2012.	0.25%	eur	600,000.00	62,785
Jubmes banka	Garancija za avans u gotovini	Strazevica	Srbija	31.03.2012.	0.25%	rsd	170,000,000.00	170,000
Jubmes banka	Garancija za garantni period	Mirijeovski bulevar	Srbija	30.11.2013.	0.25%	rsd	74,370,029.53	74,370
Jubmes banka	Garancija za ozbiljnost ponude	Grdelica-Caricina dolina lot 3	Srbija	12.07.2012.	0.25%	eur	500,000.00	500
Societe generale banka	Kontragarancija HSBC	Filijala Peru	Peru	30.01.2013.	0.35%	usd	4,500,000.00	363,898
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Huamachuco	Peru	21.02.2012.	0.80%p.a.	sol	8,727,808.71	261,693
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla, finalna likvidacija	Chira Piura III Z-0188	Peru	10.06.2012.	0.80%p.a.	sol	30,000.00	900
Scotiabank	Garancija za ozbiljnost ponude	Filijala Peru	Peru	15.02.2012.	0.80%p.a.	sol	551,885.04	16,548
Scotiabank	Garancija za ozbiljnost ponude	Filijala Peru	Peru	10.04.2012.	0.80%p.a.	sol	1,560,000.00	46,775
Scotiabank	Garancija za ozbiljnost ponude	Filijala Peru	Peru	25.03.2012.	0.80%p.a.	sol	95,120.42	2,852
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Yanacocha Z-014	Peru	11.01.2012.	0.80%p.a.	sol	4,894,265.46	146,748
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Yanacocha Z-014	Peru	12.01.2012.	0.80%p.a.	sol	67,853.33	2,034
BBVA Continental	Garancija za avans u gotovini	Yanacocha Z-014	Peru	26.01.2012.	0.80% p.a.	sol	5,183,022.90	155,407
Scotiabank	Garancija za avans u gotovini-projekat Jesus	Yanacocha Z-014	Peru	18.02.2012.	0.80% p.a.	sol	372,293.77	11,163
HSBC	Garancija za avans za materijal br. 1	Yanacocha Z-014	Peru	02.02.2012.	0.95% p.a.	sol	815,136.80	24,441
Scotiabank	Garancija za avans za materijal-projekat Jesus	Yanacocha Z-014	Peru	18.02.2012.	0.80% p.a.	sol	744,587.54	22,326
Scotiabank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza-Petroleu	Yanacocha Z-014	Peru	31.12.2011.	0.80%p.a.	sol	450,000.00	13,493
Scotiabank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza-Petroleu	Yanacocha Z-014	Peru	19.01.2012.	0.80%p.a.	sol	250,000.00	7,496
Scotiabank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza-Repsol	Yanacocha Z-014	Peru	28.02.2012.	0.80%p.a.	sol	200,000.00	5,997
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla, adicional 01-12	Yanacocha Z-014	Peru	12.01.2012.	0.80%p.a.	sol	393,608.15	11,802
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Chavimochic Z-016	Peru	07.02.2012.	0.80% p.a.	sol	5,381,503.58	161,358
Scotiabank / BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla, adicionali 01-17	Chavimochic Z-016	Peru	07.02.2012.	0.80%p.a.	sol	852,626.29	25,565
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla, Tumbes Z-015	Peru	01.03.2012.	0.80% p.a.	sol	5,680,120.25	170,311
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla, Tumbes Z-015	Peru	01.03.2012.	0.80%p.a.	sol	663,614.43	19,898
Scotiabank	Garancija za dobro izvršenje posla	Zarumilla, Tumbes Z-015	Peru	01.03.2012.	0.80% p.a.	sol	169,580.61	5,085
Scotiabank	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba Chota Z-019	Peru	23.02.2012.	0.80%p.a.	sol	7,550,106.97	226,381
Santander	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba Chota Z-019	Peru	23.02.2012.	1%p.a.	sol	5,000,000.00	149,919
BBVA Continental	Garancija za avans u gotovini	Cochabamba Chota Z-019	Peru	23.02.2012.	0.80%p.a.	sol	9,000,000.00	269,854
BBVA Continental	Garancija za dobro izvršenje posla	Cochabamba Chota Z-019	Peru	17.01.2014.	0.80%p.a.	sol	8,513,982.49	255,281
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Zirobwe Z-010	Uganda	19.08.2012.	0.30%	usd	5,459,106.61	441,457
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla	Kawempe-Kafu Z-017	Uganda	26.01.2013.	0.30%	usd	4,660,947.14	376,913
Banc of Africa	Garancija za dobro izvršenje posla	Wabigalo-Nakasongola Z-018	Uganda	28.09.2012.	0.50%	ugx	1,217,174,415.00	39,477
Banc of Africa	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovornih obaveza	Kawempe-Kafu Z-017	Uganda	28.05.2012.	0.50%	usd	700,000.00	56,606
Standard Chartered Bank	Garancija dobavljaču za izvršenje ugovorenih obaveza	Kawempe-Kafu Z-017	Uganda	14.10.2012.	0.75%	ugx	500,000,000.00	16,217
Unicredit banka	Garancija za ozbiljnost ponude	Mpigi-Kanoni	Uganda	28.01.2012.	0.30%	usd	900,000.00	72,780
Unicredit banka	Garancija za urednu otplatu kredita Yapi Amsterdam 4,5mil.E	Zirobwe Z-010	Uganda	12.03.2012.	0.30%	eur	321,428.58	33,635
UKUPNO DATE GARANCIJE								4,771,231

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Banka</i>	<i>Vrsta obaveze</i>	<i>Datum odobr.</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos u orig.valuti</i>	<i>Iznos u RSD</i>	<i>Dospeće</i>	<i>Obezbedjenje - Primljena jemstva</i>	<i>saldo u 000 RSD</i>
Societe generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla za Novi Sad lot 1.1	2010	rsd	342,015,429.66	342,015,429.66	28.05.2012.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	342,015
Societe generale banka	Garancija za garantni depozit Novi Sad lot 1.1.	2010	rsd	331,452,446.22	331,452,446.22	28.08.2014.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	331,452
Jubmes banka	Garancija za garantni period Jurija Gagarina	2010	rsd	86,372,492.56	86,372,492.56	24.06.2012.	jemstvo EP HO	86,372
Jubmes banka	Avansna garancija -Tunel Straževica	2011	rsd	170,000,000.00	170,000,000.00	31.03.2012.	jemstvo EP HO	170,000
Societe generale banka	Garancija za dobro izvršenje posla -Tisa	2011	rsd	67,066,715.57	67,066,715.57	04.12.2012.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	67,067
Societe generale banka	Garancija za avans u gotovini - Tisa	2011	rsd	67,066,715.57	67,066,715.57	06.11.2012.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	67,067
Unicredit banka	Kontragar. u korist Deutche bank "Brancarevo-Crvena reka" L	2011	eur	600,000.00	62,784,540.00	02.04.2012.	jemstvo EP HO	62,785
Jubmes banka	Licitaciona garancija za "Brančarevo-Crvena reka"Lot3	2011	eur	600,000.00	62,784,540.00	10.02.2012.	jemstvo EP HO	62,785
Jubmes banka	Garanc.za otklanjanje nedostataka u gar. periodu	2011	rsd	74,370,029.53	74,370,029.53	30.11.2013.	jemstvo EP HO	74,370
Societe generale banka	Overdraft	2011	rsd	332,384,000.00	332,384,000.00	10.08.2012.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	274,454
Intesa banka	Overdraft	2011	rsd	30,000,000.00	30,000,000.00	11.08.2012.	jemstvo EP HO i EP VG	29,390
Unicredit banka	Kratkoročni kredit za obrtna sredstva	2010-11	rsd	217,000,000.00	217,000,000.00	01.07.2012.	jemstvo EP HO, VG i OP	217,000
Raiffeisen banka	Nabavka opreme za N.Sad lot 1.1.	2007	eur	1,102,517.50	115,368,423.47	08.04.2012	jemstvo EP HO	6,109
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla - Zirobwe	2008	usd	5,459,106.61	441,457,206.95	19.08.2012.	jemstvo EP HO	441,457
Unicredit banka	Garancija za dobro izvršenje posla - Kawempe-Kafu	2010	usd	4,660,947.14	376,913,083.61	26.01.2013.	EP HO,VG i OP	376,913
Unicredit banka	Licitaciona garancija za Mpigi-Kanoni u Ugandi	2011	usd	900,000.00	72,779,580.00	11.04.2012.	jemstvo EP HO	72,780
Unicredit banka	Nabavka opreme za Ugandu	2008	eur	4,500,000.00	470,884,050.00	12.03.2012.	EP HO,VG i OP	33,635
Societe generale banka	Nabavka opreme za Ugandu	2008	eur	2,210,221.00	231,279,514.64	22.04.2013.	jemstvo EP HO i EP VG	92,512
Societe generale banka	Nabavka asfaltne baze za Ugandu	2009	eur	1,500,000.00	156,961,350.00	22.12.2013.	jemstvo EP HO i EP VG	78,481
Societe generale banka	Nabavka opreme za Ugandu	2010	eur	1,000,000.00	104,640,900.00	20.01.2015.	jemstvo EP HO	104,641
Societe generale banka	Nabavka opreme za Ugandu	2010	eur	311,390.00	32,584,129.85	30.06.2012.	jemstvo EP HO, EP VG, EP HI	32,584
UKUPNO PRIMLJENA JEMSTVA								3,023,868

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>Glavni dužnik</i>	<i>Podaci o glavnom dugu</i>	<i>Datum i broj ugovora o jemstvu</i>	<i>Val</i>	<i>Iznos neizmirene obaveze u valuti od strane glavnog dužnika na dan 31.12.2012.</i>	<i>Iznos neizmirene obaveze u 000 RSD od strane glavnog dužnika na dan 31.12.2012.</i>
<i>Energoprojekt Oprema ad</i>					<i>220,892</i>
Energoprojekt Oprema ad	Garancija dobro izvršenje posla za projekat Twin Lake Real Estate, EUR 634.000, Komercijalna banka, vaznost do 02.07.2012.	ugovor o jemstvu zaključen 31.05.2010. nas zav.br.1317/11.06.10.	eur	634,000.00	66,342
Energoprojekt Oprema ad	Okvirna linija za izdavanje garancija, akreditiva i pisma o namerama, EUR 6.000.000, Raiffeisen banka, vaznost do 30.04.2015.	Ugovor o jemstvu br. 5897 od 26.05.2011.	eur	1,476,948.16	154,549
<i>Energoprojekt Visokogradnja ad</i>					<i>1,167,617</i>
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/10, Societe Generale banka, EUR 1.500.000, vaznost do 30.06.2012.	28.07.2008.	eur	1,500,000.00	156,961
Energoprojekt Visokogradnja ad	Garancija za uredno pl.obaveza, Societe Generale banka, EUR 2.289.779, vaznost do 15.02.2013.	Ugovor o jemstvu br.3984/08 od 12.08.2008.	eur	763,259.00	79,868
Energoprojekt Visokogradnja ad	Avansna garancija, Unicredit banka, EUR 3.544.800, vaznost do 22.01.2012.	18.08.2010.	eur	2,739,412.67	286,655
Energoprojekt Visokogradnja ad	Garancija dobro izvršenje posla, Unicredit banka, EUR 2.363.200, vaznost do 22.01.2012.	18.08.2010.	eur	1,826,275.12	191,103
Energoprojekt Visokogradnja ad	Avansna garancija, Unicredit banka, EUR 429.372,00, vaznost do 18.10.2012.	23.12.2011.	eur	429,372.00	44,930
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 2.000.000, vaznost do 30.06.2012.	19.08.2011.	eur	2,000,000.00	209,282
Energoprojekt Visokogradnja ad	Kredit ug.br. 02/11, Societe Generale banka, EUR 1.900.000, vaznost do 30.06.2012.	22.12.2011.	eur	1,900,000.00	198,818
<i>Energoprojekt Holding ad</i>					<i>321,174</i>
Energoprojekt Holding ad	Kredit za trajna obrtna sredstva, RSD 321.174.000 Fond za razvoj Republike Srbije, ugovor o kreditu br.21437 od 29.12.2010., rok vaznosti 2 godine	Ugovor o jemstvu br. 21437/1 od 29.12.2010.	rsd	321,174,000.00	321,174
UKUPNO DATA JEMSTVA					1,709,682

11. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA

U sledećoj tabeli je prikazana hipoteka upisana na teret Društva

<i>Nepokretnost</i>	<i>m²</i>	<i>Knjigovod. vrednost u USD</i>	<i>Knjigovod. vrednost u 000 RSD</i>	<i>Procenjena vrednost u USD</i>	<i>Procenjena vrednost u 000 RSD</i>
Zemljište „Santa Clara“, Lima, Peru	20.515,95	231.571	18.726	4.718.669	381.581
Poslovni prostor 16.-18. sprat, Lima, Peru	427,73	156.368	12.645	571.828	46.242
Zgrada Cruz Del Sur, Lima, Peru	3.229,84	2.666.267	215.611	4.865.167	393.428
Magacin “Santa Clara”, Lima, Peru	792,35	280.246	22.663	178.029	14.397
Ukupno	24.965,87	3.334.452	269.645	10.333.693	835.646
Hipoteka 66,53%				6.875.146	555.967

Za potrebe obezbeđenja kreditne linije odobrene od strane Scotiabank Peru upisana je hipoteka na imovini Društva u iznosu od 555.967 hiljada dinara što predstavlja 66,53% ukupno procenjene vrednosti imovine koja je predmet hipoteke. Procena vrednosti izvršena je od strane ovlašćenih procenitelja Scotiabank.

12. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana.

U sledeće dve tabele je prikazana struktura obaveza i potraživanja sa povezanim pravnim licima kao i prihodi i rashodi nastali iz internih dužničko poverilačkih odnosa.

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje (EP Visokogradnja, EP Oprema)	216	304
Drugi poslovni prihodi (EP Holding, EP Oprema)	4.063	3.567
Finansijski prihodi (EP Garant)		34
Ostali prihodi (EP Garant, EP Holding)	2.500	3.117
Svega	6.779	7.022
<i>Rashodi</i>		
Troškovi materijala (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Energodata)	5.180	3.999
Troškovi proizvodnih usluga (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Energodata)	6.020	7.659
Nematerijalni troškovi (EP Holding, EP Visokogradnja, EP Energodata, EP Garant)	107.346	106.593
Ostali troškovi (EP Visokogradnja)	355	
Svega	118.901	118.251

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2011.</i>	<i>2010.</i>
<i>Potraživanja</i>		
Energoprojekt Holding	806	411
Energoprojekt Garant		33.404
Energoprojekt Visokogradnja	106.885	135.853
Energoprojekt Oprema	783	4.382
Energoprojekt Hidroinženjering	5.815	5.701
Energoprojekt Entel		2.501
Svega	114.289	181.842
<i>Obaveze</i>		
Energoprojekt Holding	952.445	373.482
Energoprojekt Visokogradnja	1.990	29.691
Energoprojekt Oprema	141	23
Energoprojekt Garant	11.027	2.554
Energoprojekt Hidroinženjering	13.587	13.587
Energoprojekt Energodata	806	651
Svega	979.996	419.988

Potraživanja i obaveze od povezanih pravnih lica potiču uglavnom iz transakcija prodaje usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu.

13. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu:

- sudskih sporova.

Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. U procenjene vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2011. godine, su uključene i vrednosti zateznih kamata .

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

<i>R.br.</i>	<i>Tužilac</i>	<i>Tuženi</i>	<i>P.br.</i>	<i>Osnov i visina</i>	<i>Nadležan</i>	<i>Stanje postupka</i>
1	EP Niskogradnja	Internacional CG u restrukturiranju	P. 9720-08	Radi duga od 182.056,00 dinara	PSB	Pravnosnažnom presudom usvojen naš tužbeni zahtev
2	Dunav Osiguranje	EP Niskogradnja, a.d.	XXI P 3836/08	Regresna tužba 278.230,00 din.	Privredni sud Beograd	Neizvesno, postupak u prekidu do okončanja kriv.post.
3	Vitimir Ćupović	EP Niskogradnja, a.d.	77 P 52955/10	Naknada štete za povredu na radu 725.000,00 din.	I Osnovni sud Beograd	U prvom stepenu odbijen tuž.zahtev
4	RF PIO Filijala Beograd	EP Niskogradnja, a.d.	XXII 6850/09	Naknada štete 419.600,10 din.	Privredni sud Beograd	Postupak u prekidu do okončanja kriv. postup.
5	RZZO Filijala Beograd	EP Niskogradnja, a.d.	43 P 302/11	Naknada štete 468.345,00 dinara	Privredni sud Beograd	Neizvesno
6	Gordana i Veselin Medenica	EP Niskogradnja, a.d.	4 P1 9641/10	Nakna. štete 3.200.000,00 povreda na radu	I Osnovni sud Beograd	Neizvesno
7	Aleksić Mirjana	EP Niskogradnja, a.d.	P 4273/11	Naknada štete 500.000,00 din.	I Osnovni sud Novi Sad	Neizvesno
8	Dunav osiguranje	1. D. Nikolić 2. EP Niskogr.	31-P- 11853/10	Vrednost - 2.500.000 rsd Osnov - Regresna tužba	Privredni sud u Beogradu	Neizvesno
9	EP Niskogradnj a.d.	Media max d.o.o.	30-P- 3049/11	Dug- 456.540,79 rsd	Privredni sud u Beogradu	Osnovano
10	Nešković i dr.	Niskogradnja a.d.		Isplata bonusa, 81.317,14 USA\$	I OS	Neizvesno
11	Marinković Vladimir	Niskogradnja a.d.		Isplata bonusa, 46.000,00USA\$	I OS	Odbijen tužbeni zahtev prvostepenom presudom, postupak po žalbi
12	Gačić i dr.	Niskogradnja a.d.		Isplata bonusa, 50.028,00 USA\$	I OS	Neizvesno
13	Mutapović Danica	Niskogradnja a.d.		Isplata bonusa, 22.971,54 USA\$	I OS	Postupak po žalbi

Energoprojekt Niskogradnja a.d.

14	EP Niskogradnj a.d.	Intermost doo u stečaju		Utvrđivanje potraživanja, 378.000.000 rsd	PS	Prvostepeni postupak-veštačenje
15	Intermost doo u stečaju	EP Niskogradnj a.d.		Protivtužba radi isplate 189.827.985,02 i 3.040.766,66 dinara	PS	Prvostepeni postupak-veštačenje, neosnovano
16	EP Niskogradnj a.d. i JIK Banka a.d. u stečaju	Privredna banka Sarajevo		Naplata garancija za uredno vraćanje avnsa po aneksu V uz Ugovor za radove u Jemenu, 1.400.000,00 USA \$	OS Sarajevo	Prvostepeni postupak
17	EP Niskogradnj a.d. i JIK Banka a.d. u stečaju	Privredna banka Sarajevo		Naplata garancija, za uredno vraćanje avansa za radove u Jemenu 2.576.674,10 USA \$ i 7.324.771,94 YER	OS Sarajevo	Prvostepeni postupak
19	EP Niskogradnj a.d. i JIK Banka a.d. u stečaju	Privredna banka Sarajevo		Naplata garancija za dobro izvršenje posla za radove u Jemenu, 21.802.279 YER	OS Sarajevo	Prvostepeni postupak
20	EP Niskogradnj a.d.	JIK banka a.d u stečaju		Utvrđivanje potraživanja, čeka se deoba stečajne mase, 218.000,00 USA\$	PS Bgd	Osnovano
21	EP Niskogradnja a.d.	Jugobanka a.d. i filijala Jugobanka New York Agency		Prijava potraživanja u stečaju - 455.877,88 USA \$ sa domicilnom kamatom od 3.1.2002.god do isplate - 800,00 USA \$ sa domicilnom kamatom od 3.1.2002.god. do isplate - 12.055.133,05 dinara sa zsk od 3.1.2002.god. do isplate 5.188,48 dinara sa zsk od 3.1.2002.god. do isplate	PS Bgd	Osnovano
22	EP Niskogradnja a.d.	Beogradska Banka a.d. i filijala Beogradska Banka New York Agency		Prijava potraživanja u stečaju - 4.546,10 USA \$ sa domicilnom kamatom od 3.1.2002.god. do isplate 16.278.516,61 dinara sa zsk od 3.01.2002	PS Bgd	Osnovano
23	GP Rad u stečaju	EP Vg a.d., EP Ng a.d., EPO, Promet d.o.o.		Potraživanje po Ugovoru za radove na Al Shamal, Irak, 36.423.823,14 USA\$	PS Bgd	Prvostepeni postupak (radove izvodila EP VG a.d.)
24	Bosna putevi, Sarajevo	EP Niskogradnja a.d.		Dug 17.604.299,00 USA \$ po osnovu ispostavljenih situacija i povraćaja mehanizacije za radove na rekonstrukciji puta SANA HODEIDA u Jemenu	PS Bgd	Neosnovano
25	Bosna putevi, Sarajevo	1.SDK 2.EP Niskogradnja a.d.		Zabrana naplata akceptnih naloga - Nevraćeni avans po aneksu 5 uz Ugovor za radove u Jemenu, 1.404.088,00 USD	OS Sarajevo	Neosnovano

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstvo mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac.

Potencijalna **sredstva po osnovu sudskih sporova** se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva .

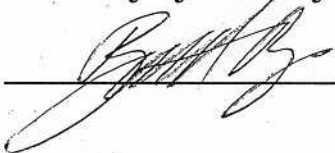
14. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
28.02.2012. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Direktor

7/16.

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10
11000 Belgrade
Republic of Serbia
Tel: +381 11 3281 399
Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

U skladu sa članom 50. i 51. Zakona o tržištu kapitala („Službeni glasnik RS“ broj 31/2011) i članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava („Službeni glasnik RS“ broj 14/2012) „Energoprojekt-Niskogradnja“ a.d., iz Beograda, MB: 07073160 objavljuje:

GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2011.GODINU

I GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

- 1.1. Bilans stanja
- 1.2. Bilans uspeha
- 1.3. Izveštaj o tokovima gotovine
- 1.4. Izveštaj o promenama na kapitalu
- 1.5. Napomene uz finansijske izveštaje

II IZVEŠTAJ REVIZORA

III GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

<p>1) <i>Prikaz razvoja i rezultata poslovanja Društva, a naročito finansijsko stanje u kome se Društvo nalazi i podaci važni za procenu stanja imovine Društva</i></p>	<p style="text-align: center;"><u>Analiza poslovanja u 000 rsd</u></p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>Ukupan prihod</td> <td style="text-align: right;">7.701.582</td> </tr> <tr> <td>Ukupan rashod</td> <td style="text-align: right;">7.276.357</td> </tr> <tr> <td>Bruto dobit</td> <td style="text-align: right;">425.225</td> </tr> <tr> <td>Prihodi od delatnosti</td> <td style="text-align: right;">6.254.323</td> </tr> <tr> <td>Prihodi od prodaje roba</td> <td style="text-align: right;">13.730</td> </tr> <tr> <td>Prihodi od prodaje pro. I usluga</td> <td style="text-align: right;">3.916</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;"><u>Pokazatelji poslovanja:</u></p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>Ekonomičnost poslovanja</td> <td style="text-align: right;">102.91%</td> </tr> <tr> <td>Rentabilnost poslovanja</td> <td style="text-align: right;">5.14%</td> </tr> <tr> <td>Likvidnost poslovanja</td> <td style="text-align: right;">0.95%</td> </tr> <tr> <td>Prinos na ukupni kapital</td> <td style="text-align: right;">25.83%</td> </tr> <tr> <td>Neto prinos na sopstveni kapital</td> <td style="text-align: right;">24.06%</td> </tr> <tr> <td>Poslovni neto dobitak</td> <td style="text-align: right;">6.39%</td> </tr> <tr> <td>Stepen zaduženosti</td> <td style="text-align: right;">77.05%</td> </tr> <tr> <td>Likvidnost I stepena</td> <td style="text-align: right;">5.65%</td> </tr> <tr> <td>Likvidnost II stepena</td> <td style="text-align: right;">93%</td> </tr> <tr> <td>Neto obrtni kapital u 000</td> <td style="text-align: right;">710.065</td> </tr> <tr> <td>Dobitak po akciji</td> <td style="text-align: right;">0.38%</td> </tr> </table> <p>Vrednost osnovnog kapitala rsd 612.183.710,00 Broj izdatih akcija 1.493.131</p>	Ukupan prihod	7.701.582	Ukupan rashod	7.276.357	Bruto dobit	425.225	Prihodi od delatnosti	6.254.323	Prihodi od prodaje roba	13.730	Prihodi od prodaje pro. I usluga	3.916	Ekonomičnost poslovanja	102.91%	Rentabilnost poslovanja	5.14%	Likvidnost poslovanja	0.95%	Prinos na ukupni kapital	25.83%	Neto prinos na sopstveni kapital	24.06%	Poslovni neto dobitak	6.39%	Stepen zaduženosti	77.05%	Likvidnost I stepena	5.65%	Likvidnost II stepena	93%	Neto obrtni kapital u 000	710.065	Dobitak po akciji	0.38%
Ukupan prihod	7.701.582																																		
Ukupan rashod	7.276.357																																		
Bruto dobit	425.225																																		
Prihodi od delatnosti	6.254.323																																		
Prihodi od prodaje roba	13.730																																		
Prihodi od prodaje pro. I usluga	3.916																																		
Ekonomičnost poslovanja	102.91%																																		
Rentabilnost poslovanja	5.14%																																		
Likvidnost poslovanja	0.95%																																		
Prinos na ukupni kapital	25.83%																																		
Neto prinos na sopstveni kapital	24.06%																																		
Poslovni neto dobitak	6.39%																																		
Stepen zaduženosti	77.05%																																		
Likvidnost I stepena	5.65%																																		
Likvidnost II stepena	93%																																		
Neto obrtni kapital u 000	710.065																																		
Dobitak po akciji	0.38%																																		
<p>2) <i>Opis očekivanog razvoja Društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama Društva, kao i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje Društva izloženo</i></p>	<p>Aktivnosti preduzeća su i dalje vezane za poslove u okviru osnovne delatnosti: izgradnja i rekonstrukcija saobraćajnica, tunela, metroa, kolektora... Poslovanje se odvija na tržištima Srbije, Perua i Ugande. Povećana konkurencija u zemlji prisustvom stranih firmi koje nude izvođenje radova po znatno nižim cenama i otežan nastup u inostranstvu zbog nedovoljnog garancijskog i kreditnog potencijala glavni su rizici i pretnje kojima je Društvo izloženo.</p>																																		
<p>3) <i>Svi važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju se izveštaj priprema</i></p>	<p>Doneta je odluka o usklađivanju Osnivačkog akta, odluka o Statutu i odluka o Poslovniku rada Skupštine Energoprojekt-Niskogradnja a.d. u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, izbor novog korporativnog agenta M&V Investments, izbor novog revizora BDO, prodaja akcija Energoprojekt Garant</p>																																		
<p>4) <i>Svi značajniji poslovi</i></p>	<p>Izvodjenje radova na izradi nasipa na levoj obali Tise, Izgradnja autoputa E-75, Lot 1.1, Izgradnja tunela Straževica, Izvodjenje radova na rehabilitaciji puta Cochabamba-Chota- Peru, Put Yanacocha- Peru, Asfaltiranje puta Kawempe-Kafu Uganda, Put Kampala-Gayaza-Ziobwe, Uganda</p>																																		

5) <i>Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja</i>	Nije bilo značajnijih ulaganja u istraživanja i razvoj osnovne delatnosti i informacione tehnologije
--	--

Podaci o stečenim sopstvenim akcijama*	
Razlozi sticanja sopstvenih akcija	
Broj i nominalna vrednost stečenih sopstvenih akcija	
Imena lica od kojih su akcije stečene	
Iznos koji je Društvo isplatilo po osnovu sticanja sopstvenih akcija, odn. naznaka da su akcije stečene bez naknade	
Broj sopstvenih akcija koje društvo poseduje u trenutku izrade godišnjeg izveštaja	

*Podaci se popunjavaju ukoliko je Društvo u međuvremenu od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja steklo sopstvene akcije

IV IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA	
Izjavljujemo da je prema našem najboljem saznanju, godišnji finansijski izveštaj sastavljen uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i da daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i njegova društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.	
Ime i prezime	Naziv radnog mesta i dužnosti koje lice obavlja u Društvu
Stojan Čolakov	direktor

V ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA*

Godišnji finansijski izveštaj je usvojen od strane nadležnih organa i odluka nadležnog organa o usvajanju Godišnjeg izveštaja nalazi se u tekstu Godišnjeg izveštaja na kraju.

*U slučaju da nije usvojen godišnji izveštaj, obavezna je napomena da nije usvojen od strane nadležnog organa, a Društvo je obavezno da odluku nadležnog organa o usvajanju Godišnjeg izveštaja objavi u celosti naknadno.

VI ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA*

Odluka o raspodeli dobiti nalazi se u tekstu Godišnjeg izveštaja na kraju.

*U slučaju da odluka nadležnog organa o raspodeli dobiti/pokriću gubitka nije sastavni deo Godišnjeg izveštaja, Društvo je obavezno da je objavi u celosti naknadno.

Napomena*

*U slučaju da Godišnji izveštaj nije usvojen od strane nadležnog organa javnog društva, sa obaveštenjem da će odluka o usvajanju Godišnjeg izveštaja biti naknadno objavljena u celosti

Javno društvo je dužno da sastavi Godišnji izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, a regulisanom tržištu, odnosno MTP dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja. Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Godišnjem izveštaju.

U Beogradu,

Dana 27.06.2012.

Direktor
[Handwritten signature]

Energoprojekt Niskogradnja a.d.
Beograd, 21.6.2012. godine

I Z V O D I Z Z A P I S N I K A
SA 14. GODIŠNJE SEDNICE SKUPŠTINE ENERGOPROJEKT
NISKOGRADNJA A.D. ODRŽANE DANA 18.06.2012. GODINE U KINO
SALI POSLOVNE ZGRADE ENERGOPROJEKT SA POČETKOM U 13 ČASOVA

(Nepotrebno izostavljeno)

TAČKA 2. USVAJANJE GODIŠNJEG IZVEŠTAJA ENERGOPROJEKT
NISKOGRADNJA A.D. ZA 2011.GODINU (Finansijski izveštaji
Energoprojekt Niskogradnja a.d. za 2011.god., Izveštaj
Revizora za 2011.god. i Godišnji izveštaj o poslovanju
društva)

Skupština je razmotrila predlog za tačku 2. dnevnog reda koji je, shodno svojim ovlašćenjima iz člana 98. stav 1. tačka 7) Statuta a.d, utvrdio Odbor direktora a.d, na osnovu svoje odluke sa 2. sednice održane dana 18.5.2012. godine i predložio Skupštini na usvajanje, nakon čega se pristupilo izjašnjavanju po ovoj tački dnevnog reda.

Predsednik Skupštine a.d. obavestio je prisutne o načinu donošenja ove odluke.

U skladu sa članom 69. Statuta Energoprojekt Niskogradnja a.d. ova odluka se donosi običnom većinom glasova prisutnih akcionara koji imaju pravo glasa o određenom pitanju.

Prilikom utvrđivanja broja glasova prisutnih akcionara za potrebe utvrđivanja većine za odlučivanje u obzir se uzimaju i glasovi akcionara koji su glasali pisanim putem.

Nakon toga, pristupilo se glasanju.

Rezultat glasanja:

Ukupan broj glasova:	1.493.131
Kvorum potreban za rad Skupštine:	746.566
Evidentirano prisutnih glasova (uključujući i glasove u odsustvu):	1.393.407
UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i glasove u odsustvu) ZA	1.393.407
UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i glasove u odsustvu) PROTIV	

UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i glasove u odsustvu) UZDRŽAN

Na osnovu iznetog, Predsednik Skupštine a.d. konstatovao je da je Skupština, u okviru tačke 2. utvrđenog dnevnog reda, jednoglasno donela sledeću

O D L U K U

1. Usvaja se Godišnji izveštaj Energoprojekt Niskogradnja a.d. za 2011. godinu (*Finansijski izveštaji Energoprojekt Niskogradnja a.d. za 2011. godinu, Izveštaj Revizora za 2011. godinu i Godišnji izveštaj o poslovanju društva*), u svemu prema predlogu Odbora direktora koji čini sastavni deo ove Odluke.
2. Izveštaji iz tačke 1. ove Odluke čine njen sastavni deo i čuvaju se u arhivi Skupštine.

Predsednik Skupštine

.....
Dragan Tadić, dipl. inž.

Energoprojekt Niskogradnja a.d.
Beograd, 21.6.2012. godine

I Z V O D I Z Z A P I S N I K A
SA 14. GODIŠNJE SEDNICE SKUPŠTINE ENERGOPROJEKT
NISKOGRADNJA A.D. ODRŽANE DANA 18.06.2012. GODINE U KINO
SALI POSLOVNE ZGRADE ENERGOPROJEKT SA POČETKOM U 13 ČASOVA

(Nepotrebno izostavljeno)

TAČKA 3. DONOŠENJE ODLUKE O RASPODELI GODIŠNJE DOBITI
ENERGOPROJEKT NISKOGRADNJA A.D. ZA 2011. GODINU

Skupština je razmotrila predlog za tačku 3. dnevnog reda koji je, shodno svojim ovlašćenjima iz člana 98. stav 1. tačka 7) Statuta a.d, utvrdio Odbor direktora a.d, na osnovu svoje odluke sa 2. sednice održane dana 18.5.2012. godine i predložio Skupštini na usvajanje, nakon čega se pristupilo izjašnjavanju po ovoj tački dnevnog reda.

Predsednik Skupštine a.d. obavestio je prisutne o načinu donošenja ove odluke.

U skladu sa članom 69. Statuta Energoprojekt Niskogradnja a.d. ova odluka se donosi običnom većinom glasova prisutnih akcionara koji imaju pravo glasa o određenom pitanju.

Prilikom utvrđivanja broja glasova prisutnih akcionara za potrebe utvrđivanja većine za odlučivanje u obzir se uzimaju i glasovi akcionara koji su glasali pisanim putem.

Nakon toga, pristupilo se glasanju.

Rezultat glasanja:

Ukupan broj glasova:	1.493.131
Kvorum potreban za rad Skupštine:	746.566
Evidentirano prisutnih glasova (uključujući i glasove u odsustvu):	1.393.407
UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i glasove u odsustvu) ZA	1.393.407
UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i glasove u odsustvu) PROTIV	
UKUPAN BROJ GLASOVA (uključujući i glasove u odsustvu) UZDRŽAN	

Na osnovu iznetog, Predsednik Skupštine a.d. konstatovao je da je Skupština, u okviru tačke 3. utvrđenog dnevnog reda, jednoglasno donela sledeću

O D L U K U

Ukupno ostvarena neto dobit (nakon oporezivanja) po godišnjem finansijskom obračunu akcionarskog društva Energoprojekt Niskogradnja za 2011. godinu, u iznosu od 395.950.264,21 dinara, raspoređuje se u neraspoređenu dobit.

Predsednik Skupštine

.....
Dragan Tadić, dipl. inž.